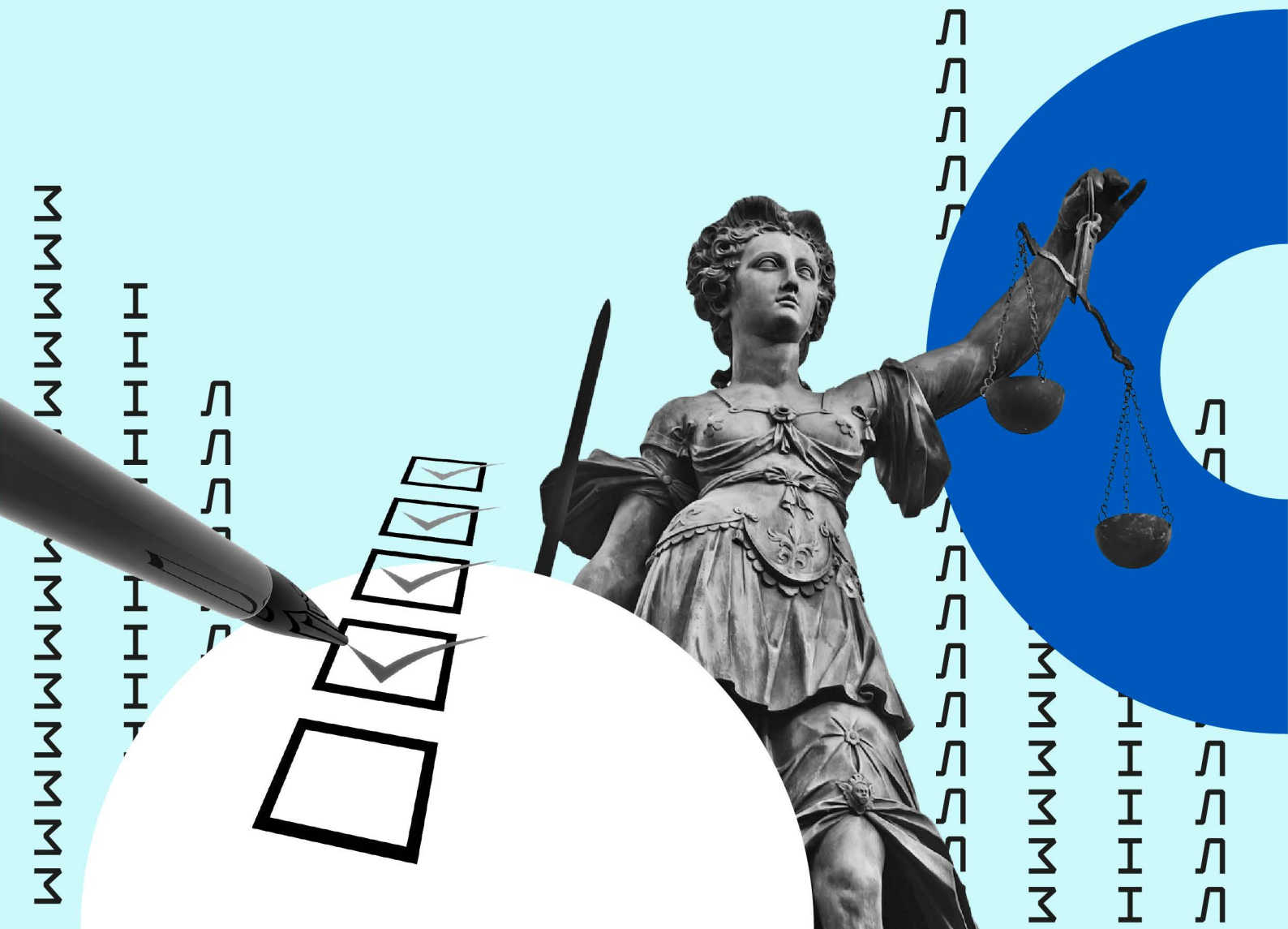

Аналітичний звіт

Конкурсні комісії за участі
міжнародних (іноземних)
експертів (органи судової влади
та Конституційний Суд України)

Copyright © 2026 Лабораторія законодавчих ініціатив

Всі права захищено

Цей документ підготовлено за підтримки Швеції. Зміст документа є винятковою відповідальністю ГО «Лабораторія законодавчих ініціатив» та не обов'язково відображає позицію Швеції.

Зміст

Список скорочень	5
Резюме	7
Методологія	10
Вступ	12
Розділ 1. Конкурсні комісії за участі міжнародних (іноземних) експертів в органах судової влади та Конституційному Суді України: загальний огляд та порівняльний аналіз їх видів, правових засад діяльності, повноважень та критеріїв оцінювання	13
1.1. Етична рада	14
1.2. Конкурсна комісія з добору кандидатів на посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (Конкурсна комісія ВККС).	16
1.3. Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора (Конкурсна комісія СДІ)	20
1.4. Дорадча група експертів (ДГЕ)	22
1.5. Громадська рада міжнародних експертів (ГРМЕ)	24
1.6. Експертна рада	26
1.7. Громадська рада доброчесності	27
1.8. Висновки до Розділу	38
1.9. Рекомендації	43
Розділ 2. Аналіз діяльності конкурсних комісій за участі міжнародних (іноземних) експертів в органах судової влади та Конституційному Суді України з оцінювання кандидатів на відповідність встановленим критеріям: проведені співбесіди з кандидатами, ухвалені стосовно них рішення, результат обрання чи призначення кандидатів	45
2.1. Етична рада	45
2.2. Конкурсна комісія ВККС	57
2.3. Конкурсна комісія СДІ	63
2.4. ДГЕ	72
2.5. ГРМЕ	81
2.6. Експертна рада	88
2.7. ГРД	89
2.8. Висновки до Розділу	91
2.9. Рекомендації	93

Розділ 3. Практика Верховного Суду в справах щодо оскарження рішень конкурсних комісій за участі міжнародних (іноземних) експертів в органах судової влади та Конституційному Суді України: законодавча база та огляд правових позицій Верховного Суду	96
3.1. Етична рада	96
3.2. Конкурсна комісія ВККС	100
3.3. СДІ	101
3.4. ДГЕ	102
3.5. ГРМЕ	105
3.6. ГРД	107
3.7. Висновки до Розділу	108
3.8. Рекомендації	109
Додаток 1	111

Список скорочень

АП ВАКС — Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду

ВАКС — Вищий антикорупційний суд

Венеційська комісія — Європейська комісія «За демократію через право»

ВККС — Вища кваліфікаційна комісія суддів України

ВП ВС — Велика Палата Верховного Суду

ВРП — Вища рада правосуддя

ВРУ, Парламент — Верховна Рада України

ВС — Верховний Суд

ВСПІВ — Вищий суд з питань інтелектуальної власності

Встановлені критерії — визначені законодавством критерії, яким повинні відповідати кандидати на посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, керівника Служби дисциплінарних інспекторів, його заступника, дисциплінарного інспектора, а також суддів Конституційного Суду України, Вищого антикорупційного суду, Спеціалізованого окружного адміністративного суду, Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду

ГРД — Громадська рада доброчесності

ГРМЕ — Громадська рада міжнародних експертів

ДГЕ — Дорадча група експертів

ДСА — Державна судова адміністрація України

Єврокомісія — Європейська комісія

Єдині показники — Єдині показники для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді)

КАС ВС — Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду

КАСУ — Кодекс адміністративного судочинства України

КМУ, Уряд — Кабінет Міністрів України

Конкурсні комісії — конкурсні комісії/допоміжні/дорадчі органи з добору кандидатів на посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, керівника Служби дисциплінарних інспекторів, його заступника, дисциплінарного інспектора та суддів Конституційного Суду України, Вищого антикорупційного суду, Спеціалізованого окружного адміністративного суду, Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду

КСУ — Конституційний Суд України

МТД — міжнародна технічна допомога

НАПрН України — Національна академія правових наук України

Президент — Президент України

РАУ — Рада адвокатів України

РПУ — Рада прокурорів України

РСУ — Рада суддів України

СААС — Спеціалізований апеляційний адміністративний суд

СДІ — Служба дисциплінарних інспекторів

СОАС — Спеціалізований окружний адміністративний суд

Резюме

Конкурсні засади формування органів державної влади, зокрема органів судової влади та Конституційного Суду України, мають важливе значення, оскільки саме судова влада забезпечує дотримання принципів верховенства права (а отже, захист від свавілля), а Конституційний Суд України забезпечує верховенство Конституції України.

Національне законодавство передбачає, що зайняття суддівських посад, зокрема суддів Вищого антикорупційного суду, Конституційного Суду України, Спеціалізованого окружного адміністративного суду та Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду, а також керівника Служби дисциплінарних інспекторів, його заступника, дисциплінарних інспекторів, членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, здійснюється за результатами конкурсного добору.

З 2018 року розпочалося активне залучення міжнародних (іноземних) експертів до складу конкурсних комісій в органах судової влади та Конституційному Суді України. Запровадження участі таких експертів у діяльності конкурсних комісій, з одного боку, було реакцією на низький рівень довіри суспільства до судової влади та Конституційного Суду України. З іншого боку, зумовлене міжнародними зобов'язаннями України (Планом для Ukraine Facility, звітами Європейської комісії), а також Дорожньою картою з питань верховенства права.

Водночас аналіз засвідчив наявність певних проблем у функціонуванні таких конкурсних комісій, зокрема:

№	Проблема	Можливий шлях розв'язання
1.	Відсутність ефективної єдиної процедури (моделі) залучення міжнародних (іноземних) експертів до конкурсних процедур в органах судової влади та Конституційному Суді України призводить до неоднорідності підходу до їхнього залучення в конкурсні комісії та впливу на ухвалення кінцевих рішень. Застосування різних підходів до формування складу конкурсних комісій за участі міжнародних (іноземних) експертів в органах судової влади та Конституційному Суді України.	Напрацювати єдиний підхід до формування та діяльності конкурсних комісій (наприклад, створення єдиної моделі таких комісій), розробити універсальний регламент їхньої роботи та методологію оцінювання.
2.	Застосування різних підходів до організаційного та матеріально-технічного забезпечення конкурсних комісій породжує нерівність умов їхнього функціонування та негативно впливає на спроможність деяких із них виконувати надані їм повноваження.	Розглянути можливість забезпечення фінансування діяльності конкурсних комісій коштом спеціального фонду Державної судової адміністрації України (крім Дорадчої групи експертів), а Дорадчої групи експертів — коштом видатків на Конституційний Суд України для забезпечення їхньої незалежності. Під час дії режиму воєнного стану для функціонування секретаріатів конкурсних комісій можуть залучатися кошти проектів міжнародної технічної допомоги.

№	Проблема	Можливий шлях розв'язання
3.	Відсутність порядку залучення до роботи конкурсних комісій додаткових експертів, помічників, перекладачів тощо, а також виконання ними повноважень.	Визначити порядок і підстави залучення додаткових експертів, помічників, перекладачів та інших фахівців для забезпечення роботи конкурсних комісій, передбачити механізм їх добору, кваліфікаційні вимоги до таких осіб, обсяг їхніх повноважень, межі доступу до конкурсних документів.
4.	Відмінність у кваліфікаційних вимогах до членів конкурсних комісій, що призводить до формування комісій із різним рівнем компетентності, досвіду та експертності, що впливає на якість оцінювання кандидатів.	Структурувати та уніфікувати кваліфікаційні вимоги до членів конкурсних комісій.
5.	Використання конкурсними комісіями під час оцінювання кандидатів різних встановлених критеріїв та показників, а також відсутність єдиного підходу до визначення методики оцінювання встановлених показників та критеріїв призводить до їх неоднозначного та суб'єктивного тлумачення.	Уніфікувати перелік критеріїв та показників оцінювання, що застосовуються конкурсними комісіями з їх детальним трактуванням.
6.	Відсутність вимог до членів конкурсних комісій і допоміжного персоналу щодо доступу до інформації про конкурсантів-військовослужбовців, а також закритість від кандидатів повного переліку осіб, які мають доступ до конкурсних документів.	Визначити межі доступу членів конкурсних комісій і допоміжного персоналу до даних про кандидатів-військовослужбовців, доступ до інформації про яких (місце їхньої служби, коло обов'язків тощо) або обмежений за законом, або може потенційно шкодити національній безпеці. Надати кандидатам повну інформацію про перелік осіб, яким передані конкурсні документи.
7.	Відсутність єдиної методики проведення співбесід із кандидатами, різні підходи до формування переліку запитань, непослідовність їх обговорення негативно впливає на дотримання принципу рівності та прозорості проведення конкурсів.	Розробити та затвердити універсальну методику проведення співбесід конкурсними комісіями, включно з особливостями співбесід із військовослужбовцями.
8.	Застосування різних підходів до голосування та ухвалення рішень конкурсних комісій, зокрема щодо структури, обґрунтованості рішень і підходу до встановлення результатів голосувань і так званих негативних висновків. Відсутність публічних результатів голосувань, недостатня мотивованість та обґрунтування таких рішень породжує недовіру до функціонування цих комісій та конкурсної процедури загалом.	Напрацювати однорідну практику ухвалення рішень, їхньої структури й обґрунтування в межах однієї комісії. Розробити та затвердити уніфікований, структурований шаблон рішення та інструкцію до нього.
9.	Наявність в деяких випадках різної практики в підходах/стандартах до оцінювання відповідності кандидатів встановленим критеріям призводить до різного їх трактування та знижує ефективність перевірки таких критеріїв.	Напрацювати єдину практику в стандартах оцінювання відповідності кандидатів встановленим критеріям.

№	Проблема	Можливий шлях розв'язання
10.	Неоднорідність врахування та застосування конкурсними комісіями таких принципів, як-от істотність, сукупність та системність, порушення доброчесності під час визначення відповідності однойменного критерію негативно впливає на ухвалення рішень та подальшу участь кандидатів у конкурсних процедурах.	Передбачити в Єдиних показниках для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) зрозумілі критерії/індикатори визначення істотності порушення у сфері доброчесності (з метою застосування єдиного підходу конкурсних комісій до визначення істотності, сукупності та системності порушень у сфері доброчесності, які застосовуються до оцінювання кандидатів).
11.	Зафіксовано численні випадки, коли одна й та ж особа може подавати свою кандидатуру на різні конкурси на посади, як у межах одного органу, так і в межах різних органів за різними квотами від різних суб'єктів призначення/обрання. Як наслідок, відсутність єдиної бази кандидатів, які беруть участь у конкурсних процедурах, породжує формування різної практики ухвалення рішень про відповідність/невідповідність одного й того ж кандидата встановленим критеріям.	Розробити та запровадити єдину базу профайлів кандидатів із єдиним форматом резюме, забезпечивши водночас захист їхніх персональних даних, включно зі встановленням відповідних правил для зберігання, передання та використання даних конкурсантів-військовослужбовців. Надати право доступу до неї членам відповідних конкурсних комісій, Громадської ради доброчесності та органів, до яких призначаються/обираються кандидати, залишивши обмеженим доступ до відомостей про конкурсантів-військовослужбовців.
12.	Відсутність єдиних підходів до визначення остаточності рішень для тих кандидатів, які за результатами ухвалених конкурсними комісіями рішень про невідповідність встановленим критеріям фактично припиняють свою участь у конкурсі. Для таких кандидатів ці рішення фактично є остаточними — і відсутність можливості їхнього оскарження на рівні нормативних актів і практики Верховного Суду позбавляє права на судовий захист.	Закріпити в законодавстві чіткі підстави для судового оскарження рішень конкурсних комісій виключно через недотримання процедури, зокрема для кандидатів, для яких рішення таких комісій про невідповідність встановленим критеріям фактично означають припинення участі в конкурсі, а отже, є остаточними. Негативне рішення конкурсної комісії щодо кандидата в одному конкурсі не може бути у всіх випадках чорною міткою на участь в інших (зокрема наступних) конкурсах. У законодавстві треба передбачити період, за який конкурсна комісія оцінює кандидата на відповідність критерію доброчесності.

Методологія

Мета цього звіту — здійснити незалежне оцінювання діяльності конкурсних комісій за участі міжнародних (іноземних) експертів в органах судової влади та Конституційному Суді України (конкурсні комісії), провести порівняльний аналіз роботи вказаних конкурсних комісій, сформулювати висновки щодо ефективності їхньої діяльності, єдності підходів та однорідності практики оцінювання кандидатів та запропонувати власне бачення розв'язання виявлених проблем.

У межах цього дослідження діяльність конкурсних комісій оцінювалася за період із січня 2022 року до листопада 2025 року включно. У частині проведення конкурсних процедур застосовувалися оновлені дані станом на грудень 2025 року.

Для досягнення поставленої мети застосовано такий метод кабінетного дослідження, як-от аналіз документів та інших відкритих джерел, даних, що містять інформацію про діяльність конкурсних комісій, зокрема:

- 1) національних (закони, акти Президента України, Кабінету Міністрів України (КМУ) та центральних органів виконавчої влади, органів судової влади, конкурсних комісій, інших інституцій) та міжнародних (конвенції, статuti, резолюції, принципи тощо) актів;
- 2) проєктів нормативно-правових актів України;
- 3) судової практики Верховного Суду (ВС);
- 4) досліджень, звітів, інших аналітичних матеріалів та статистичної інформації державних і громадських інституцій;
- 5) матеріалів медіа та інформації із соціальних мереж із відповідної тематики.

Під час дослідження, зокрема, здійснено аналіз проведених співбесід (спеціальних спільних засідань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККС) та Громадської ради міжнародних експертів (ГРМЕ) із кандидатами на посади суддів Вищого антикорупційного суду (ВАКС), Конституційного Суду України (КСУ), керівника Служби дисциплінарних інспекторів (СДІ), його заступника, дисциплінарних інспекторів, членів ВККС, Вищої ради правосуддя (ВРП): загалом переглянуто та проаналізовано 143 співбесіди з кандидатами; аналіз рішень конкурсних комісій стосовно зазначених кандидатів. Також проведено інтерв'ю із членами деяких конкурсних комісій.

Фокус вказаного дослідження зосереджено на аналізі єдності критеріїв добору кандидатів, єдності підходів конкурсних комісій до визначення відповідності кандидатів критеріям, що оцінюються. Оцінювання роботи конкурсних комісій здійснено в розрізі механізму формування їхнього складу, кількості міжнародних (іноземних) представників у їхньому складі, кваліфікаційних вимог, обсягу повноважень, критеріїв оцінювання тощо.

Окремо в релевантних процедурах здійснено порівняння роботи конкурсних комісій із діяльністю Громадської ради доброчесності (ГРД).

Дослідження базувалося на відповідних методологіях оцінювання, порядках та регламентах роботи вказаних конкурсних комісій.

Висновки, наведені за результатами дослідження, ґрунтуються, зокрема, на статистичних даних зазначених конкурсних комісій за підсумками їхньої діяльності.

Окрема частина звіту містить конкретні рекомендації щодо вирішення виявлених у процесі дослідження проблем, застосовні для формування орієнтирів подальшого руху державної політики в цій сфері.

За результатами вказаного звіту може постати питання щодо зміни суб'єктів формування складу деяких конкурсних комісій, яке не було предметом цього дослідження.

Вступ

Процеси європейської інтеграції та реформування системи правосуддя в Україні зумовлюють підвищену увагу до механізмів призначення суддів судів загальної юрисдикції, КСУ, членів органів суддівського врядування. Одним із найбільш дискусійних і водночас інноваційних інструментів у цій сфері стало запровадження діяльності конкурсних комісій за участі міжнародних (іноземних) експертів, покликаних забезпечити прозорість, неупередженість і відповідність національних процедур міжнародним стандартам верховенства права.

Участь міжнародних (іноземних) експертів у діяльності конкурсних комісій в органах судової влади та КСУ як явище виникло у відповідь на системні проблеми:

- ▶ неспроможність органів суддівського врядування (насамперед ВРП), а також КСУ ухвалювати рішення в умовах політичного тиску;
- ▶ спроби втручання з боку деяких суддів у процеси ухвалення судових рішень;
- ▶ стабільно низький рівень довіри суспільства до судів (за даними соціологічних досліджень, проведених Центром Разумкова¹, Національним агентством з питань запобігання корупції² тощо).

Усе це в підсумку призвело до неспроможності ефективно реагувати на кризи, що регулярно відбувалися в судовій владі та КСУ. Також вимоги щодо залучення міжнародних (іноземних) експертів були закріплені в зобов'язаннях України перед міжнародними організаціями та партнерами. Зокрема, така участь розглядалася як гарантія додаткового контролю за дотриманням принципів незалежності суддів, професійної доброчесності та запобігання корупційним ризикам.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що вивчення результатів діяльності конкурсних комісій за участі міжнародних (іноземних) експертів дає змогу не лише оцінити їхню ефективність у контексті судової реформи, а і сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення їхньої діяльності.

Отже, дослідження діяльності конкурсних комісій за участі міжнародних (іноземних) експертів в органах судової влади та КСУ є важливим. Воно спрямоване на поглиблення розуміння сучасних механізмів формування судової влади та КСУ, а також вироблення підходів до подальшого розвитку судової системи України та КСУ.

---

¹ Оцінка ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, оцінка проблем, що існують в українському суспільстві (листопад 2025 р.). Разумков Центр : вебсайт. 2025.

² Корупція в Україні 2024: розуміння, сприйняття, поширеність : аналіт. звіт за результатами опитування населення та бізнесу / Національне агентство з питань запобігання корупції, Info Sapiens. Київ, 2024. 146 с.

До сфер із найбільшим рівнем поширеності корупції населення традиційно віднесло судову систему (4,49). Високий рівень сприйняття поширеності корупції корелює з такими чинниками, зокрема, як загальна довіра до влади.

Розділ 1

Конкурсні комісії за участі міжнародних (іноземних) експертів в органах судової влади та Конституційному Суді України: загальний огляд та порівняльний аналіз їх видів, правових засад діяльності, повноважень та критеріїв оцінювання

Станом на 30 листопада 2025 року в органах судової влади та КСУ до комісій, у яких беруть участь міжнародні (іноземні) експерти, належать: 1) Етична рада; 2) Конкурсна комісія ВККС; 3) Конкурсна комісія СДІ; 4) Дорадча група експертів (ДГЕ); 5) Громадська рада міжнародних експертів (ГРМЕ); 6) Експертна рада.

Водночас законодавством³ передбачено, що за запитом вказаних конкурсних комісій для організаційного та технічного забезпечення здійснення їхніх повноважень можуть бути залучені додаткові експерти, помічники, перекладачі.

У той самий час для порівняння в межах цього дослідження розглядатиметься також діяльність ГРД, яка не містить у своєму складі міжнародних експертів, оскільки відповідно до норм Закону України «Про судоустрій і статус суддів» після закінчення строку повноважень ГРМЕ та Експертної ради їхні функції перейдуть до ГРД.

---

³ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Стаття 9¹, частина 23; Розділ III «Прикінцеві та перехідні положення», абзац 13 пункту 23¹²; Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», абзац 14 пункту 50, пункт 77; Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. Стаття 10², частина 27; Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII. Розділ VI «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 10.

1.1. Етична рада

Правові засади:

- › Закон України «Про Вищу раду правосуддя»⁴;
- › Регламент Етичної ради⁵;
- › Методологія оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена ВРП та членів ВРП критерію професійної етики та доброчесності⁶.

Статус та повноваження: Етична рада утворюється з метою сприяння органам, що обирають (призначають) членів ВРП, у встановленні відповідності **кандидата на посаду члена ВРП** критеріям професійної етики та доброчесності⁷. Також Етична рада була покликана провести одноразове оцінювання відповідності чинних (станом на 2022 рік) членів ВРП критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття зазначених посад⁸.

Склад: 6 членів.

Перший склад (чинний) Етичної ради формувався за принципом: три особи з-поміж суддів або суддів у відставці, запропонованих Радою суддів України (РСУ), та три особи, запропонованих міжнародними та іноземними організаціями, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх п'яти років надають Україні міжнародну технічну допомогу (МТД) у сфері судової реформи та/або запобігання і протидії корупції⁹.

9 листопада 2021 року перший склад Етичної ради розпочав свою роботу¹⁰, а вже 1 грудня відбулося її перше засідання¹¹.

Наступний склад Етичної ради формуватиметься за іншим принципом: три особи — з-поміж суддів або суддів у відставці, запропонованих РСУ; по одній особі, запропонованій Радою прокурорів України (РПУ), Радою адвокатів України (РАУ) та Національною

⁴ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII.

⁵ Регламент Етичної ради : затв. рішеннями Етичної ради 01 груд. 2021 р. № 1, 09 груд. 2021 р. № 4 (зі змінами).

⁶ Методологія оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої ради правосуддя критерію професійної етики та доброчесності : затв. рішенням Етичної ради 09 груд. 2021 р. № 5.

⁷ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Стаття 9¹, частина 1.

⁸ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя : Закон України від 14 лип. 2021 р. № 1635-IX. Розділ II «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 4.

⁹ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Розділ III «Прикінцеві та перехідні положення», абзац 1 пункту 23¹.

¹⁰ 9 листопада 2021 р. розпочав роботу перший склад Етичної ради : допис від 9 лист. 2023 р. / Етична рада. Facebook. 2023.

¹¹ Етична рада офіційно запрацювала. Етична рада : вебсайт. 2021.

академією правових наук України (НАПрН України) в особі Президії¹². Тобто без залучення міжнародних (іноземних) експертів.

Строк повноважень: строк повноважень члена Етичної ради становить шість років без права бути призначеним повторно¹³.

Критерії, що оцінюються: професійна етика та доброчесність¹⁴.

Квота ухвалення рішень: рішення Етичної ради вважається ухваленим, якщо за нього проголосували щонайменше чотири члени Етичної ради¹⁵. Рішення першого складу вказаної ради ухвалюється більшістю голосів від присутніх членів Етичної ради за умови, що воно підтримане двома голосами членів Етичної ради, запропонованих міжнародними та іноземними організаціями. У разі ж однакової кількості голосів за і проти проводиться повторне голосування. У разі виникнення такої ж ситуації під час повторного голосування голоси членів Етичної ради, з яких двоє запропоновані міжнародними та іноземними організаціями, є вирішальними¹⁶.

Кваліфікаційні вимоги: членами Етичної ради можуть бути особи, які мають: 1) бездоганну ділову репутацію; 2) високі професійні та 3) моральні якості; 4) суспільний авторитет; 5) відповідають критеріям професійної етики та 6) доброчесності; 7) мають досвід роботи не менше ніж 15 років зі здійснення судочинства або адвокатської чи прокурорської діяльності, або наукової діяльності в галузі права¹⁷.

Організаційне та матеріально-технічне забезпечення: організаційно-технічне забезпечення діяльності Етичної ради здійснює Державна судова адміністрація України (ДСА). Члени Етичної ради здійснюють свої повноваження на громадських засадах і на час роботи в Етичній раді звільняються від виконання службових обов'язків за основним місцем роботи зі збереженням середньої заробітної плати¹⁸.

Захист персональних даних: Етична рада для здійснення своїх повноважень збирає, перевіряє та аналізує інформацію про кандидата на посаду члена ВРП, зокрема конфіденційну інформацію з персональними даними, отриману від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інформацію, отриману від фізичних та юридичних осіб, із засобів масової інформації та інших джерел, необхідну для здійснення повноважень Етичної ради. Член Етичної ради зобов'язаний вживати заходів щодо

¹² Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Стаття 9¹, частина 3. Пункт 23-1 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Вищу раду правосуддя» визначає особливості формування першого складу Етичної ради. Головною особливістю цієї процедури є те, що трьох із шести членів Етичної ради пропонують міжнародні та іноземні організації, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх п'яти років надають Україні міжнародну технічну допомогу у сфері судової реформи та/або запобігання і протидії корупції.

¹³ Там само. Стаття 9¹, частина 8.

¹⁴ Там само. Стаття 9¹, частина 18.

¹⁵ Там само. Стаття 9¹, частина 19.

¹⁶ Там само. Розділ III «Прикінцеві та перехідні положення», абзац 11 пункту 23¹.

¹⁷ Там само. Стаття 9¹, частина 2.

¹⁸ Там само. Стаття 9¹, частина 22, 24.

захисту персональних даних та іншої інформації, що стала відома у зв'язку зі здійсненням повноважень члена Етичної ради¹⁹.

1.2. Конкурсна комісія з добору кандидатів на посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (Конкурсна комісія ВККС)

Правові засади:

- › Закон України «Про судоустрій і статус суддів»²⁰;
- › Регламент Конкурсної комісії ВККС²¹;
- › Положення про проведення конкурсу на зайняття посади члена ВККС²²;
- › Методологія оцінювання Конкурсною комісією відповідності кандидата критеріям доброчесності та професійної компетентності кандидатів на зайняття посади члена ВККС, показники відповідності критеріям такого оцінювання та засобам їх встановлення²³;
- › Методика оцінювання відповідності кандидата на посаду члена Конкурсної комісії вимогам бездоганної ділової репутації, високим професійним якостям, суспільного авторитету та критерію доброчесності²⁴ (застосовується з липня 2025 року).

Статус та повноваження: Конкурсна комісія ВККС є допоміжним органом ВРП, що утворюється для проведення конкурсу на зайняття посади члена ВККС та формування

¹⁹ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Стаття 9¹, частина 20, 21.

²⁰ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII.

²¹ Регламент Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України : затв. Конкурсною комісією на її офіційному засіданні 21 січ. 2022 р. (зі змінами) / Конкурсна комісія з добору кандидатів на посади членів ВККСУ. 2022.

²² Положення про проведення конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України : затв. Конкурсною комісією на її офіційному засіданні 21 січ. 2022 р. (зі змінами) / Конкурсна комісія з добору кандидатів на посади членів ВККСУ. 2022.

²³ Методологія оцінювання Конкурсною комісією відповідності кандидата критеріям доброчесності та професійної компетентності кандидатів на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, показники відповідності критеріям такого оцінювання та засобам їх встановлення: затв. Конкурсною комісією на її офіційному засіданні 21 січ. 2022 р. / Конкурсна комісія з добору кандидатів на посади членів ВККСУ. 2022.

²⁴ Про затвердження Методики оцінювання відповідності кандидата на посаду члена Конкурсної комісії вимогам бездоганної ділової репутації, високим професійним якостям, суспільного авторитету та критерію доброчесності : рішення Вищої ради правосуддя від 22 лип. 2025 р. № 1542/0/15-25.

переліку кандидатів на посаду члена ВККС, які відповідають критеріям доброчесності та професійної компетентності²⁵.

Склад: 6 членів.

Перший склад Конкурсної комісії ВККС формувався за принципом: три особи з-поміж суддів або суддів у відставці, запропонованих РСУ, та три особи, запропоновані міжнародними та іноземними організаціями, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх п'яти років надають Україні МТД у сфері судової реформи та/або запобігання і протидії корупції²⁶. Перший склад Конкурсної комісії ВККС було призначено 17 вересня 2021 року²⁷. Конкурсна комісія ВККС розпочала свою роботу 21 січня 2022 року²⁸.

1 червня 2023 року ВРП призначила повноважний склад ВККС²⁹.

1 червня 2025 року строк роботи Конкурсної комісії ВККС завершився, оскільки відповідно до законодавства строк повноважень першого складу Конкурсної комісії та її членів припиняється через два роки після призначення повноважного складу ВККС³⁰.

Наступний склад Конкурсної комісії ВККС формуватиметься за іншим принципом: три особи з-поміж суддів або суддів у відставці, запропонованих РСУ; по одній особі, запропонованій РПУ, РАУ та НАПрН України в особі Президії³¹. Тобто без залучення міжнародних експертів.

У липні 2025 року ВРП оголосила конкурс із метою формування нового складу Конкурсної комісії ВККС³². У зв'язку із цим РСУ, РПУ та РАУ розпочали добір кандидатів за своїми квотами³³. 30 липня того ж року НАПрН України в особі Президії також ухвалила рішення про висунення кандидатур до складу вказаної конкурсної комісії³⁴. Станом на 3 жовтня

²⁵ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Стаття 95¹, частина 1.

²⁶ Там само. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», абзац 1 пункту 50.

²⁷ Виконувач обов'язків Голови Вищої ради правосуддя Віктор Грищук підписав наказ від 17 вересня 2021 року, яким призначив перший склад Конкурсної комісії, що обиратиме членів ВККС України. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2021.

²⁸ Протокол засідання Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України 21 січ. 2022 р.

²⁹ ВРП призначила членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2023.

³⁰ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», абзац 15 пункту 50.

³¹ Там само. Стаття 95¹, частина 4.

³² Оголошення про початок проведення конкурсу на зайняття вакантних посад членів Конкурсної комісії. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2025.

³³ Оголошення Ради суддів України про конкурс на посаду членів Конкурсної комісії. Рада суддів України : вебсайт. 2025. Рада прокурорів України оголосила про початок прийому документів для участі у конкурсі на посаду члена Конкурсної комісії. Рада прокурорів України : вебсайт. 2025. Розпочато прийом документів кандидатів до конкурсної комісії з добору членів ВККС від РАУ. Національна асоціація адвокатів України : вебсайт. 2025.

³⁴ Відбулося позачергове засідання президії Національної академії правових наук України. Національна академія правових наук України : вебсайт. 2025.

2025 року РСУ запропонувала трьох кандидатів³⁵, РПУ запропонувала двох кандидатів³⁶, РАУ — трьох кандидатів³⁷.

Водночас така структура Конкурсної комісії ВККС є об'єктом жорсткої критики громадського сектору через nereформованість суб'єктів її формування³⁸.

У червні 2025 року на розгляд Верховної Ради України (ВРУ, Парламент) подано законопроект № 1338³⁹, яким пропонується продовжити участь міжнародних експертів у доборі членів ВККС ще на три роки. За умови його ухвалення наступний склад ВККС (який має розпочати свої повноваження із червня 2027 року) формуватиметься за участі міжнародних експертів із правом вирішального голосу, що є логічним на цьому етапі реформування судової влади. Станом на 30 листопада 2025 року зазначений законопроект опрацьовується в Комітеті ВРУ з питань правової політики⁴⁰.

На противагу вказаному законопроекту наприкінці серпня 2025 року у ВРУ зареєстровано законопроект № 13697 про виключення іноземних експертів із процесу формування українських судових та правоохоронних органів, а також з управління об'єктами державної власності України. Станом на 30 листопада 2025 року вказаний законопроект також опрацьовується в Комітеті ВРУ з питань правової політики⁴¹.

Важливо зазначити, що 4 листопада 2025 року Європейська комісія (Єврокомісія) представила свій щорічний Звіт у межах Пакета розширення Європейського Союзу 2025 року, який стосується всіх кандидатів на членство в Європейському Союзі, зокрема й України. У зазначеному Звіті зауваження та рекомендації стосуються і питання участі міжнародних експертів у конкурсних комісіях з добору кандидатів на найвищі суддівські посади. Є чітка вимога Єврокомісії продовжити залучення міжнародних експертів до добору не лише майбутніх членів ВККС, а й нових суддів Верховного Суду (ВС)⁴².

Строк повноважень: строк повноважень члена Конкурсної комісії ВККС становить чотири роки з дня призначення, без права бути призначеним повторно⁴³ (за винятком строку повноважень першого складу зазначеної комісії та її членів, який становить два роки).

³⁵ У Києві відбулося засідання Ради суддів України. Рада суддів України : вебсайт. 2025.

³⁶ Про внесення пропозицій щодо кандидатів до складу Конкурсної комісії : рішення Ради прокурорів України від 08 серп. 2025 р. № 122-25р.

³⁷ РАУ обрала кандидатів у члени Конкурсної комісії з добору членів ВККС. Національна асоціація адвокатів України : вебсайт. 2025.

³⁸ ГО закликають зберегти та продовжити участь міжнародних експертів у конкурсних комісіях. Transparency International Ukraine : вебсайт. 2025.

³⁹ Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо удосконалення процедури конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України : проект Закону України, реєстраційний № 13382 від 18 черв. 2025 р.

⁴⁰ Там само.

⁴¹ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення державного суверенітету України : проект Закону України, реєстраційний № 13697 від 25 серп. 2025 р.

⁴² Ukraine 2025 Report : Commission staff working document / European Commission. Brussels, 2025. 111 p.

⁴³ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Стаття 95¹, частина 9.

Критерії, що оцінюються: добросовісність та професійна компетентність⁴⁴.

Квота ухвалення рішень: рішення Конкурсної комісії ВККС ухвалюється, якщо за нього проголосували не менше ніж чотири її члени⁴⁵. Рішення першого складу вказаної комісії є ухваленим, якщо за нього проголосували не менше ніж чотири її члени, з яких двоє запропоновані міжнародними та іноземними організаціями. У разі ж однакової кількості голосів за і проти голоси трьох членів комісії, з яких двоє запропоновані міжнародними та іноземними організаціями, є вирішальними⁴⁶.

Кваліфікаційні вимоги: кандидатами на посаду члена Конкурсної комісії ВККС можуть бути особи, які мають 1) бездоганну ділову репутацію, 2) високі професійні якості, 3) суспільний авторитет та 4) відповідають критерію добросовісності⁴⁷.

Організаційне та матеріально-технічне забезпечення: організаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Конкурсної комісії ВККС здійснює Секретаріат ВРП. Члени Конкурсної комісії ВККС здійснюють свої повноваження на громадських засадах і на час роботи в Конкурсній комісії ВККС звільняються від виконання службових обов'язків за основним місцем роботи зі збереженням середньої заробітної плати. На запит члена першого складу Конкурсної комісії ВККС для організаційного, технічного забезпечення здійснення його повноважень Конкурсна комісія ВККС може залучати помічників, перекладачів. Фінансування діяльності таких помічників, перекладачів може здійснюватися із залученням МТД. Члени Конкурсної комісії ВККС, запропоновані міжнародними та іноземними організаціями, які постійно не проживають у місті Києві, мають право на компенсацію витрат на проживання та переїзд коштом Державного бюджету України. Порядок та граничні розміри компенсації таких витрат визначає КМУ⁴⁸.

Захист персональних даних: члени Конкурсної комісії ВККС та уповноважені нею особи збирають, перевіряють та аналізують інформацію про кандидатів на посаду члена ВККС, зокрема конфіденційну інформацію та персональні дані, дістають інформацію від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, необхідну для здійснення повноважень Конкурсної комісії ВККС. Члени Конкурсної комісії ВККС та уповноважені нею особи зобов'язані не використовувати персональні дані та іншу інформацію, що стала їм відома під час роботи в Конкурсній комісії ВККС, для цілей, інших ніж для виконання обов'язків, пов'язаних із роботою Конкурсної комісії ВККС; забезпечувати здійснення заходів щодо захисту персональних даних та конфіденційної інформації, що стали їм відомі під час виконання обов'язків, пов'язаних із роботою Конкурсної комісії ВККС⁴⁹.

⁴⁴ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Стаття 95, частина 20.

⁴⁵ Там само. Стаття 95¹, частина 13.

⁴⁶ Там само. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», абзаци 12, 13 пункту 50.

⁴⁷ Там само. Стаття 95¹, частина 4.

⁴⁸ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Стаття 95¹, частина 19, 20; Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 50, 51. Порядок компенсації витрат на проживання та переїзд членам Етичної ради та конкурсної комісії, утвореної для проведення конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, запропонованим міжнародними та іноземними організаціями : постанова Кабінету Міністрів України від 27 трав. 2022 р. № 629.

⁴⁹ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Стаття 95¹, частина 16, 17.

1.3. Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора (Конкурсна комісія СДІ)

Правові засади:

- › Закон України «Про Вищу раду правосуддя»⁵⁰;
- › Порядок проведення конкурсу на зайняття посад СДІ⁵¹;
- › Регламент роботи Конкурсної комісії СДІ⁵².

Окремої методології щодо оцінювання кандидатів на зайняття посад керівника СДІ та його заступника, дисциплінарного інспектора на відповідність критерію професійної компетентності, доброчесності і встановленим для судді етичним стандартам не розроблено, водночас вищезгаданий Порядок проведення конкурсу на зайняття посад СДІ містить розділ VIII «Перевірка на відповідність критерію доброчесності і встановленим для судді етичним стандартам», а також розділ IX «Співбесіда з кандидатами», у якому розкриваються показники критерію професійної компетентності.

Статус та повноваження: Конкурсна комісія СДІ, яку утворює ВРП⁵³, здійснює перевірку на відповідність критерію професійної компетентності, доброчесності і встановленим для судді етичним стандартам кандидатів на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора⁵⁴.

Склад: 6 членів (три з яких призначає ВРП за пропозиціями міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх

⁵⁰ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII.

⁵¹ Оприлюднено Порядок проведення конкурсу на посади у Службі дисциплінарних інспекторів. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024. Порядок проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора: затв. Протоколом засідання конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 02 квіт. 2024 р. № 2.

⁵² Регламент роботи конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора: затв. Протоколом засідання конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 05 лют. 2024 р. № 1 (зі змінами).

⁵³ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Розділ III «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 23¹¹.

⁵⁴ Там само. Стаття 29⁴, частина 1, пункт 6; Розділ III «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 23¹¹.

трьох років надають Україні МТД у сфері судової реформи та/або запобігання і протидії корупції). Членом Конкурсної комісії СДІ може бути призначено члена ВРП⁵⁵.

7 грудня 2023 року ВРП утворила Конкурсну комісію СДІ⁵⁶.

Строк повноважень: повноваження припиняються через сім років із дня набрання чинності Законом № 3378-ІХ, а саме 19 жовтня 2030 року⁵⁷.

Критерії, що оцінюються: професійна компетентність, доброчесність та встановлені для судді етичні стандарти⁵⁸.

Квота ухвалення рішень: Конкурсна комісія СДІ ухвалює рішення щонайменше чотирма голосами її членів, з яких принаймні двоє запропоновані міжнародними та іноземними організаціями. У разі однакової кількості голосів за і проти проводиться повторне голосування. У разі виникнення такої ж ситуації з голосами під час повторного голосування голоси трьох членів конкурсної комісії, з яких принаймні двоє запропоновані міжнародними та іноземними організаціями, є вирішальними⁵⁹.

Кваліфікаційні вимоги: членами Конкурсної комісії СДІ можуть бути особи, які мають 1) бездоганну ділову репутацію, 2) високі професійні та 3) моральні якості, 4) суспільний авторитет та 5) відповідають критерію доброчесності⁶⁰.

Організаційне та матеріально-технічне забезпечення: організаційно-технічне забезпечення діяльності Конкурсної комісії СДІ здійснює Секретаріат ВРП. Організаційно-технічне, логістичне та експертне забезпечення діяльності Конкурсної комісії СДІ може здійснюватися коштом залученої МТД⁶¹.

Захист персональних даних: Конкурсна комісія СДІ має право збирати, перевіряти та аналізувати інформацію, зокрема з обмеженим доступом, стосовно кандидатів на посаду керівника Служби дисциплінарних інспекторів ВРП, його заступника, дисциплінарних інспекторів ВРП у порядку, встановленому законодавством. Член Конкурсної комісії СДІ зобов'язаний не використовувати, не передавати та не розголошувати персональні дані

⁵⁵ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Стаття 29⁴, частина 1, пункт 6; Розділ III «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 23¹¹.

⁵⁶ ВРП утворила конкурсну комісію для відбору на посади дисциплінарних інспекторів. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2023. Про утворення конкурсної комісії для проведення конкурсу на зайняття посади керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора : рішення Вищої ради правосуддя від 07 груд. 2023 р. № 1235/0/15-23.

⁵⁷ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Розділ III «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 23¹¹. Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо зміни статусу та порядку формування Служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя : Закон України від 06 верес. 2023 р. № 3378-ІХ.

⁵⁸ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Стаття 29⁴, частина 1, пункт 6.

⁵⁹ Там само. Розділ III «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 23¹¹.

⁶⁰ Там само. Стаття 29⁴, частина 5.

⁶¹ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Стаття 29⁴, частина 7; Розділ III «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 23¹¹.

та іншу інформацію, яка стала йому відома у зв'язку зі здійсненням повноважень члена Конкурсної комісії СДІ, з іншою ніж для виконання своїх обов'язків як члена Конкурсної комісії СДІ метою; вживати заходів щодо захисту персональних даних та іншої інформації, що стала відома у зв'язку зі здійсненням повноважень члена Конкурсної комісії СДІ⁶².

1.4. Дорадча група експертів (ДГЕ)

Правові засади:

- › Закон України «Про Конституційний Суд України»⁶³;
- › Положення про ДГЕ⁶⁴;
- › Методологія оцінювання моральних якостей і рівня компетентності у сфері права⁶⁵.

Статус та повноваження: ДГЕ утворюється з метою сприяння суб'єктам призначення суддів КСУ в оцінюванні моральних якостей і рівня компетентності у сфері права кандидатів на посаду судді КСУ⁶⁶.

Склад: 6 членів.

Наразі ДГЕ (перший склад) працює в складі шести осіб: по одному члену делегували суб'єкти призначення (Президент України (Президент), Парламент, з'їзд суддів України), троє є представниками міжнародних партнерів⁶⁷.

Перший склад ДГЕ став повноважним 13 жовтня 2023 року після призначення її членів⁶⁸, а вже за місяць ДГЕ розпочала роботу⁶⁹.

Строк повноважень: члени ДГЕ призначаються строком на три роки без права обіймати посаду більш ніж два строки поспіль⁷⁰.

⁶² Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Розділ III «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 23¹¹.

⁶³ Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII.

⁶⁴ Положення про Дорадчу групу експертів : затв. Протоколом № 1 засідання Дорадчої групи експертів від 12 лист. 2023 р. (зі змінами).

⁶⁵ Методологія оцінювання моральних якостей і рівня компетентності у сфері права : ухв. Протоколом № 2 засідання Дорадчої групи експертів від 04 груд. 2023 р. (зі змінами, затвердженими Протоколом № 10 засідання Дорадчої групи експертів від 30 трав. 2024 р.). Також 15.09.2025 ДГЕ внесла зміни до зазначеної Методології: Щодо змін до Методології : допис від 15 верес. 2025 р. / Дорадча група експертів. Facebook. 2025.

⁶⁶ Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. Стаття 10², частина 1.

⁶⁷ Там само. Розділ IV «Перехідні положення», пункт 5.

⁶⁸ Загальна інформація: Дорадча група експертів. Конституційний Суд України : вебсайт.

⁶⁹ Конкурсний відбір суддів КСУ: дорадча група експертів розпочала свою роботу. Центр політико-правових реформ : вебсайт. 2023.

⁷⁰ Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. Стаття 10², частина 3.

Критерії, що оцінюються: високі моральні якості та рівень компетентності у сфері права⁷¹.

Квота ухвалення рішень: ДГЕ ухвалює рішення щонайменше чотирма голосами (за винятком деяких випадків)⁷². Перший склад ДГЕ ухвалює рішення щонайменше чотирма голосами її членів, з яких принаймні двоє запропоновані міжнародними організаціями чи Європейською комісією «За демократію через право» (Венеційська комісія). У разі однакової кількості голосів за і проти ДГЕ не може ухвалити рішення та проводить повторне голосування. У разі виникнення такої ж ситуації з голосами під час повторного голосування голоси трьох членів ДГЕ, з яких принаймні двоє запропоновані міжнародними організаціями чи Венеційською комісією, є вирішальними⁷³.

Кваліфікаційні вимоги: Членом ДГЕ може бути особа, яка 1) на день призначення досягла 45 років; 2) має вищу юридичну освіту ступеня магістра, здобуту в Україні, та/або вищу юридичну освіту відповідного ступеня, здобуту за кордоном; 3) має стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше 20 років; 4) має високі моральні якості; 5) є правником із визнаним рівнем компетентності; 6) відповідає критерію політичної нейтральності⁷⁴.

Організаційне та матеріально-технічне забезпечення: організаційно-технічне забезпечення діяльності ДГЕ покладається на орган, який здійснює організаційне забезпечення діяльності КСУ (Секретаріат КСУ), у межах видатків, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік для фінансування діяльності КСУ. Організаційно-технічне забезпечення діяльності ДГЕ може здійснюватися коштом залученої МТД⁷⁵.

Захист персональних даних: до повноважень ДГЕ належить розгляд, перевірка та аналіз документів кандидата на посаду судді КСУ, надісланих до ДГЕ, включно з конфіденційною інформацією і персональними даними, отримання іншої інформації, необхідної для здійснення повноважень ДГЕ, від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, громадян України, інших осіб. Член ДГЕ зобов'язаний: не використовувати персональні дані та іншу інформацію, яка стала йому відома під час роботи в ДГЕ, для інших цілей ніж виконання обов'язків, пов'язаних із роботою ДГЕ; забезпечувати заходи щодо захисту персональних даних та конфіденційної інформації, які стали йому відомі у зв'язку із виконанням обов'язків, пов'язаних із роботою ДГЕ⁷⁶.

⁷¹ Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. Стаття 10⁸.

⁷² Там само. Стаття 10², частина 24.

⁷³ Там само. Розділ IV «Перехідні положення», пункт 20.

⁷⁴ Там само. Стаття 10², частина 4.

⁷⁵ Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. Стаття 10², частина 31; стаття 44, частина 1; Розділ IV «Перехідні положення», пункт 19.

⁷⁶ Там само. Стаття 10², частина 25, 29.

1.5. Громадська рада міжнародних експертів (ГРМЕ)

Правові засади:

- › Закон України «Про Вищий антикорупційний суд»⁷⁷;
- › Регламент ГРМЕ⁷⁸;
- › Керівні положення ГРМЕ щодо проведення оцінки доброчесності, знань та практичних навичок кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду (ВАКС)⁷⁹.

Статус та повноваження: ГРМЕ утворюється ВККС для сприяння їй у підготовці рішень з питань призначення на посади суддів ВАКС та є її допоміжним органом. ГРМЕ сприяє в оцінюванні відповідності кандидатів на посади суддів ВАКС критерію доброчесності, наявності знань і практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності ВАКС⁸⁰.

Склад: 6 членів (призначаються ВККС виключно на підставі пропозицій міжнародних організацій, з якими Україна співпрацює у сфері запобігання та протидії корупції відповідно до міжнародних договорів України)⁸¹.

Перший склад ГРМЕ був призначений 6 листопада 2018 року⁸².

Другий склад ГРМЕ було обрано 29 квітня 2024 року⁸³.

Строк повноважень: ГРМЕ утворюється строком на шість років. Її членів призначають строком на два роки, і вони не можуть бути призначені повторно⁸⁴. 8 листопада 2024 року строк повноважень ГРМЕ було продовжено на 18 місяців, тобто до травня 2026 року⁸⁵.

⁷⁷ Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII.

⁷⁸ Регламент Громадської ради міжнародних експертів : рішення Громадської ради міжнародних експертів від 19.12.2024 (Додаток № 1 до Протоколу № 1 від 19 груд. 2024 р. Регламент Громадської ради міжнародних експертів : затв. рішенням Громадської ради міжнародних експертів від 04 січ. 2019 р. (чинний до 19 груд. 2024 р.).

⁷⁹ Керівні положення Громадської ради міжнародних експертів щодо проведення оцінки доброчесності, знань та практичних навичок кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду : схвал. Протоколом ГРМЕ від 28 груд. 2018 р. № 4.

⁸⁰ Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII. Стаття 8, частина 4; стаття 9, частина 1.

⁸¹ Там само. Стаття 9, частина 2.

⁸² ВККСУ ухвалила склад Громадської ради міжнародних експертів. Судова влада України : вебсайт. 2018.

⁸³ ВККСУ обрала членів Громадської ради міжнародних експертів. Громадська рада міжнародних експертів : вебсайт. 2024.

⁸⁴ Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII. Стаття 9, частина 1, 5.

⁸⁵ Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» щодо Громадської ради міжнародних експертів : Закон України від 08 жовт. 2024 р. № 3996-IX.

Критерії, що оцінюються: добросовісність (мораль, чесність, непідкупність), а саме: законність джерел походження майна, відповідність рівня життя кандидата або членів його сім'ї задекларованим доходам, відповідність способу життя кандидата його статусу, наявність знань та практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності ВАКС⁸⁶. Однак у жовтні 2024 року ВРУ прийняла Закон № 3996-IX, яким були внесені зміни до Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» щодо залишення серед критеріїв оцінювання лише критерію добросовісності. Відповідні зміни наберуть чинності в травні 2026 року⁸⁷.

Квота ухвалення рішень: питання відповідності будь-якого кандидата на посаду судді ВАКС вищевказаним критеріям розглядають на спеціальному спільному засіданні ВККС та ГРМЕ (за ініціативою щонайменше трьох членів ГРМЕ). Перед таким засіданням можуть проводити попередню співбесіду з кандидатами на посаду судді ВАКС (за запитом не менш як трьох членів ГРМЕ), у якій повинні взяти участь не менш ніж шість членів ВККС. Рішення щодо відповідності такого кандидата цим критеріям ухвалює більшість від спільного складу ВККС та членів ГРМЕ за умови, що за нього проголосувала не менш як половина членів ГРМЕ. У разі неприйняття такого рішення кандидат вважається таким, що припинив участь у конкурсі⁸⁸.

Кваліфікаційні вимоги: членами ГРМЕ можуть бути призначені громадяни України чи іноземці, які мають 1) бездоганну ділову репутацію, 2) високі професійні та 3) моральні якості, 4) суспільний авторитет, 5) мають досвід роботи в інших країнах не менше ніж п'ять років зі здійснення процесуального керівництва, підтримання державного обвинувачення в суді чи здійснення судочинства в справах, пов'язаних із корупцією⁸⁹.

Організаційне та матеріально-технічне забезпечення: організаційно-технічне забезпечення діяльності ГРМЕ здійснює ДСА. Фінансування діяльності ГРМЕ може здійснюватися із залученням МТД. На час участі членів ГРМЕ в процедурах добору кандидатів на зайняття посади суддів ВАКС їм встановлюється винагорода в розмірі посадового окладу судді ВС. Члени ГРМЕ, які постійно не проживають на території України, мають право на компенсацію витрат на проживання в Україні та переїзд. Член ГРМЕ може відмовитися від отримання винагороди та компенсації витрат. За запитом ГРМЕ для підтримки її діяльності можуть бути залучені додаткові експерти, фахівці міжнародних організацій коштом таких організацій⁹⁰.

Захист персональних даних: ГРМЕ вживає заходів для захисту персональних даних, інформації з обмеженим доступом, які стали відомі ГРМЕ, її членам у зв'язку зі здійсненням їхніх повноважень. Член ГРМЕ зобов'язаний: не використовувати в цілях, інших ніж для виконання своїх обов'язків як члена ГРМЕ, персональні дані та іншу інформацію, що стала

⁸⁶ Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII. Стаття 8, частина 4.

⁸⁷ Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» щодо Громадської ради міжнародних експертів : Закон України від 08 жовт. 2024 р. № 3996-IX.

⁸⁸ Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII. Стаття 8, частина 5.

⁸⁹ Там само. Стаття 9, частина 3.

⁹⁰ Там само. Стаття 9, частина 6, 12; Розділ VI «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 10, 13.

йому відома у зв'язку з участю в роботі ГРМЕ. Порушення цієї вимоги тягне відповідальність, передбачену законом⁹¹.

1.6. Експертна рада

Правові засади:

» Закон України «Про судоустрій і статус суддів»⁹².

Станом на 30 листопада 2025 року ні регламент діяльності Експертної ради, ні окремі акти щодо критеріїв оцінювання не ухвалено.

Статус та повноваження: Експертна рада утворюється ВККС із метою сприяння їй у встановленні відповідності кандидатів на посади суддів Спеціалізованого окружного адміністративного суду (СОАС) та Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду (СААС) критеріям доброчесності та професійної компетентності для цілей кваліфікаційного оцінювання. Є її допоміжним та дорадчим органом⁹³.

Склад: 6 членів (три особи, запропоновані РСУ та три особи, запропоновані міжнародними та іноземними організаціями, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх п'яти років надають Україні МТД у сфері судової реформи та/або запобігання і протидії корупції⁹⁴).

15 вересня 2025 року утворено Експертну раду⁹⁵.

Строк повноважень: член Експертної ради призначається строком на три роки⁹⁶.

Критерії, що оцінюються: доброчесність та професійна компетентність⁹⁷.

Квота ухвалення рішень: висновок Експертної ради про невідповідність кандидата на посаду судді СОАС, СААС критеріям доброчесності та/або професійної компетентності є ухваленим, якщо за нього проголосували не менше ніж чотири її члени, з яких щонайменше двоє запропоновані міжнародними та іноземними організаціями⁹⁸.

Кваліфікаційні вимоги: членом Експертної ради може бути громадянин України або іноземець, який: 1) на день призначення досяг 35 років; 2) має вищу юридичну освіту ступеня магістра, здобуту в Україні, та/або вищу юридичну освіту відповідного ступеня,

⁹¹ Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII. Стаття 9, частина 9, 11.

⁹² Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII.

⁹³ Там само. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 64, 65.

⁹⁴ Там само, Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 66.

⁹⁵ ВККСУ повідомляє про утворення Експертної ради. Судова влада України : вебсайт. 2025.

⁹⁶ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 72.

⁹⁷ Там само. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 64.

⁹⁸ Там само. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 80.

здобуту за кордоном; 3) має стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років; 4) має високі моральні якості та 5) бездоганну ділову репутацію; 6) є правником із визнаним рівнем компетентності; 7) відповідає критерію політичної нейтральності⁹⁹.

Організаційне та матеріально-технічне забезпечення: організаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Експертної ради здійснює ДСА. Фінансування діяльності Експертної ради може здійснюватися із залученням МТД. Члени Експертної ради здійснюють свої повноваження на громадських засадах. Члени Експертної ради, які постійно не проживають у місті Києві, мають право на компенсацію витрат на проживання та переїзд коштом Державного бюджету України. Порядок та граничні розміри компенсації таких витрат визначає КМУ¹⁰⁰.

Захист персональних даних: Експертна рада вживає заходів для захисту персональних даних, інформації з обмеженим доступом, що стали відомі Експертній раді, її членам у зв'язку зі здійсненням їхніх повноважень. Член Експертної ради зобов'язаний не використовувати в цілях, інших ніж для виконання своїх обов'язків як члена Експертної ради, персональні дані та іншу інформацію, що стала йому відома у зв'язку з участю в роботі Експертної ради. Порушення цієї вимоги має наслідком відповідальність, установлену законом¹⁰¹.

1.7. Громадська рада доброчесності

Правові засади:

- ▶ Закон України «Про судоустрій і статус суддів»¹⁰²;
- ▶ Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення¹⁰³;

⁹⁹ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 67.

¹⁰⁰ Там само. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 78, 79; Порядок компенсації витрат на проживання та переїзд членам Експертної ради : постанова Кабінету Міністрів України від 27 трав. 2025 р. № 609.

¹⁰¹ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 75, 76.

¹⁰² Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII.

¹⁰³ Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення : затв. рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України 03 лист. 2016 р. № 143/зп-16. Рішенням ВККС від 13 лют. 2018 р. № 20/зп-18 Положення викладено в новій редакції. Рішеннями ВККС від 16 лют. 2018 р. № 22/зп-18, від 21 берез. 2018 р. № 57/зп-18, від 07 груд. 2023 р. № 166/зп-23, від 24 квіт. 2024 р. № 108/зп-24 до нього внесено зміни. Рішенням ВККС від 22 січ. 2025 р. № 20/зп-25 затверджено нове Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення (зі змінами).

- › Регламент ГРД¹⁰⁴;
- › Індикатори визначення невідповідності суддів (кандидатів на посаду судді) критеріям доброчесності та професійної етики¹⁰⁵.

Статус та повноваження: ГРД утворюється з метою сприяння ВККС у встановленні відповідності **судді (кандидата на посаду судді)** критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання¹⁰⁶.

Склад: ГРД складається з 20 членів¹⁰⁷ (без жодного представника міжнародної спільноти).

3 серпня 2025 року набув повноважень четвертий склад ГРД¹⁰⁸ (перший склад ГРД розпочав свою діяльність з листопада 2016 року)¹⁰⁹.

Строк повноважень: членів ГРД призначають збори представників громадських об'єднань строком на два роки, і вони можуть бути призначені повторно¹¹⁰.

Критерії, що оцінюються: професійна етика та доброчесність¹¹¹.

Квота ухвалення рішень: рішення ГРД на засіданнях колегії ухвалюється більшістю голосів членів ГРД, які входять до відповідної колегії¹¹².

Кваліфікаційні вимоги: членами ГРД можуть бути представники правозахисних громадських об'єднань, науковці-правники, адвокати, журналісти, які є визнаними фахівцями у сфері своєї професійної діяльності, мають високу професійну репутацію та відповідають критерію політичної нейтральності та доброчесності¹¹³.

Організаційне та матеріально-технічне забезпечення: члени ГРД діють на громадських засадах¹¹⁴.

Захист персональних даних: для здійснення своїх повноважень члени ГРД мають право повного доступу до матеріалів суддівського дос'є (дос'є кандидата на посаду судді). Якщо до інформації, що міститься в суддівському дос'є (дос'є кандидата на посаду

¹⁰⁴ Регламент Громадської ради доброчесності : схвал. рішенням Громадської ради доброчесності від 23 лист. 2016 р. № 1/2016 (зі змінами).

¹⁰⁵ Індикатори визначення невідповідності суддів (кандидатів на посаду судді) критеріям доброчесності та професійної етики : затв. рішенням Громадської ради доброчесності від 11 січ. 2019 р. (зі змінами).

¹⁰⁶ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Стаття 87, частина 1.

¹⁰⁷ Там само. Стаття 87, частина 2.

¹⁰⁸ Четвертий склад ради. Громадська рада доброчесності : вебсайт.

¹⁰⁹ Перший склад ради. Громадська рада доброчесності : вебсайт.

¹¹⁰ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Стаття 87, частина 9.

¹¹¹ Там само. Стаття 87, частина 1.

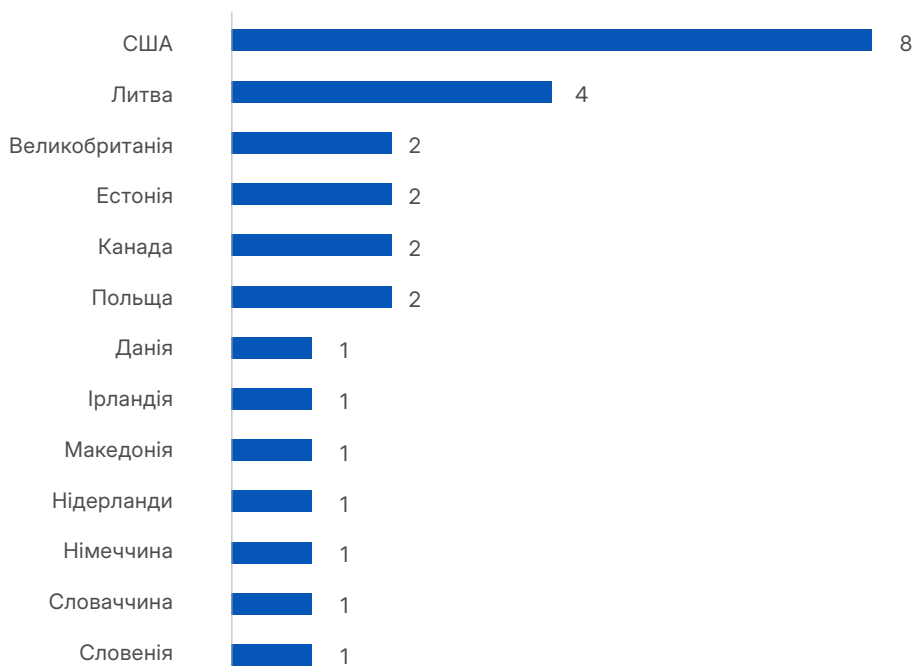
¹¹² Регламент Громадської ради доброчесності : схвал. рішенням Громадської ради доброчесності від 23 лист. 2016 р. № 1/2016 (зі змінами). Стаття 16.

¹¹³ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Стаття 87, частина 3.

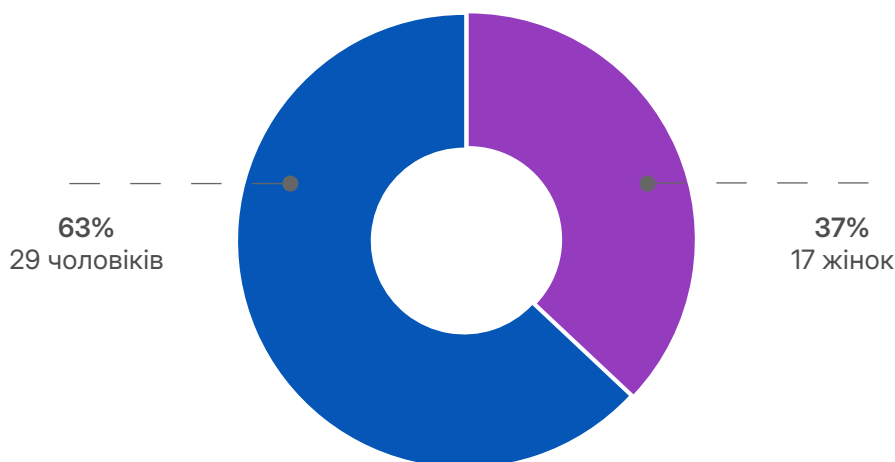
¹¹⁴ Там само. Стаття 87, частина 7.

судді), законом встановлено спеціальні чи особливі вимоги доступу, доступ до такої інформації здійснюється в порядку, передбаченому відповідним законом¹¹⁵.

За досліджуваний період у роботі конкурсних комісій узяли участь 46 осіб, з яких 19 — українські представники та 27 — міжнародні (іноземні) експерти. П'ятеро міжнародних (іноземних) експертів у різний час перебували в різних конкурсних комісіях (наприклад, *Джесіка Лот Томпсон перебуває в складі ГРМЕ та Експертної ради; Павол Жілінчик — у складі Конкурсної комісії СДІ та Етичної ради; Роберт Гайн Брукхайзен — у складі Конкурсної комісії ВККС, ГРМЕ, Експертної ради; Тед Зажечни — у складі Конкурсної комісії ВККС, ГРМЕ; сер Ентоні Хупер — у складі Етичної ради та ГРМЕ*). Найбільшу кількість міжнародних (іноземних) експертів делеговано від Сполучених Штатів Америки (США) — 8, та Литви — 4.

Щодо гендерного розрізу конкурсних комісій (з урахуванням як українських представників, так і міжнародних (іноземних) експертів), то 63% їхнього складу становлять чоловіки та 37% — жінки.

¹¹⁵ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 о. № 1402-VIII. Стаття 85, частина 7.

Порівняльна таблиця повноважень конкурсних комісій¹¹⁶

Назва повноважень конкурсних комісій	Етична рада	Конкурсна комісія ВККС	Конкурсна комісія СДІ	ДГЕ	ГРМЕ	Експертна рада	ГРД
Розгляд, перевірка та аналіз документів, поданих кандидатами, а також збір, перевірка та аналіз інформації про кандидатів/суддів, зокрема конфіденційної/з обмеженим доступом	так	так	так	так	так	так	так
Звернення до кандидатів, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб, фізичних чи юридичних осіб щодо надання пояснень, документів чи інформації з метою оцінювання кандидата встановленим критеріям	так	так	так	так	так	так	так
Формування переліку кандидатів для проходження співбесіди, проведення співбесіди з відібраними кандидатами/участь у співбесідах та оцінювання кандидатів на відповідність встановленим критеріям	так	так	так	так	так	так	так
Надання інформації щодо судді (кандидата на посаду судді)/висновку про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) встановленим критеріям/ухвалення рішення (висновку) щодо відповідності кандидатів встановленим критеріям	так	ні	ні	так ¹¹⁷	так	так	так
Складення та оприлюднення переліку рекомендованих кандидатів, а також подання їх суб'єктам призначення/обрання	так	так	так	так	ні	ні	ні

¹¹⁶ Сформована на основі законів України «Про Вищу раду правосуддя», «Про судоустрій і статус суддів», «Про Конституційний Суд України», «Про Вищий антикорупційний суд», регламентів, положень конкурсних комісій.

¹¹⁷ ДГЕ також після формування загального списку всіх оцінених кандидатів проводить рейтингове голосування стосовно всіх оцінених кандидатів та формує їх рейтинговий список (Стаття 10⁹, частина 7 Закону України «Про Конституційний Суд України»).

Окремої уваги потребують докладний огляд, порівняння та аналіз критеріїв, які оцінюють конкурсні комісії, та показників у межах таких критеріїв (див. таблицю нижче).

Порівняльна таблиця критеріїв оцінювання¹¹⁸

№	Назва конкурсної комісії	Об'єкт оцінювання	Назва критерію	Назва показника в межах критерія
1.	Етична рада	Кандидат на посаду члена ВРП	1.1. Професійна етика та доброчесність	1.1.1. незалежність
				1.1.2. чесність
				1.1.3. неупередженість
				1.1.4. непідкупність
				1.1.5. сумлінність
				1.1.6. дотримання етичних норм та бездоганна поведінка в професійній діяльності та особистому житті
				1.1.7. відсутність сумнівів щодо законності джерел походження майна, відповідності рівня життя кандидата (чинного члена ВРП) або членів його сім'ї задекларованим доходам, відповідності способу життя кандидата (чинного члена ВРП) його статусу

¹¹⁸ Сформована на основі:

- 1) [Методології оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої ради правосуддя критерію професійної етики та доброчесності, затвердженої рішенням Етичної ради 09 груд. 2021 р. № 5.](#)
- 2) [Методології оцінювання Конкурсною комісією відповідності кандидата критеріям доброчесності та професійної компетентності кандидатів на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, показники відповідності критеріям такого оцінювання та засобам їх встановлення, затверджена Конкурсною комісією на її офіційному засіданні 21 січ. 2022 р.](#)
- 3) [Порядку проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора, затвердженого Протоколом засідання конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 02 квіт. 2024 р. № 2.](#)
- 4) [Методології оцінювання моральних якостей і рівня компетентності у сфері права, ухваленої Протоколом засідання Дорадчої групи експертів від 04 груд. 2023 р. № 2 \(зі змінами, затвердженими Протоколом № 10 засідання Дорадчої групи експертів від 30 трав. 2024 р.\). Також 15 верес. 2025 р. ДГЕ внесла зміни до зазначеної Методології: \[Щодо змін до Методології, внесених 15.09.2025 : допис від 15 верес. 2025 р. / Дорадча група експертів. Facebook. 2025.\]\(#\)](#)
- 5) [Керівних положень Громадської ради міжнародних експертів щодо проведення оцінки доброчесності, знань та практичних навичок кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду, схвалених Протоколом ГРМЕ від 28 груд. 2018 р. № 4.](#)
- 6) [Індикаторів визначення невідповідності суддів \(кандидатів на посаду судді\) критеріям доброчесності та професійної етики, затверджених рішенням Громадської ради доброчесності від 11 січ. 2019 р. \(зі змінами\).](#)

№	Назва конкурсної комісії	Об'єкт оцінювання	Назва критерію	Назва показника в межах критерія
2.	Конкурсна комісія ВККС	Кандидат на посаду члена ВККС	2.1. Доброчесність	2.1.1. незалежність
				2.1.2. чесність
				2.1.3. неупередженість
				2.1.4. непідкупність
				2.1.5. сумлінність
				2.1.6. пристойність
				2.1.7. бездоганна поведінка
				2.1.8. фінансові справи
			2.2. Професійна компетентність	2.2.1. знання у сфері права
				2.2.2. знання судової системи
				2.2.3. аналітичні навички
				2.2.4. спроможність працювати наполегливо
				2.2.5. навички письмових комунікацій
				2.2.6. навички усних комунікацій
3.	Конкурсна комісія СДІ	Кандидат на посаду: <ul style="list-style-type: none"> керівника СДІ; заступника керівника СДІ; дисциплінарного інспектора 	3.1. Професійна компетентність	3.1.1. знання національного та міжнародного законодавства та їх застосування в практиці Європейського суду з прав людини та Верховного Суду
				3.1.2. стратегічне та аналітичне мислення
				3.1.3. розуміння місії та завдань Служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя
				3.1.4. розуміння фундаментальних принципів професійної етики
				3.1.5. ефективна особиста, внутрішня та зовнішня комунікація

№	Назва конкурсної комісії	Об'єкт оцінювання	Назва критерію	Назва показника в межах критерія
			3.2. Добросесність і встановлені для судді етичні стандарти	3.2.1. незалежність
				3.2.2. чесність
				3.2.3. неупередженість
				3.2.4. непідкупність
				3.2.5. сумлінність
				3.2.6. дотримання етичних норм та демонстрація бездоганної поведінки в професійній діяльності та особистому житті
				3.2.7. майнова добросесність
4.	ДГЕ	Кандидат на посаду судді КСУ	4.1. Високі моральні якості:	
			4.1.1. добросесність	4.1.1.1. незалежність
				4.1.1.2. чесність
				4.1.1.3. неупередженість
				4.1.1.4. непідкупність
				4.1.1.5. сумлінність
				4.1.1.6. дотримання етичних норм та прояв бездоганної поведінки в професійній діяльності та особистому житті
			4.2.2. законність джерел походження майна, відповідність рівня життя кандидата або членів його сім'ї задекларованим доходам, відповідність способу життя кандидата його статусу	Джерела походження майна Кандидата є законними, рівень життя кандидата або членів його сім'ї відповідає їхнім задекларованим та законним доходам, а спосіб життя кандидата відповідає його статусу, якщо обґрунтованих сумнівів у протилежному немає

№	Назва конкурсної комісії	Об'єкт оцінювання	Назва критерію	Назва показника в межах критерія
			4.2. Рівень компетентності у сфері права	Знання у сферах: 4.2.1. конституційного права 4.2.2. процесуального права 4.2.3. міжнародного права прав людини 4.2.4. статус судді КСУ 4.2.5. правовий аналіз та ухвалення рішень для цілей виконання повноважень судді КСУ 4.2.6. знання відображаються в продуктивності (кандидат вміє дотримуватися часових рамок та знає, як досягти високої якості у своїй правничій діяльності)
5.	ГРМЕ	Кандидат на посаду судді ВАКС	5.1. Добросесність (мораль, чесність, непідкупність)	5.1.1. матеріальний спосіб життя 5.1.2. зобов'язання щодо декларування 5.1.3. незалежність 5.1.4. професійна етика 5.1.5. порушення інших правил 5.1.6. гідність посади судді
			5.2. Знання та практичні навички для розгляду справ, віднесених до підсудності ВАКС	5.2.1. знання про боротьбу з корупцією 5.2.2. складні справи 5.2.3. діяльність суддів
6.	Експертна рада	Кандидати на посади суддів СОАС та СААС	6.1. Добросесність 6.2. Професійна компетентність	Станом на 30 листопада 2025 року не розроблена жодна методологія оцінювання
7.	ГРД	Судді/кандидат на посаду судді	7.1. Добросесність та професійна етика	7.1.1. незалежність 7.1.2. неупередженість (безсторонність) 7.1.3. чесність і непідкупність 7.1.4. дотримання етичних норм 7.1.5. рівність 7.1.6. старанність

Порівняння критеріїв оцінювання та показників у межах таких критеріїв, які використовують конкурсні комісії, демонструє, що є як спільне для всіх конкурсних комісій, так і відмінне.

Спільне:

- › показники «незалежність», «чесність», «непідкупність», «неупередженість» (окрім ГРМЕ) характерні щонайменше для одного з оцінюваних конкурсними комісіями критеріїв;
- › майнова доброчесність, хоч і сформульована різними назвами показників, але теж характерна для всіх конкурсних комісій.

Попри наявність частини однакових показників, спостерігаються також і розбіжності — як у визначеннях самих критеріїв, так і показників. Наприклад:

- › в одному випадку «професійна етика» виступає в ролі критерію (Етична рада, ГРД) і розкривається одним із показників «дотримання етичних норм та бездоганна поведінка в професійній діяльності та особистому житті» (Етична рада) або «дотримання етичних норм» (ГРД), в іншому — у ролі показника, який розкриває критерій доброчесності (ГРМЕ). Водночас у ДГЕ цей показник звучить як «дотримання етичних норм та бездоганна поведінка в професійній діяльності та особистому житті», у Конкурсній комісії СДІ — «дотримання етичних норм та демонстрація бездоганної поведінки у професійній діяльності та особистому житті»;
- › «чесність» і «непідкупність» також в одному випадку виступають як окремий критерій (ГРМЕ), в інших — як показники різних критеріїв (Етична рада, Конкурсна комісія ВККС, Конкурсна комісія СДІ, ДГЕ, ГРД);
- › відсутнє розмежування показників для окремих критеріїв (Етична рада, Конкурсна комісія СДІ, ГРД);
- › наявні показники, які не повторюються в жодній іншій конкурсній комісії (показник «пристойність» — Конкурсна комісія ВККС, показник «старанність», «рівність» — ГРД, показник «порушення інших правил» — ГРМЕ);
- › показник «сумлінність» наявний лише в критеріях, які оцінює Етична рада, Конкурсна комісія ВККС, Конкурсна комісія СДІ, ДГЕ;
- › деякі конкурсні комісії оцінюють критерій «професійна компетентність» (Конкурсна комісія ВККС, Конкурсна комісія СДІ, Експертна рада). У ДГЕ цей критерій звучить як «рівень компетентності у сфері права», а в ГРМЕ — як «знання та практичні навички для розгляду справ, віднесених до підсудності ВАКС».

З огляду на те, що концепція функціонування конкурсних комісій передбачала оцінювання кандидатів насамперед на відповідність саме критерію доброчесності, то постає питання щодо доцільності оцінювання конкурсними комісіями кандидатів на відповідність критерію професійної компетентності.

Крім того, наприкінці грудня 2024 року набрали чинності¹¹⁹ Єдині показники для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді)¹²⁰ (Єдині показники), які були прийняті з метою визначення критеріїв доброчесності та професійної етики, однакових принципів їх застосування всіма суб'єктами оцінювання.

Відповідно до вказаних Єдиних показників оцінка доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) полягає в оцінюванні відповідності судді (кандидата на посаду судді) таким показникам:

- › незалежність;
- › неупередженість;
- › дотримання етичних норм і бездоганна поведінка в професійній діяльності та особистому житті;
- › чесність;
- › сумлінність;
- › непідкупність;
- › законність джерел походження майна, відповідність рівня життя судді (кандидата на посаду судді) або членів його сім'ї задекларованим доходам, відповідність способу життя судді (кандидата на посаду судді) його статусу¹²¹.

Також Єдині показники передбачають, що не підлягають перегляду під час оцінювання факти й обставини, яким у встановленому законом порядку була надана належна оцінка інституціями за участю представників міжнародних та іноземних організацій, які в конкурсних процедурах сприяють державним органам у встановленні відповідності осіб критеріям професійної етики та доброчесності, і особу було визнано такою, що відповідає або не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності, крім випадків виявлення нової інформації, яка має істотне значення¹²².

У вересні 2025 року були внесені зміни до постанови КМУ № 835¹²³, яка регулює сферу відкритих даних в Україні. Вказаними змінами було додано нові набори даних, які мають бути оприлюднені у формі відкритих даних, що стосуються, зокрема, органів судової влади та КСУ. Так, до переліку розпорядників такої інформації було включено Етичну раду та ДГЕ, що дає підстави вважати їх самостійними розпорядниками публічної інформації,

¹¹⁹ Набули чинності Єдині показники для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді). Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.

¹²⁰ Про затвердження Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) : рішення Вищої ради правосуддя від 17 груд. 2024 р. № 3659/0/15-24. Пункт. 10.

¹²¹ Про затвердження Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) : рішення Вищої ради правосуддя від 17 груд. 2024 р. № 3659/0/15-24. Пункт 10.

¹²² Про затвердження Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) : рішення Вищої ради правосуддя від 17 груд. 2024 р. № 3659/0/15-24.

¹²³ Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 і від 30 листопада 2016 р. № 867 : постанова Кабінету Міністрів України від 10 верес. 2025 р. № 1151.

а також створює можливість у сприянні вирішенню спору щодо обов'язку Етичної ради оприлюднювати публічну інформацію у формі відкритих даних, який на даний час є предметом судового розгляду у ВС (справа № 320/5034/24¹²⁴). У зв'язку із цим Етична рада та ДГЕ зобов'язані публікувати у формі відкритих даних інформацію про свій склад, порядки денні, ухвалені рішення та протоколи, а також інформацію про перебіг та результати оцінювання кандидатів, що подаються до КСУ та ВРП.

Також до переліку наборів даних, які мають бути оприлюднені у формі відкритих даних, увійшли набори даних, що стосуються роботи Конкурсної комісії ВККС та Конкурсної комісії СДІ, зокрема, інформації про перебіг та результати конкурсів на зайняття посад члена ВККС, керівника СДІ, його заступника, дисциплінарних інспекторів. Розпорядником таких даних визначена ВРП.

Розпорядник інформації забезпечує оприлюднення нового набору даних протягом десяти календарних днів¹²⁵. Вказані зміни не лише сприятимуть підвищенню прозорості та підзвітності зазначених суб'єктів перед громадськістю та суспільством, а і спростять здійснення відстеження/аналізу ходу конкурсів, результатів оцінювання та причин непроходження кандидатами різних етапів конкурсних процедур. Утім, наразі інформація з нових наборів даних на Порталі відкритих даних не оприлюднена¹²⁶.

Також важливо звернути увагу, що вказана постанова КМУ № 835¹²⁷ жодним чином не врегульовує питання оприлюднення відкритих даних, які стосуються роботи ГРМЕ, Експертної ради та ГРД. За аналогією з ВРП та Конкурсними комісіями ВККС/СДІ доцільно було б поширити на ВККС статус розпорядника інформації ГРМЕ, Експертної ради та ГРД.

Водночас конкурсні комісії не є ані органами влади, ані суб'єктами владних повноважень; вони не мають статусу юридичних осіб. Представництво таких комісій навіть в адміністративному судочинстві є утрудненим через відсутність правил визначення представника для підписання процесуальних документів від імені конкурсних комісій (їхні керівники не мають таких повноважень), для участі в судових засіданнях тощо.

Також існує необхідність в уніфікації переліків наборів даних від конкурсних комісій для оприлюднення на Порталі відкритих даних.

---

¹²⁴ Ухвала Верховного Суду від 26 черв. 2025 р. у справі № 320/5034/24 (провадження № 11-242зai25).

¹²⁵ Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних : постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовт. 2015 р. № 835.

¹²⁶ Єдиний державний вебпортал відкритих даних : вебсайт.

¹²⁷ Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 і від 30 листопада 2016 р. № 867 : постанова Кабінету Міністрів України від 10 верес. 2025 р. № 1151.

1.8. Висновки до Розділу

Застосовуються різні підходи до формування складу конкурсних комісій:

- ▶ ГРМЕ повністю складається з міжнародних експертів;
- ▶ у Конкурсній комісії СДІ, Етичній раді, ДГЕ, Експертній раді міжнародні фахівці складають половину їхнього складу (так звані змішані комісії);
- ▶ перший склад Конкурсної комісії ВККС був сформований за принципом 50/50 (рівна кількість міжнародних та українських представників), тоді як другий її склад наразі формується без участі міжнародних експертів. Така ж ситуація склалася і в Етичній раді — перший її склад сформовано за принципом 50/50 (рівна кількість міжнародних та українських представників), а другий склад формуватиметься виключно з національних представників;
- ▶ ГРД складається виключно з українських експертів.

Наразі існує дискусійне питання щодо участі міжнародних експертів у конкурсних комісіях, що проявляється в різних позиціях державних органів, громадянського суспільства, міжнародної спільноти¹²⁸, як щодо продовження їх участі в конкурсних процедурах, так і щодо виключення їх із процесу формування, зокрема, українських органів судової влади та КСУ.

¹²⁸ Шлях до ЄС: Погляд громадянського суспільства на прогрес України за переговорними розділами 23 і 24 : відеозапис прямої трансляції / EU Project Pravo-Justice. YouTube. 23.10.2025; Ukraine 2025 Report : Commission staff working document / European Commission. Brussels, 2025. 111 р.; Ємець М., Сидоренко С. ЄС вимагає зберегти міжнародних експертів у конкурсних комісіях при українських органах. Європейська правда : вебсайт. 2025; ГО закликають зберегти та продовжити участь міжнародних експертів у конкурсних комісіях. Transparency International Ukraine : вебсайт. 2025; Оксана Кваша взяла участь у дискусії щодо участі міжнародних експертів у конкурсних процедурах. Судова влада України : вебсайт. 2025; згадувані вище законопроекти № 13382 та № 13697; До КСУ надійшло конституційне подання 56 народних депутатів України. Конституційний Суд України : вебсайт. 2024. Конституційне подання щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Законів України «Про Конституційний Суд України», «Про Вищу раду правосуддя», «Про судоустрій і статус суддів», «Про Вищий антикорупційний суд України», «Про Рахункову палату», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про запобігання корупції», «Про прокуратуру», «Про Державне бюро розслідувань», «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів» та Митного кодексу України, а також у цілому Законів України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя» та «Про внесення змін до Закону України «Про Рахункову палату» та деяких інших законодавчих актів України».

Водночас важливо пам'ятати про висновок Венеційської комісії¹²⁹, у якому, по-перше, йдеться про схвалення залучення міжнародних експертів до процесу добору ВККС, а, по-друге, що «такі органи мають бути створені виключно в межах перехідного періоду до досягнення запланованих результатів. Постійна система може порушити питання конституційного суверенітету». Також треба враховувати: 1) конкурсні процедури, що тривають і в роботі яких беруть участь міжнародні представники, та ймовірність у разі стрімкої зміни складу конкурсних комісій значного затягування в часі таких процедур, результатом чого стане тривале незаповнення посад; 2) нинішній стан рівня розвитку та спроможності органів національної системи правосуддя в самостійному формуванні ключових органів суддівського врядування.

Процес оцінювання кандидатів потребує володіння специфічними знаннями в національному правовому полі, які виявляються доволі складними для сприйняття міжнародними експертами, хоча й передбачено, що вони можуть у таких випадках залучати додаткових експертів, помічників. У розроблених методологічних документах, які регулюють питання діяльності вказаних конкурсних комісій, докладно не розкривається питання щодо вимог до рівня кваліфікації таких залучених осіб, порядок їхнього залучення тощо, що може також вплинути на кінцевий результат у визнанні особи такою, що відповідає чи не відповідає встановленим критеріям.

Також різні конкурсні комісії оцінюють різних кандидатів:

- ▶ ДГЕ, ГРМЕ, Експертна рада оцінюють кандидатів на посади суддів відповідних судів;
- ▶ Етична рада, Конкурсна комісія ВККС, Конкурсна комісія СДІ — кандидатів на посади членів ВРП, ВККС та СДІ відповідно;
- ▶ ГРД — кандидатів на посади суддів інших судів, ніж ГРМЕ й Експертна рада.

Крім того, наявна різниця в строках повноважень членів конкурсних комісій. Водночас в одних випадках зазначається про можливість повторного призначення (ГРД), тоді як в інших — такої можливості немає (Етична рада, Конкурсна комісія ВККС, ДГЕ, ГРМЕ).

Кваліфікаційні вимоги до членів комісії теж різняться (див. таблицю нижче): найпоширенішою вимогою до них є *бездоганна ділова репутація* (у випадку ГРД — *висока професійна репутація*), за винятком ДГЕ, та *високі моральні якості* (крім членів Конкурсної комісії ВККС та ГРД). Водночас така вимога, як-от «*добросовісність*», не передбачена для членів ДГЕ, ГРМЕ та Експертної ради, хоча логічно було б застосовувати її до осіб, які здійснюють оцінювання інших осіб за таким критерієм.

У деяких конкурсних комісіях також передбачено такі кваліфікаційні вимоги, як-от *віковий ценз, наявність вищої юридичної освіти, вимога бути правником із визнаним рівнем компетентності* (ДГЕ, Експертна рада), *відповідність критерію професійної етики* (Етична рада). Щодо вимоги *мати суспільний авторитет* взагалі постає питання щодо можливості його вимірювання. Вимога політичної нейтральності відсутня для членів Етичної ради, Конкурсної комісії ВККС, Конкурсної комісії СДІ.

¹²⁹ Спільний висновок Венеційської комісії і Генерального директорату з прав людини і верховенства права Ради Європи (ГД – I) щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності Верховного Суду та органів суддівського врядування» (проект закону № 3711). Страсбург, 2020. 20 с.

Для членів ГРМЕ окремо встановлено ще вимогу, що передбачає досвід роботи в інших країнах не менше ніж п'ять років зі здійснення процесуального керівництва, підтримання державного обвинувачення в суді чи здійснення судочинства в справах, пов'язаних із корупцією. А для ГРД чітко вказано, що її членами можуть бути саме представники правозахисних громадських об'єднань, науковці-правники, адвокати, журналісти, які є визнаними фахівцями у сфері своєї професійної діяльності.

Стосовно квоти ухвалення рішень конкурсними комісіями: у більшості конкурсних комісій міжнародні експерти мають право вирішального голосу (Етична рада, Конкурсна комісія ВККС, Конкурсна комісія СДІ, ДГЕ, Експертна рада); ГРМЕ має право накладення вето на будь-якого кандидата на посаду судді ВАКС з причин невідповідності його встановленим критеріям.

З огляду на те, що підхід щодо надання переважного права голосу міжнародним (іноземним) експертам застосовується на початковому етапі функціонування конкурсних комісій і передбачає їх залучення в межах перехідного періоду до досягнення запланованих результатів, у майбутньому вказаний підхід доцільно було б переглянути.

Також за змістом аналізу організаційне та матеріально-технічне забезпечення конкурсних комісій здійснюють різні органи. Так, наприклад, забезпечення Етичної ради, ГРМЕ та Експертної ради здійснює ДСА, Конкурсної комісії ВККС та Конкурсної комісії СДІ — Секретаріат ВРП, а ДГЕ — Секретаріат КСУ.

Щодо питання захисту персональних даних, то законодавчо закріплено обов'язок конкурсних комісій та їхніх членів вживати заходів до захисту персональних даних та інформації з обмеженим доступом, які стали відомі їм у зв'язку зі здійсненням відповідних повноважень. Водночас конкурсні комісії можуть залучати (зокрема за донорські кошти) у своїй діяльності додаткових експертів та помічників, перелік яких не є публічним. У разі недобросовісної поведінки таких осіб існує ризик наявності в них конфлікту інтересів стосовно кандидатів, що не може бути врегульований через відсутність у кандидатів інформації щодо переліку залучених експертів та помічників. Отже, постає питання, як такі ризики мають бути знівлені або суттєво зменшені в діяльності конкурсних комісій.

Крім того, законодавство не передбачає запобіжників від поширення серед членів конкурсних комісій незалежно від їхнього громадянства інформації, яку надають кандидати-військовослужбовці і яка є чутливою та не підлягає поширенню (від реальних номерів військових частин, які можуть відрізнятись від їхніх номерів у загальнодоступних джерелах, до складу сімей, переліку адрес військовослужбовців).

Під час роботи в складі конкурсних комісій її члени та допоміжний персонал отримують доступ щонайменше до даних про справжні назви (номери) військових частин, про те, хто в цих частинах служить, які обов'язки виконує тощо. Крім того, вони отримують доступ до декларацій багатьох військовослужбовців, які стають публічними, хоча під час проходження служби частина військовослужбовців за місцем служби подає такі

декларації виключно в паперовій формі, які отримують гриф таємності та зберігаються в режимних частинах¹³⁰.

Предметом співбесід у конкурсних комісіях, навіть у закритому режимі, не може бути діяльність військовослужбовця під час проходження ним військової служби, якщо тільки ця діяльність не виходить за межі виконання військового обов'язку та може засвідчувати невідповідність військовослужбовця.

Також у різних конкурсних комісіях спостерігається різний підхід до захисту інформації, отриманої від кандидатів¹³¹. В одних комісіях зазначають про те, що під час опрацювання додаткової інформації/документів від кандидатів, отриманої за запитами таких конкурсних комісій, надсилання такої інформації/документів здійснюється через листування звичайною електронною поштою і, відповідно, відсутній механізм захисту такої інформації. Водночас така інформація/документи можуть бути досить чутливими. У той самий час в інших — уся інформація щодо кандидатів, які беруть участь у конкурсах, зберігається на серверах ДСА чи ВРП, відповідно, належним чином захищена, зокрема Комплексною системою захисту інформації. З огляду на зазначене, врегулювання питання доступу до персональної інформації кандидатів є актуальним для певних конкурсних комісій.

Проведений аналіз висвітлив те, що конкурсні комісії використовують під час оцінювання різні встановлені критерії та показники, а також виявив відсутність єдиного підходу до визначення методики оцінювання встановлених показників та критеріїв. Водночас забезпеченню прозорості та передбачуваності проведення конкурсних процедур сприяв той факт, що конкурсні комісії затвердили власні методології та критерії оцінювання, однак цього недостатньо для змістовного розв'язання питання уніфікованого підходу до визначення методики оцінювання встановленими показникам та критеріям. Врегулювати це та розкрити той чи інший критерій мали б прийняті Єдині показники. Однак наразі питання залишається відкритим (*наприклад, «чесність» — це показник критерію як доброчесності, так і професійної етики, але невідомо, як їх розрізняти*).

Крім того, передбачене в Єдиних показниках положення про те, що факти й обставини, які були належним чином оцінені попередніми перевітками встановлених критеріїв, до яких були залучені міжнародні експерти під час конкурсних процедур, не можуть бути повторно оцінені наступними перевітками встановлених критеріїв, якщо не з'явиться нова інформація, яка має істотне значення, може нести певні виклики стосовно точності та належності такої оцінки.

---

¹³⁰ У зв'язку із цим потребує також удосконалення процедура подання декларацій кандидатами-військовослужбовцями, які за родом зайнятості не мають права подавати публічні декларації, навіть претендуючи на посади в державному секторі. Це можуть бути правила, згідно з якими такі кандидати для участі в конкурсах подають паперові декларації, які теж отримують гриф і будуть доступними для аналізу лише тими фахівцями (Етичної ради, НАЗК тощо), які можуть мати доступ до документів відповідного рівня грифу.

¹³¹ Інформацію отримано під час інтерв'ю, проведеного 26.02.2026 та 20.03.2026.

1.9. Рекомендації

1. Провести спільні обговорення із залученням органів державної влади, громадянського суспільства та міжнародних представників щодо вибудування ефективної єдиної процедури (моделі) залучення міжнародних (іноземних) експертів до конкурсних процедур в органах судової влади та КСУ та розглянути питання щодо можливості продовження їх участі в конкурсних комісіях на перехідний період (до моменту становлення/розвитку сталої спроможності національних органів/інституцій самостійно забезпечувати відповідний ступінь прозорості та відкритості проведення конкурсних процедур у вказаній сфері).
2. Напрацювати єдиний підхід до формування та діяльності конкурсних комісій (наприклад, створення єдиної моделі таких комісій) та розробити єдиний регламент їхньої роботи, універсальну методологію оцінювання.
3. Розглянути можливість забезпечення фінансування діяльності конкурсних комісій коштом спеціального фонду ДСА (крім ДГЕ) для забезпечення їхньої незалежності (на період воєнного стану можуть залучати донорські кошти для функціонування секретаріатів, але на спеціальний рахунок ДСА). Діяльність ДГЕ має забезпечуватися коштом видатків на КСУ.
4. Визначити порядок і підстави залучення додаткових експертів, помічників, перекладачів та інших фахівців для забезпечення роботи конкурсних комісій, передбачити механізм їх добору, чіткі кваліфікаційні вимоги до таких осіб, визначити обсяг їхніх повноважень, межі доступу до конкурсних документів тощо.
5. Структурувати та уніфікувати кваліфікаційні вимоги до членів конкурсних комісій.
6. Уніфікувати перелік критеріїв та показників оцінювання, що застосовуються конкурсними комісіями з їх детальним трактуванням задля уникнення неоднозначного та суб'єктивного тлумачення.
7. Передбачити кваліфікаційну вимогу щодо політичної нейтральності для членів усіх конкурсних комісій, оскільки участь членів-політиків таких комісій у доборі кандидатів на посади, попри відповідність іншим критеріям, може зумовлювати ризики, зокрема, політизації цього процесу.
8. Стосовно кандидатів до конкурсних комісій, які є суддями, вимога про їх відповідність критерію доброчесності має передбачати обов'язкову перевірку декларацій доброчесності.
9. Передбачити в законодавстві можливість наявності в кандидата на посаду члена ГРМЕ досвіду роботи не лише в інших країнах, але й в Україні (з огляду на те, що конкурсні комісії за участі міжнародних (іноземних) експертів працюють в Україні з 2018 року).
10. Передбачити перехідний період, упродовж якого під час добору суддів ВС та ВАКС до відповідних складів ГРМЕ міжнародні організації, з якими Україна співпрацює у сфері запобігання та протидії корупції, судової реформи, верховенства права відповідно до міжнародних договорів України, можуть пропонувати не тільки іноземних громадян, а також громадян України.

11. Визначити межі доступу членів конкурсних комісій і допоміжного персоналу до даних про кандидатів-військовослужбовців, доступ до інформації про яких (місце їхньої служби, коло обов'язків тощо) або обмежений за законом, або може потенційно шкодити національній безпеці.
12. Забезпечити надання кандидату, який бере участь у конкурсній процедурі, інформації щодо доступу третіх осіб (додаткових експертів, помічників конкурсних комісій) до його персональних даних та конфіденційної інформації задля уникнення конфлікту інтересів.
13. Запровадити механізм збереження інформації/документів щодо кандидатів на спеціальних серверах ДСА/ВРП/КСУ, створених для цілей проведення конкурсів на відповідні посади. Передбачити адміністрування вказаних серверів окремо створеним для вказаних цілей структурним підрозділом. Забезпечити зберігання всієї інформації/документів, отриманих від кандидатів, у строки, передбачені законодавством.
14. Уточнити положення Єдиних показників оцінки добросовісності та професійної етики задля усунення методологічних суперечностей.
15. Поширити на ВККС статус розпорядника інформації ГРМЕ, Експертної ради та ГРД.
16. Забезпечити оприлюднення на Порталі відкритих даних та регулярне оновлення даних щодо діяльності Етичної ради, ДГЕ, Конкурсної комісії ВККС, Конкурсної комісії СДІ в обсязі та відповідно до вимог, передбачених постановою КМУ № 835.

Розділ 2

Аналіз діяльності конкурсних комісій за участі міжнародних (іноземних) експертів в органах судової влади та Конституційному Суді України з оцінювання кандидатів на відповідність встановленим критеріям: проведені співбесіди з кандидатами, ухвалені стосовно них рішення, результат обрання чи призначення кандидатів

2.1. Етична рада

Етапи проведення конкурсів: 1) формування переліку кандидатів, допущених до співбесіди на основі поданих ними документів, результатів спеціальної перевірки та відповідної інформації з відкритих джерел; 2) проведення співбесіди з відібраними кандидатами та визначення переліку кандидатів для рекомендації органам, що обирають (призначають) членів ВРП¹³².

За період своєї роботи (з 9 листопада 2021 року до 7 листопада 2025 року включно) Етична рада провела оцінювання кандидатів на посади члена ВРП, висунутих від ВРУ (1 конкурс), від з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ (3 конкурси), з'їзду суддів України (3 конкурси), від всеукраїнської конференції прокурорів (1 конкурс), а також від Президента (3 конкурси). Усього проведено оцінювання 197 кандидатів та 4 чинних членів ВРП. Станом на 7 листопада 2025 року Етична рада ухвалила 217 рішень¹³³.

6 березня 2025 року Етична рада завершила добір кандидатів до ВРП за квотою з'їзду суддів та визнала такими, що відповідають критеріям професійної етики та доброчесності, двох кандидатів¹³⁴. Однак, оскільки Закон України «Про Вищу раду правосуддя» містить вимогу про те, що кількість кандидатур має щонайменше вдвоє перевищувати кількість вакантних посад членів ВРП у відповідного суб'єкта обрання (призначення), виникла необхідність у проведенні нового конкурсу на ці дві вакантні посади¹³⁵.

¹³² Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Стаття 9¹, частина 14.

¹³³ Етичній раді — чотири роки! Етична рада : вебсайт. 2025.

¹³⁴ Етична рада завершила відбір на посаду члена Вищої ради правосуддя від з'їзду суддів України : допис від 06 берез. 2025 р. / Етична рада. Facebook. 2025.

¹³⁵ Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Стаття 9, частина 8.

Новий добір кандидатів до ВРП на дві вакантні посади її членів за квотою з'їзду суддів України було оголошено в березні 2025 року¹³⁶ (четвертий конкурс на посаду члена ВРП від з'їзду суддів). У серпні 2025 року Етична рада допустила до співбесіди 24 кандидати із 26¹³⁷. У грудні 2025 року Етична рада ухвалила рішення щодо відповідності критеріям професійної етики та доброчесності кандидатів для обрання з'їздом суддів України на посаду члена ВРП. Такими, що відповідають критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена ВРП від з'їзду суддів України, визнано 5 кандидатів¹³⁸.

З листопада 2024 року до жовтня 2025 року включно тривав конкурс (третій) на дві вакантні посади члена ВРП за квотою Президента¹³⁹. У травні 2025 року Етична рада допустила до співбесіди 40 кандидатів¹⁴⁰. 11 серпня 2025 року зазначена рада ухвалила рішення щодо відповідності критеріям професійної етики та доброчесності 16 кандидатів та затвердила список кандидатів, рекомендованих для здійснення Президентом призначення на посаду члена ВРП¹⁴¹. 8 жовтня 2025 року Президент призначив на посади членів ВРП Махінчука В. та Сав'юка М.¹⁴².

Від 26 січня 2022 року¹⁴³ станом на жовтень 2025 року з'їзд адвокатів України так і не розпочав добір кандидатів у члени ВРП на дві вакантні посади за своєю квотою.

У межах досліджуваного періоду Етична рада провела 11 конкурсів (у 12-му конкурсі в грудні 2025 року Етична рада затвердила список кандидатів, рекомендованих для обрання з'їздом суддів України на посаду члена ВРП¹⁴⁴): від ВРУ (1 конкурс), від з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ (3 конкурси), з'їзду суддів України (3 конкурси¹⁴⁵), від всеукраїнської конференції прокурорів (1 конкурс), а також від Президента (3 конкурси). Усього Етична рада провела оцінювання 197

¹³⁶ ВРП оголосила про прийом документів від кандидатів : допис від 20 берез. 2025 р. / Пресслужба Ради суддів України. Facebook. 2025.

¹³⁷ Про допуск до співбесіди кандидатів на посаду члена Вищої ради правосуддя від з'їзду суддів України : рішення Етичної ради від 11 серп. 2025 р. № 52.

¹³⁸ Етична рада завершила оцінювання кандидатів на посаду члена ВРП від з'їзду суддів України у межах четвертого конкурсу. Етична рада : вебсайт. 2025.

¹³⁹ Оголошення про проведення конкурсу з добору кандидатів для здійснення Президентом України призначення на посади членів Вищої ради правосуддя. Офіс Президента України : вебсайт. 2024.

¹⁴⁰ Про допуск до співбесіди кандидатів на посаду члена Вищої ради правосуддя від Президента України : рішення Етичної ради від 12 трав. 2025 р. № 14.

¹⁴¹ Етична рада завершила оцінювання кандидатів на посаду члена ВРП від Президента України та розпочала оцінювання кандидатів від з'їзду суддів України. Етична рада : вебсайт. 2025.

¹⁴² Президент України призначив двох членів Вищої ради правосуддя. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2025.

¹⁴³ Етична рада готова невідкладно провести оцінювання кандидатів : допис від 16 лют. 2022 р. / Етична рада. Facebook. 2022.

¹⁴⁴ Етична рада завершила оцінювання кандидатів на посаду члена ВРП від з'їзду суддів України у межах четвертого конкурсу. Етична рада : вебсайт. 2025.

¹⁴⁵ У грудні 2025 року Етична рада в межах четвертого конкурсу (12-й конкурс, якщо рахувати за всіма квотами суб'єктів обрання/призначення) затвердила список кандидатів, рекомендованих для обрання з'їздом суддів України на посаду члена ВРП. У межах цього дослідження аналіз зазначеного конкурсу не проводився.

кандидатів та 4 чинних членів ВРП¹⁴⁶. З вказаних 197 кандидатів за результатами діяльності Етичної ради:

- ▶ 56 — припинили участь/не з'явилися на співбесіду/стосовно яких Етична рада не змогла ухвалити рішення (кандидати *Ковбас І.* та *Сокурєнко Л.*). Неприйняття такого рішення Етичною радою було обґрунтовано тим, що Законом України «Про Вищу раду правосуддя» не передбачено можливість ухвалення Етичною радою будь-якого рішення у разі, коли більшість її членів проголосували за, проте його не підтримали двоє членів, запропонованих міжнародними та іноземними організаціями¹⁴⁷;
- ▶ 82 — визнано такими, що не відповідають критеріям професійної етики та доброчесності;
- ▶ 59 — визнано такими, що відповідають вказаним критеріям, та рекомендовано відповідним суб'єктам для їх обрання/призначення на посаду члена ВРП¹⁴⁸ (з них було обрано/призначено на посаду члена ВРП 16 осіб (*Маселко Р., Мороз М., Лук'янов Д., Кандзюба О., Мельник О., Котелевець А., Усик Г., Сасевич О., Бокова Ю., Попікова О., Бондаренко Т., Ковбій О., Бурлаков С., Кваша О., Махінчук В., Сав'юк М.*)¹⁴⁹.

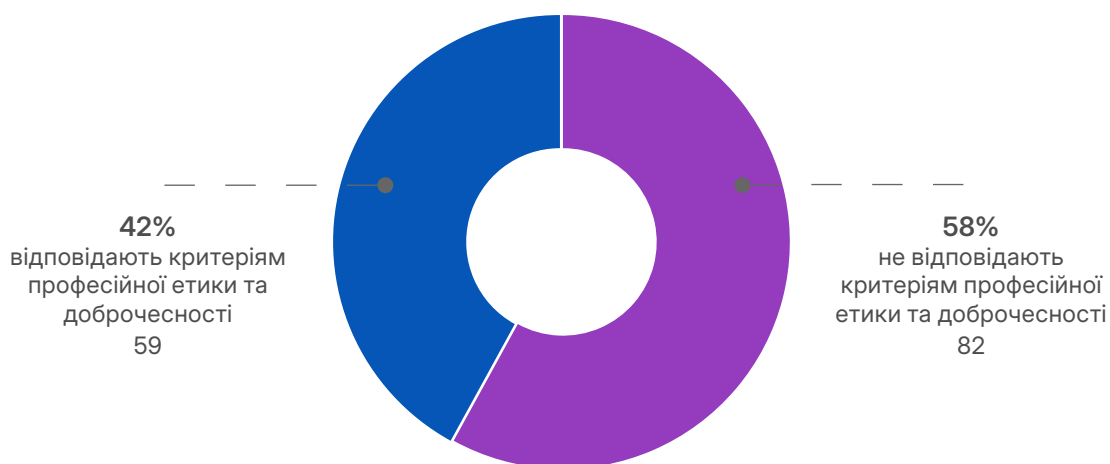
Отже, якщо не враховувати ту кількість кандидатів, які припинили участь/не з'явилися на співбесіду/стосовно яких Етична рада не змогла ухвалити рішення, то відсоток тих кандидатів, стосовно яких Етична рада винесла рішення про їх відповідність критеріям професійної етики та доброчесності, складає 42%, відповідно щодо 58% кандидатів ухвалено рішення про невідповідність таким критеріям.

¹⁴⁶ Етичній раді — чотири роки! Етична рада : вебсайт. 2025.

¹⁴⁷ Про результати оцінювання кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Ковбаса Ігоря Васильовича на відповідність критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 28 квіт. 2023 р. № 39; Про результати оцінювання кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Сокурєнко Лариси Віталіївни на відповідність критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 06 берез. 2025 р. № 12.

¹⁴⁸ Рішення Етичної ради. Етична рада : вебсайт.

¹⁴⁹ Обрано двох членів Вищої ради правосуддя від Верховної Ради України. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2022; Дмитра Лук'янова обрано членом Вищої ради правосуддя від З'їзду науковців. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2022; Всеукраїнська конференція прокурорів обрала двох членів Вищої ради правосуддя. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2023; Відновлено повноважний склад Вищої ради правосуддя. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2023; Оксану Квашу обрано членом Вищої ради правосуддя від З'їзду науковців. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2023; Президент України призначив двох членів Вищої ради правосуддя. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2025.

У межах дослідження переглянуто **40** проведених Етичною радою співбесід з кандидатами на посаду члена ВРП (4 співбесіди з чинними на той час членами ВРП до уваги не бралися) та проведено їх аналіз.

Певний час відкрита трансляція проведення співбесід не проводилася. Це пов'язано з тим, що Етична рада ухвалила рішення зупинити трансляцію засідань у зв'язку з режимом воєнного стану в Україні з метою забезпечення безпеки осіб, які беруть участь в оцінюванні, інших осіб, інформація щодо яких може бути поширена під час співбесіди, а також членів Етичної ради, з метою забезпечення захисту інформації та безпеки інтересів держави¹⁵⁰. Водночас уже у 2023 році у зв'язку зі зміною обставин, значною кількістю інформації про кандидатів, яка міститься у відкритих джерелах, Етична рада оприлюднила відеозаписи співбесід із кандидатами на посаду члена ВРП та членами ВРП, проведеними з 4 травня 2022 року до 7 квітня 2023 року¹⁵¹ включно.

Передбачено, що засідання Етичної ради проводяться відкрито з аудіо- та відеофіксацією і трансляцією її засідань у режимі реального часу на офіційному вебпорталі Судової влади України¹⁵². Водночас Регламент Етичної ради встановлює із цього правила виняток у разі обговорення та голосування щодо відповідності кандидатів або чинних членів ВРП критерію професійної етики та доброчесності¹⁵³.

¹⁵⁰ Важливе повідомлення: усі записи співбесід ЕР з діючими членами ВРП будуть опубліковані після завершення дії режиму воєнного стану в Україні. Етична рада : вебсайт. 2022.

¹⁵¹ Етична рада вирішила оприлюднити відеозаписи всіх співбесід. Етична рада : вебсайт. 2023.

¹⁵² Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. Стаття 9¹, частина 11, 12.

¹⁵³ Регламент Етичної ради : затв. рішеннями Етичної ради від 01 груд. 2021 р. № 1, від 09 груд. 2021 р. № 4 (зі змінами). Підпункт 2.2.1, 3.16.1.

Спільне для всіх співбесід

Співбесіди в середньому тривали до однієї години. Також зафіксовані найкоротші співбесіди тривалістю до 30 хвилин (Бурлаков С., Кандзюба О., Коліуш О., Мельник О., Мороз М., Рожнов О., Самолудченко С., Хавронюк М.)¹⁵⁴ та найдовші співбесіди (понад 1,5 години — Камінська Н., Гультай П.)¹⁵⁵. На початку співбесід оголошували інформацію щодо суб'єкта обрання чи призначення, займаної посади.

Відмінності під час проведення співбесід

Виголошення кандидатами заключних промов відбувалося не в усіх випадках (у 24 випадках були заключні промови, у 16 — не було). Регламентом¹⁵⁶ Етичної ради передбачено можливість виголошення такої промови, однак у ньому ж зазначено, що процедура проведення співбесід може бути змінена.

Переважно під час проведення співбесід члени Етичної ради ставили запитання майнового блоку. Водночас деякі запитання не стосувалися оцінювання відповідності кандидатів критеріям професійної етики та доброчесності, а більше мали загальний характер або були схожі на оцінювальні судження чи особисті запитання, наприклад:

«Ви досить, я б сказав, обережна людина, я маю на увазі зайняття Вашої посади», «Стосовно Вашої декларації, вибачаюсь, як кажуть, кормильці у Вас в сім'ї — це жінка і теща», «У мене є особисте запитання, коли Ви одружилися?»¹⁵⁷ (лише після запитання член Етичної ради повідомив, що це запитання було пов'язано із майном кандидата), «Де Вам більше подобалося працювати: в НАБУ чи прокуратурі? І чому?»¹⁵⁸, «Так ви ким хочете стати: адвокатом, суддею КСУ, членом ВРП? (відповідь кандидата). Тобто

¹⁵⁴ Співбесіда з Бурлаковим С. Ю. від 28.09.2022 : відео / Судова влада України. YouTube. 19.10.2023; Співбесіда Етичної ради з Кандзюбою О. В. від 11.01.2023 : відео / Судова влада України. YouTube. 19.10.2023; Співбесіда Етичної ради з Коліушем О. Л. від 22.02.2023 : відео / Судова влада України. YouTube. 20.10.2023; Співбесіда Етичної ради з Мельником О. П. від 13.01.2023 : відео / Судова влада України. YouTube. 19.10.2023; Співбесіда Етичної ради з кандидатами на посаду члена ВРП 23.02 2022 : відео / Судова влада України. YouTube. 23.02.2022; Співбесіда Етичної ради з Рожновим О. В. від 07.04.2023 : відео / Судова влада України. YouTube. 23.10.2023; Співбесіда Етичної ради з Самолудченком С. М. від 13.01.2023 : відео / Судова влада України. YouTube. 19.10.2023; Співбесіда Етичної ради з Хавронюком М. І. від 23.06.2022 : відео / Судова влада України. YouTube. 17.10.2023.

¹⁵⁵ Засідання Етичної ради 15.07.2025 : відеозапис прямої трансляції / Судова влада України. YouTube. 15.07.2025; Засідання Етичної ради 18.07.2025 : відеозапис прямої трансляції / Судова влада України. YouTube. 18.07.2025.

¹⁵⁶ Регламент Етичної ради : затв. рішеннями Етичної ради від 01 груд. 2021 р. № 1, від 09 груд. 2021 р. № 4 (зі змінами).

¹⁵⁷ Співбесіда Етичної ради з Лук'яновим Д. В. від 17.06.2022 : відео / Судова влада України. YouTube. 17.10.2023.

¹⁵⁸ Співбесіда Етичної ради з Яроменком Р. О. від 27.05.2022 : відео / Судова влада України. YouTube. 17.10.2023.

Ви згодні на будь-яку з цих посад?»¹⁵⁹, «Де знаходиться орган судового розслідування НАБУ, за якою адресою?»¹⁶⁰,

«Коли було засновано ВАКС? Яка була причина і ціль заснування цього суду?»¹⁶¹,

«Чи є у Вас водійське посвідчення?»¹⁶²,

«Скільки у Вас дітей? А вік який? Це у Вас другий брак чи що? Ні, це я бачу Ваш вік, тому виникло таке питання, вік дітей дуже молодий, тому виникло таке питання. Це без образ. А від першого брака дорослі діти? А жінка чим займається?»¹⁶³, «Я вибачаюсь, ну чому Ви зараз дитячі питання зараз даєте? Ви що, не знаєте, яку фірму Ви декларували за 100 тисяч, а за одну тисячу продали? Ви це хочете мені сказати? Яку Ви декларували за 100 тисяч, а продали за тисячу? (відповідь кандидата). Я про це і кажу, що Ви прикидуєтесь?»¹⁶⁴,

«Ще у Вас в декларації вказано користування транспортним засобом-мотоциклом Suzuki. Ви вказали 45 тисяч гривень, але ж на той час він коштував, це в 20-му році було, значно більше. І він зареєстрований на Вашого батька, а Ви вказали, що Ви користувалися. Так, хто тут у нас байкер?»¹⁶⁵).

Аналізуючи рішення Етичної ради, встановлено, що наявні випадки застосування як єдиної, так і різної практики в підходах до оцінювання кандидатів на відповідність критерію професійної етики та доброчесності. Крім того, така непослідовність простежується стосовно одного і того ж кандидата в межах різних конкурсів різними конкурсними комісіями.

Приклади різної практики в підходах Етичної ради до оцінювання одного і того ж кандидата в різних конкурсах на посаду члена ВРП, а також порівняння з підходами інших конкурсних комісій, зокрема ВККС:

Приклад № 1. У квітні 2023 року стосовно кандидата Ковбаса І. Етична рада не змогла ухвалити рішення щодо його відповідності критерію професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена ВРП¹⁶⁶. Але вже в жовтні цього ж року

¹⁵⁹ Співбесіда Етичної ради з Яроменком Р. О. від 27.05.2022 : відео / Судова влада України. YouTube. 17.10.2023.

¹⁶⁰ Там само.

¹⁶¹ Співбесіда Етичної ради з Коліушем О. Л. від 22.02.2023 : відео / Судова влада України. YouTube. 20.10.2023.

¹⁶² Співбесіда Етичної ради з Попіковою О. В. від 06.09.2022 : відео / Судова влада України. YouTube. 19.10.2023.

¹⁶³ Співбесіда Етичної ради з Бурлаковим С. Ю. від 28.09.2022 : відео / Судова влада України. YouTube. 19.10.2023.

¹⁶⁴ Там само.

¹⁶⁵ Співбесіда Етичної ради з Горохом О. П. від 17.06.2022 : відео / Судова влада України. YouTube. 17.10.2023.

¹⁶⁶ Про результати оцінювання кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Ковбаса Ігоря Васильовича на відповідність критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 28 квіт. 2023 р. № 39.

під час іншого конкурсу на зайняття посади члена ВРП визнала його таким, що відповідає критерію професійної етики та доброчесності¹⁶⁷.

Приклад 2. Кандидати *Яроменок Р.* та *Іващенко В.*, ситуації яких докладно описані в блоці про діяльність ДГЕ.

Приклад 3. У червні 2022 року Етична рада ухвалила рішення, яким визнала кандидата на посаду члена ВРП *Бабія С.* таким, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності через низку обставин, які викликають обґрунтовані сумніви в його відповідності такому критерію (щодо обставин, пов'язаних із придбанням його дружиною автомобіля та акцій публічного акціонерного товариства, а також одночасним його перебуванням у правовому статусі судді та фізичної особи — підприємця)¹⁶⁸. Натомість ВККС у своєму рішенні, незважаючи також на наявність негативних висновків ГРД¹⁶⁹, зазначила, що «оцінюючи індикатори, що можуть свідчити про порушення суддею правил доброчесної поведінки крізь призму істотності, дійшла висновку, що досліджені факти, як кожен окремо, так і у сукупності, не можуть бути підставою для визнання судді Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області *Бабія С.* таким, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності»¹⁷⁰. Крім того, *Бабій С.* у серпні 2025 року був допущений як кандидат на посаду члена ВРП від з'їзду суддів України¹⁷¹. У листопаді поточного року Етичною радою була запланована співбесіда з ним¹⁷², однак вказаний кандидат подав заяву про припинення своєї подальшої участі в конкурсі¹⁷³.

Про розбіжності в підходах Етичної ради до оцінювання кандидатів на посаду члена ВРП свідчить і той факт, що в п'яти випадках були викладені окремі думки деякими членами Етичної ради щодо ухвалених рішень стосовно таких кандидатів.

¹⁶⁷ Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Ковбаса Ігоря Васильовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 жовт. 2023 р. № 53.

¹⁶⁸ Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя *Бабія С. О.* критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 черв. 2022 р. № 11.

¹⁶⁹ Висновок про невідповідність судді Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області *Бабія Сергія Олександровича* критеріям доброчесності та професійної етики : затв. Громадською радою доброчесності 22 трав. 2019 р.; Висновок у новій редакції про невідповідність судді критеріям доброчесності та професійної етики : затв. Громадською радою доброчесності 06 січ. 2024 р.

¹⁷⁰ Про розгляд питання щодо відповідності займаній посаді судді Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області *Бабія Сергія Олександровича* : рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 22 квіт. 2024 р. № 86/ко-24.

¹⁷¹ Про допуск до співбесіди кандидатів на посаду члена Вищої ради правосуддя від з'їзду суддів України : рішення Етичної ради від 11 серп. 2025 р. № 52.

¹⁷² Про визначення дат проведення співбесід з кандидатами на посаду члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 17 лист. 2025 р. № 55.

¹⁷³ Засідання Етичної ради 24.11.2025 : відеозапис прямої трансляції / Судова влада України. YouTube. 24.11.2025.

Так, у чотирьох випадках (стосовно кандидатів *Котубея І., Винара Л., Д'яковського Г., Музики Л.*)¹⁷⁴ викладено окремі думки щодо рішень, ухвалених з урахуванням вирішальних голосів членів Етичної ради, запропонованих міжнародними та іноземними організаціями (ініціаторами таких окремих думок були українські представники в складі Етичної ради). У них деякі члени Етичної ради не погоджуються з тим, що кандидат відповідає (кандидати *Винар Л., Д'яковський Г., Музика Л.*) чи не відповідає (кандидат *Котубей І.*) критеріям професійної етики та доброчесності.

В одному випадку викладено окрему думку міжнародних представників у складі Етичної ради щодо рішення про невідповідність кандидата *Серьогіна О.*¹⁷⁵ критеріям професійної етики та доброчесності, у якій вони погоджуються з ухваленим рішенням, але зазначають про інші підстави, у зв'язку з якими в них виникли обґрунтовані сумніви у відповідності вказаного кандидата критеріям професійної етики та доброчесності, що не були зазначені в ухваленому рішенні.

У двох (стосовно *Винара Л., Д'яковського Г.*) із п'яти таких окремих думок самі члени Етичної ради зазначають про те, що різна оцінка дій кандидатів за схожих обставин порушує формування практики Етичної ради на засадах її сталості та негативно впливає на її авторитет.

До того ж такий неоднорідний підхід у роботі Етичної ради можна спостерігати, порівнюючи, зокрема, приклади з кандидатами *Д'яковським Г.* та *Яроменком Р.* У червні 2022 року Етична рада визнала Яроменка Р. таким, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена ВРП¹⁷⁶. Обґрунтовані сумніви виникли в членів Етичної ради щодо того, що його двічі було притягнуто до дисциплінарної відповідальності під час роботи в прокуратурі (за втрату кримінальних справ та за суттєві недоліки та прорахунки в організації роботи). Яроменок Р. пояснив на запит Етичної ради, що з моменту притягнення його до дисциплінарної відповідальності

¹⁷⁴ Окрема думка щодо рішення Етичної ради № 55 від 01 лист. 2022 р. «Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Котубея Івана Івановича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя» / Етична рада. 2022; Окрема думка щодо рішення Етичної ради № 71 від 01 лист. 2022 р. «Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Винара Любомира Вікторовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя» / Етична рада. 2022; Окрема думка Голови Етичної ради Кишакевича Л. Ю. та членів Ради Сіверіна В. І., Трясуна Ю. Р. щодо рішення № 9 від 20 січ. 2023 р. про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Д'яковського Геннадія Леонідовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена / Етична рада. 2023; Окрема думка Голови Етичної ради Кишакевича Л. Ю. та членів Ради Сіверіна В. І., Трясуна Ю. Р. щодо рішення № 24 від 16 берез. 2023 р. про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Музики Лесі Анатоліївни критерію професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя / Етична рада. 2023.

¹⁷⁵ Окрема думка заступника Голови Етичної ради Сера Ентоні Хупера та членів Ради Роберта Корді, Лавлі Перлінг щодо рішення № 26 від 16 берез. 2023 р. про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Серьогіна Олександра Юрійовича критерію професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя / Етична рада. 2023.

¹⁷⁶ Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Яроменка Р. О. критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 черв. 2022 р. № 21.

минуло вже понад десять років, отже, він із 2012 року вважається таким, що не має дисциплінарного стягнення¹⁷⁷.

Водночас у січні 2023 року за схожих обставин (кандидата теж двічі притягували до дисциплінарної відповідальності під час роботи в органах прокуратури) Етична рада дійшла висновку, що в цьому разі притягнення кандидата до дисциплінарної відповідальності не є істотним порушенням правил професійної етики, та визнала Д'яковського Г. таким, що відповідає критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена ВРП¹⁷⁸ (щодо вказаного рішення була викладена окрема думка деяких членів Етичної ради, про що зазначено вище).

Крім того, у самих рішеннях Етичної ради словосполучення «критерій професійної етики та доброчесності» застосовується як в однині, так і в множині¹⁷⁹.

Доцільно навести приклади єдиної практики в підході як самої Етичної ради до оцінювання одного й того ж кандидата в різних конкурсах на посаду члена ВРП, так і порівнюючи з підходами інших конкурсних комісій.

Приклад 1. У 2024¹⁸⁰ та 2025¹⁸¹ роках кандидат *Гурін Д.* отримав від Етичної ради негативні рішення з одних і тих же підстав, а саме: недекларування вартості майна дружини в майнових деклараціях кандидата та недекларування права користування водним засобом. Також зазначений кандидат у 2019 році отримав негативний висновок ГРД про його невідповідність як судді критеріям доброчесності та професійної етики¹⁸².

Приклад 2. Упродовж 2022–2025 років¹⁸³ кандидат *Ткаченко О.* чотири рази отримував від Етичної ради негативні рішення з одних і тих же підстав, а саме: ухвалення рішення в умовах конфлікту інтересів, невиконання рішення суду та законних вимог державного виконавця, подання неточних та неповних відомостей у декларації доброчесності, подання неточних та неповних

¹⁷⁷ Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Яроменка Р. О. критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 черв. 2022 р. № 21.

¹⁷⁸ Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Д'яковського Геннадія Леонідовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 20 січ. 2023 р. № 9.

¹⁷⁹ Рішення Етичної ради. Етична рада : вебсайт.

¹⁸⁰ Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Гуріна Дмитра Миколайовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 19 черв. 2024 р. № 6.

¹⁸¹ Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Гуріна Дмитра Миколайовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 11 серп. 2025 р. № 39.

¹⁸² Висновок про невідповідність судді Житомирського окружного адміністративного суду Гуріна Дмитра Миколайовича критеріям доброчесності та професійної етики : затв. Громадською радою доброчесності 25 берез. 2019 р.

¹⁸³ Рішення Етичної ради. Етична рада : вебсайт.

відомостей у майнових деклараціях за 2015–2021 роки, недекларування права користування водними засобами.

Крім того, Ткаченко О. тричі (впродовж 2023–2025 років¹⁸⁴) отримував рішення ДГЕ про його невідповідність критерію високих моральних якостей для зайняття посади судді КСУ.

Приклад 3. Майже одночасно в березні 2023 року кандидат *Коліуш О.*:

1) визнаний Етичною радою таким, що відповідає критеріям професійної етики та добросовісності для зайняття посади члена ВРП¹⁸⁵; 2) визнаний Конкурсною комісією ВККС таким, що відповідає критеріям добросовісності та професійної компетентності, і був рекомендований ВРП для призначення на заняття однієї з вакантних посад членів ВККС¹⁸⁶ (надалі був призначений на посаду члена ВККС)¹⁸⁷.

Приклад 4. У 2023 та 2025 роках¹⁸⁸ кандидата *Назарова І.* тричі Етична рада визнавала таким, що відповідає критеріям професійної етики та добросовісності для зайняття посади члена ВРП (також про цього ж кандидата, але вже в контексті його участі в конкурсі на посаду судді КСУ, подано інформацію в блоці про діяльність ДГЕ).

Приклад 5. У 2022 та 2023 роках¹⁸⁹ кандидата *Хавронюка М.* двічі Етична рада визнала таким, що відповідає критеріям професійної етики та добросовісності для зайняття посади члена ВРП.

¹⁸⁴ Рішення. Конституційний Суд України : вебсайт.

¹⁸⁵ Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Коліуша Олега Леонідовича критеріям професійної етики та добросовісності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 16 берез. 2023 р. № 20.

¹⁸⁶ Офіційне засідання Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 15.03.2023.

¹⁸⁷ Про призначення Коліуша О. Л. на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України : рішення Вищої ради правосуддя від 01 черв. 2023 р. № 600/0/15-23.

¹⁸⁸ Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Назарова Івана Володимировича критеріям професійної етики та добросовісності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 16 берез. 2023 р. № 25; Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Назарова Івана Володимировича критеріям професійної етики та добросовісності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 жовт. 2023 р. № 54; Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Назарова Івана Володимировича критеріям професійної етики та добросовісності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 11 серп. 2025 р. № 27.

¹⁸⁹ Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Хавронюка М. І. критеріям професійної етики та добросовісності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 30 черв. 2022 р. № 30; Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Хавронюка Миколи Івановича критеріям професійної етики та добросовісності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 28 квіт. 2023 р. № 40.

Приклад 6. У 2023 році¹⁹⁰ кандидат *Рожнов О.* двічі був визнаний Етичною радою таким, що відповідає критеріям професійної етики та доброчесності.

Приклад 7. У 2023 році¹⁹¹ кандидат *Попович Т.* двічі була визнана Етичною радою такою, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності (виникли обґрунтовані сумніви у відповідності кандидата вимогам фінансового контролю і таким критеріям професійної етики та доброчесності, як-от сумлінність і чесність щодо надання повної та точної інформації в майнових деклараціях). Також у 2025 році ГРД затвердила висновок про невідповідність Попович Т. як кандидата на посаду судді апеляційного суду критеріям доброчесності та професійної етики, у якому згадала одне з рішень Етичної ради стосовно вказаного кандидата¹⁹².

Приклад 8. У 2024 та 2025 роках¹⁹³ кандидата *Капустинського М.* тричі Етична рада визнала таким, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності (виникли обґрунтовані сумніви у відповідності кандидата такому показнику критерію професійної етики та доброчесності, як сумлінність, чесність та дотримання вимог фінансового контролю щодо надання повної та точної інформації у майнових деклараціях). У 2019 році ГРД затвердила висновок про невідповідність Капустинського М. як судді критеріям доброчесності та професійної етики¹⁹⁴.

Приклад 9. У 2022, 2024 та 2025 роках¹⁹⁵ кандидат *Жук А.* тричі був визнаний Етичною радою таким, що відповідає критеріям професійної етики та доброчесності.

Схожа практика також прослідковується в справах кандидатів *Савченка С.*¹⁹⁶ та *Камінської Н.*¹⁹⁷.

¹⁹⁰ [Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Рожнова Олега Вікторовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 28 квіт. 2023 р. № 36; Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Рожнова Олега Вікторовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 жовт. 2023 р. № 50.](#)

¹⁹¹ [Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Попович Тетяни Григорівни критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 28 квіт. 2023 р. № 31; Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Попович Тетяни Григорівни критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 жовт. 2023 р. № 48.](#)

¹⁹² [Висновок про невідповідність кандидата на посаду судді критеріям доброчесності та професійної етики : затв. Громадською радою доброчесності 05 трав. 2025 р.](#)

¹⁹³ [Рішення Етичної ради. Етична рада : вебсайт.](#)

¹⁹⁴ [Висновок про невідповідність судді Енергодарського міського суду Запорізької області Капустинського Максима Вікторовича критеріям доброчесності та професійної етики : затв. Громадською радою доброчесності 01 жовт. 2019 р.](#)

¹⁹⁵ [Рішення Етичної ради. Етична рада : вебсайт.](#)

¹⁹⁶ Докладно описано в блоці щодо діяльності Конкурської комісії СДІ.

¹⁹⁷ Докладно описано в блоці щодо діяльності ДГЕ.

Окремо варто зупинитися на рішеннях, ухвалених Етичною радою. Аналіз більшості вказаних рішень¹⁹⁸ дає змогу дійти висновку, що рішення про відповідність кандидатів критеріям професійної етики та доброчесності є як достатньо обґрунтованими (наприклад, рішення щодо *Д'яковського Г.*)¹⁹⁹, так і доволі стислими та такими, що містять загальні фрази. Рішення про невідповідність кандидатів критеріям професійної етики та доброчесності²⁰⁰, а також окремі думки деяких членів Етичної ради (описані вище) стосовно кандидатів достатньо мотивовані та містять докладні факти та обґрунтування позиції Етичної ради.

Така ситуація може створювати ризики в розумінні кандидатами підходів Етичної ради до їх оцінювання та потенційного судового оскарження її рішень, а також не сприяти прозорості її діяльності. Тому важливо достатньо обґрунтовувати як рішення про відповідність кандидатів критеріям професійної етики та доброчесності, так і рішення про їх невідповідність. Що до рішень про невідповідність кандидатів критеріям професійної етики та доброчесності, то найчастішими підставами для виникнення обґрунтованих сумнівів у членів Етичної ради у відповідності кандидатів таким критеріям були: 1) порушення, пов'язані з декларуванням майна (зокрема недекларування майна, його вартості або, навпаки, декларування неправильної або заниженої його вартості); 2) непідтвердження кандидатами законності джерел походження коштів на придбання майна ними/їхніми близькими родичами, або невідповідність їхнього рівня життя задекларованим доходам; 3) наявність фактів неетичної поведінки кандидатів/притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

В певних випадках виникають також питання щодо застосування Етичною радою принципу істотності будь-якого порушення етики та доброчесності під час визначення відповідності критерію професійної етики та доброчесності²⁰¹. Прикладом такої ситуації є справа кандидатки *Гольник Л.*, яка в червні 2022 року була визнана Етичною радою такою, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності²⁰² (виникли обґрунтовані сумніви в її відповідності показнику дотримання етичних норм та демонстрації бездоганної поведінки в професійній діяльності й особистому житті у зв'язку з розміщенням нею двох дописів у соціальній мережі Facebook). Водночас не було обґрунтованих сумнівів щодо її відповідності іншим показникам критеріїв професійної етики та доброчесності.

У цьому контексті варто зазначити, що в подібних ситуаціях практика розгляду ВРП та її дисциплінарними органами дисциплінарних скарг щодо суддів, пов'язаних із їхніми дописами в соціальних мережах, є неоднорідною. Так, у 2021 році такі скарги були або залишені без розгляду та повернені скаржнику, або було ухвалене рішення про відмову

¹⁹⁸ Докладно описано в блоці щодо діяльності ДГЕ.

¹⁹⁹ Про відповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя *Д'яковського Геннадія Леонідовича* критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 20 січ. 2023 р. № 9.

²⁰⁰ Рішення Етичної ради. Етична рада : вебсайт.

²⁰¹ Методологія оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої ради правосуддя критерію професійної етики та доброчесності : затв. рішенням Етичної ради 09 груд. 2021 р. № 5. Пункт 1.4.

²⁰² Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя *Гольник Л. В.* критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 черв. 2022 р. № 15.

у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді²⁰³. Натомість у 2025 році за схожих обставин суддя був притягнутий до дисциплінарної відповідальності²⁰⁴.

2.2. Конкурсна комісія ВККС

Етапи проведення конкурсів: 1) формування переліку кандидатів, допущених до співбесіди на основі поданих ними документів; 2) проведення співбесіди з відібраними кандидатами та визначення переліку кандидатів для рекомендації ВРП²⁰⁵.

Упродовж 2022 — серпня 2025 року Конкурсна комісія ВККС завершила три конкурси на посади членів ВККС. Перший конкурс на посади членів ВККС був оголошений 21 січня 2022 року²⁰⁶, за результатами якого ВККС рекомендувала 32 кандидати на посади членів ВККС, з яких ВРП призначила 16 членів ВККС²⁰⁷. У другому конкурсі, оголошеному 5 квітня 2024 року²⁰⁸, ВРП із двох запропонованих кандидатур на посади її членів²⁰⁹ жодного не призначила²¹⁰. З огляду на підсумки другого конкурсу, 6 лютого 2025 року²¹¹ Конкурсна комісія ВККС оголосила про початок третього конкурсу, що завершився рекомендацією

²⁰³ Про залишення без розгляду та повернення дисциплінарної скарги Маселка Романа Анатолійовича стосовно судді Окружного адміністративного суду міста Києва Гарника Кирила Юрійовича : ухвала члена Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Саліхова Віталія Валерійовича від 08 черв. 2021 р. № 2979/0/18-21 / Вища рада правосуддя. 2021; Про відмову у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді Окружного адміністративного суду міста Києва Вовка П. В.: ухвала Першої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 26 трав. 2021 р. № 1133/1дп/15-21 / Вища рада правосуддя. 2021.

²⁰⁴ Про притягнення судді Липовецького районного суду Вінницької області Кривенка Д. Т. до дисциплінарної відповідальності : рішення Першої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 20 жовт. 2025 р. № 2158/1дп/15-25 / Вища рада правосуддя. 2025.

²⁰⁵ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII. Стаття 95, частина 18.

²⁰⁶ Оголошення про початок першого конкурсу на зайняття вакантних посад членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України / Конкурсна комісія з відбору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. 2022.

²⁰⁷ Призначено новий склад Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2023.

²⁰⁸ Протокол засідання Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 5 квітня 2024 року. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.

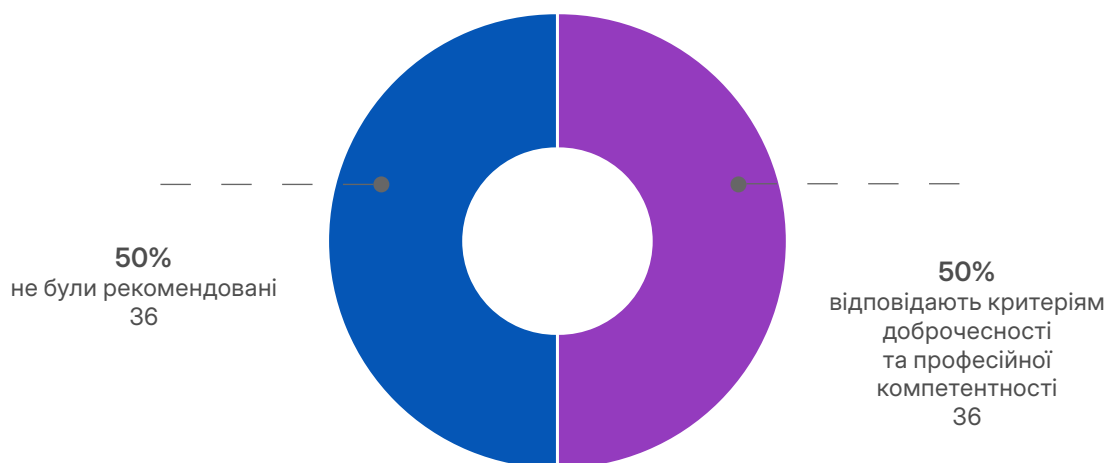
²⁰⁹ Перша строчка допису (закінчена думка) : допис від дата / Конкурсна комісія з добору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Facebook. 2024.

²¹⁰ Оголошення про початок конкурсу на зайняття вакантної посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

²¹¹ Оголошення про початок конкурсу на зайняття вакантної посади члена ВККСУ. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2025.

двох кандидатів до призначення²¹². Згодом ВРП призначила одного члена ВККС (Кушніра І.)²¹³.

У цей аналіз увійшли три конкурси на посади членів ВККС, оголошені у 2022, 2024 та 2025 роках²¹⁴. Загалом до конкурсів було допущено 340 кандидатів, з яких 72 — до етапу проведення співбесід. Із зазначених 72 кандидатів: 1) 36 — були рекомендовані на посаду члена ВККС; 2) 36 — не були відібрані. З 36 рекомендованих ВРП кандидатів 17 були призначені членами ВККС²¹⁵. Отже, рівно половина кандидатів (50%) успішно пройшла співбесіди.

Особливістю формату діяльності Конкурсної комісії ВККС є застосування нею принципу «обрати кращих з кращих»²¹⁶ і так званого принципу «позитивного добору»²¹⁷, який полягає в тому, що підготовки жодних негативних висновків стосовно кандидатів не передбачено, і «за результатом конкурсу лише відібрані кандидати отримають рекомендації до призначення, які будуть публічними і розміщеними на сайті ВРП»²¹⁸.

З одного боку, застосування такого позитивного підходу²¹⁹ дає змогу уникнути публічного таврування кандидатів, які не пройшли добору, у недоброчесності чи непрофесійності. З іншого боку, застосування такого підходу на першому етапі — етапі формування переліку

²¹² Перша строчка допису (закінчена думка) : допис від дата / Конкурсна комісія з добору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Facebook. 2025.

²¹³ ВРП призначила Ігоря Кушніра на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

²¹⁴ Документи. Вища рада правосуддя : вебсайт.

²¹⁵ Там само.

²¹⁶ «Ми обиратиме кращих з кращих. Основний принцип роботи Конкурсної комісії не змінився» — Іван Міщенко, заступник голови Конкурсної комісії з добору кандидатів у члени ВККС. Судова влада України : вебсайт. 2022.

²¹⁷ VII Східноукраїнський судовий форум. День 3 : відео / Асоціація розвитку суддівського самоврядування України. YouTube. 15.10.2022.

²¹⁸ Конкурсна комісія завершила конкурс і оголосила перелік з 32 кандидатів на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2023.

²¹⁹ Там само.

кандидатів, допущених до співбесіди на основі поданих ними документів, — зумовлює сумніви в наявності єдиних критеріїв оцінювання членами Конкурсної комісії ВККС таких документів.

Так, у 2022 році Конкурсна комісія ВККС з 301 кандидата допустила до співбесіди лише 64²²⁰. Жодний рейтинг на цьому етапі добору не формується. Причини відхилення 237 кандидатів не були оголошені ні самим кандидатам, ні широкому загалу. Такі причини, навіть з огляду на кількість відхилених кандидатур, не можуть бути пов'язані виключно з невідповідністю документів формальним вимогам.

Відсутність будь-якого мотивування відхилення кандидатур, допущених до співбесіди, як і будь-якого мотивування допуску до неї, може нівелювати застосування так званого позитивного підходу²²¹. Останній мав би передбачати ухвалення індивідуальних мотивованих рішень принаймні про допуск 64 кандидатів до співбесід за результатами оцінювання документів.

Так, один із кандидатів, якого Конкурсна комісія ВККС допустила за документами до співбесіди, а надалі рекомендувала до обрання членом ВККС, під час співбесіди визнав, що писав мотиваційний лист формально, і цей лист не зовсім коректно відображає погляди кандидата на проблеми судової влади²²². За такого визнання та відсутності чітких критеріїв добору кандидатів за документами на першому етапі відповідна процедура виглядає нечіткою.

Крім того, до частини обраних на посади членів ВККС осіб (з-поміж 64 допущених до співбесіди) після їх обрання були зауваження, частина яких негативно впливає і може впливати на роботу ВККС. Зокрема, перший голова новосформованої ВККС звільнився як із посади голови, так і з посади члена ВККС через сумніви щодо наявності в нього російського громадянства²²³.

За умови ретельної перевірки документів конкурсантів на предмет відповідності законодавству та мотивованого рішення про допуск до співбесіди, випадки подальшого надання рекомендації та обрання членами ВККС кандидатів із недоліками документів навряд чи могли статися.

Означена вище практика Конкурсної комісії ВККС із допуску до співбесіди без пояснення причин порівняно незначної кількості конкурсантів (64 із 301) могла зумовити як те, що комісія змогла обрати з-поміж відібраними нею на співбесідах осіб лише 10 суддів²²⁴, так і те, що кількість кандидатів, які подали документи на конкурс на посаду члена ВККС, після

²²⁰ Конкурсна комісія оголосила перелік з 64 кандидатів на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, допущених до співбесіди. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2022.

²²¹ 4 з 25: кого допустили до співбесід на посаду члена ВККС. DEJURE : вебсайт. 2024.

²²² Дух Ярослав, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККС. YouTube. 20.01.2023.

²²³ Романенко В. З ВККС звільнився суддя, в якого шукали російський паспорт. Українська правда : вебсайт. 2024.

²²⁴ Перелік кандидатів, рекомендованих на посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2023; Хрипун В. 32 кандидати на посади членів ВККС, але суддів лише 10: список. Судово-юридична газета : вебсайт. 2023.

добору 2022 року різко зменшилася: від майже 19 осіб, які претендували на 1 місце у ВККС у 2022 році²²⁵, — до 13 на 1 місце у 2024²²⁶. З кількістю заявок могла знизитися і їхня якість.

Загалом у межах цього дослідження проаналізовано **32 співбесіди**, проведені членами Конкурсної комісії ВККС із кандидатами на зайняття посади члена ВККС.

Спільне для всіх співбесід

Перед початком співбесід кандидатам оголошувався регламент їх проведення. На початку співбесід кандидатам надавали можливість презентувати себе, а також зазначити про свою мотивацію участі в конкурсі та можливе бачення розвитку ВККС. Співбесіди в середньому тривали від години до півтори. Усі члени Конкурсної комісії ВККС ставили запитання кандидатам. Більшість запитань, які члени Конкурсної комісії ВККС ставили кандидатам під час співбесід, були немайнового характеру та стосувалися уточнень або докладнішого розкриття інформації, зазначеної в мотиваційних листах²²⁷ кандидатів, зокрема щодо вжиття можливих кроків для реалізації вказаних у мотиваційному листі заходів.

Ще один блок питань стосувався як діяльності попереднього складу ВККС (наприклад, що доцільно використати з практики попереднього складу ВККС у роботі поточного її складу; які недоліки/позитивні практики в роботі попередньої ВККС), так і потенційної роботи кандидатів у ВККС (наприклад, із чого почне свою роботу кандидат, якщо він стане членом ВККС; бачення своєї ролі/цінності в роботі ВККС; баланс у роботі у ВККС як колегіальному органі та відстоюванні власної позиції; яким своїм досвідом кандидат може підсилити роботу ВККС; бачення взаємодії з іншими членами ВККС, особливо в разі наявності різних думок щодо оцінки критерію доброчесності стосовно одного й того ж кандидата).

Часто кандидатам ставили запитання щодо: високого рівня недовіри суспільства до судової системи та можливих заходів щодо її відновлення; наявних проблем та корупції в судовій системі, можливих кроків щодо їх подолання та попередження; шляхів/способів визначення доброчесності/недоброчесності; важливості професійного стажу чи доброчесності в конкурсних доборах; наявності в кандидатів досвіду участі в кадровому доборі інших осіб на посади).

Були також запитання щодо співпраці ВККС та ГРД (наприклад, бачення такої співпраці, її посилення, наявність проблем у співпраці, вирішення спірних ситуацій, ставлення кандидата до можливого дублювання їхньої роботи), роботи Національної школи суддів України (наприклад, чи достатньо навчань проводиться для суддів/кандидатів на посади суддів, чи варто зменшувати кількість такого навчання; чи існують навчання щодо досудового врегулювання спорів; чи варто змінювати підходи до навчання суддів/кандидатів на посади суддів; яка має бути періодичність проходження навчання для судді).

Певні запитання стосувалися визначення ставлення кандидатів до: можливості застосування штучного інтелекту в судовій практиці та діяльності ВККС зокрема; застосування під час

²²⁵ Конкурсна комісія оголосила перелік з 64 кандидатів на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, допущених до співбесіди. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2022.

²²⁶ Кандидати на посаду члена ВККСУ. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.

²²⁷ Мотиваційний лист кандидата на вакантну посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України : додаток 3 до Положення про проведення конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затвердженого Конкурсною комісією на її офіційному засіданні 21 січ. 2022 р. / Конкурсна комісія з відбору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. 2022.

конкурсних процедур позитивного/негативного добору кандидатів; переваг досвідчених кандидатів порівняно з молодими кандидатами без значного досвіду)²²⁸.

Кандидатам, які не були суддями, подекуди Конкурсна комісія ВККС ставила запитання щодо наявності в них досвіду, пов'язаного з роботою в судах/представництвом інтересів клієнтів у судах²²⁹.

У кандидатів, які брали участь не лише в конкурсі на зайняття посади члена ВККС, а і в інших конкурсах, Конкурсна комісія ВККС цікавилася, який же із цих конкурсів для кандидата є пріоритетнішим, і відповідно в неї виникало питання щодо рівня відданості кандидата саме конкурсу на зайняття посади члена ВККС²³⁰.

Майновий блок запитань займав меншу питому вагу від загальної кількості запитань, і здебільшого вказані запитання ставили для висвітлення та роз'яснення для громадськості, оскільки відповідна інформація вже була уточнена комісією через власні запити до кандидатів. Здебільшого майнові запитання стосувалися або *недекларування кандидатом майна, або декларування, але без зазначення його вартості/із зазначенням ціни, нижчої за ринкову*. Наприкінці співбесіди кандидатам надавалося заключне слово.

Відмінності під час проведення співбесід

Попри намагання Конкурсної комісії ВККС дотримуватися єдиного підходу в проведенні співбесід, були певні випадки, які можуть свідчити про нерівномірність такого підходу. Так, не завжди перед початком проведення співбесід оголошували коротку інформаційну довідку про кандидата.

²²⁸ Засідання Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів ВККСУ (28.05.2025). Співбесіда з Голуб В. : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 28.05.2025; Кобецька Надія Романівна, кандидатка у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 23.01.2023; Шевчук Галина, кандидатка у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 20.02.2023; Нестеренко Євген, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 13.02.2023; Слуцька Тетяна, кандидатка у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 16.02.2023; Пасічник Андрій, кандидат у члени ВККС. Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 14.02.2023; Крикливий Віталій, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 13.11.2024.

²²⁹ Кобецька Надія Романівна, кандидатка у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 23.01.2023; Слуцька Тетяна, кандидатка у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 16.02.2023; Дубинський Олег Юрійович, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 20.01.2023.

²³⁰ Крикливий Віталій, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 13.11.2024; Чумак Сергій, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 18.02.2023; Коліуш Олег Леонідович, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 23.01.2023; Андрійчук Оксана, кандидатка у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 13.11.2024; Засідання Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів ВККСУ (28.05.2025). Співбесіда з Кушніром І. : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 28.05.2025.

Також члени Конкурсної комісії ВККС ставили запитання, які не стосувалися доброчесності кандидатів, а саме:

запитання загального характеру (наприклад, «Чи потрібні військові суди?»²³¹, «Чи Ви вважаєте існування третейських судів в Україні виправданим чи ефективним засобом залагодження процедур/спорів? Ця інституція є корисною в цілому в системі правосуддя?»²³², «Чи взагалі варто створювати в Україні суд такого рівня, як спеціалізований суд першої інстанції, які плюси та мінуси в цій ситуації?» (Йдеться про Вищий суд з питань інтелектуальної власності (ВСПІВ))²³³, «Що Ви думаєте стосовно «паперової армії?»»²³⁴, «Як Ви оцінюєте закон, назвемо його «Про реформу Конституційного Суду», який зараз досить активно критикується громадськістю?»²³⁵, «Кого чи чого бояться судді, ухвалюючи чи не ухвалюючи рішення?»²³⁶, «Коли закінчиться судова реформа?»²³⁷;

запитання, що містили оцінювальні судження, стосувалися персоналій кандидатів, їхнього особистого життя, містили компліментарні фрази:

«Ви справляєте враження тверезомислячої людини і досить логічної людини, тому хотів би поставити таке питання, на яке просив би відповісти конкретними відповідями/заходами»²³⁸,

«Ви багатогранна особистість»²³⁹,

«Ви розумна людина»²⁴⁰,

«Дуже тішимся з того, що бачимо перед собою досить прогресивну людину, особу, яка опікується питаннями судової реформи, при тому не на словах, а зокрема,

²³¹ Гацелюк Віталій, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 19.01.2023.

²³² Нестеренко Євген, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 13.02.2023.

²³³ Кидисюк Роман Анатолійович, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 21.01.2023.

²³⁴ Дух Ярослав Михайлович, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 20.01.2023.

²³⁵ Марцеляк Олег, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 25.01.2023.

²³⁶ Ігнатов Роман, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube.

²³⁷ Там само.

²³⁸ Дух Ярослав Михайлович, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 20.01.2023.

²³⁹ Засідання Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів ВККСУ (29.05.2025). Співбесіда з Вознюк О. : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 29.05.2025.

²⁴⁰ Засідання Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів ВККСУ (29.05.2025). Співбесіда з Вознюк О. : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 29.05.2025.

на практиці, і провадить, висвітлює діяльність України в міжнародних проєктах, підвищуючи авторитет нашої держави на міжнародній арені»²⁴¹,

«Але мені здається, що Ваш мотиваційний один із найкращих з тих, що ми вивчали»²⁴²,

«Чому Ви ніколи не намагались стати суддею?»²⁴³,

«Ви розлучилися зі своєю дружиною у 2012 році. Разом з тим, у Вас з'явилися діти після цього моменту. Ви її зазначаєте у декларації як людину, з якою Ви проживаєте. Ось такий, нетиповий, скажімо так, стан сімейний чим викликаний?»²⁴⁴, «Пане суддя, ми звичайно сподіваємося, що робота ВККС буде позитивною, але, як мої колеги вже зазначили, існує певне занепокоєння, що, можливо, на Ваш вік не подивляться як на позитивний чинник. Я з цим не згоден, але деякі люди можуть так собі подумати. Тому моє запитання наступне: що Вас навчило життя, що Ваш досвід допоможе Вам як члену ВККС, що є у Вас, чого немає у молодших членів, скажімо так?»²⁴⁵,

«Ви працюєте досить тривалий час у вищому навчальному закладі на одному рівні Національної юридичної академії Ярослава Мудрого або зараз це університет. Це і моя альма-матер. Наразі, скажіть, на що вказує те, що Ви такий довгий час перебуваєте на одній фактично викладацькій посаді? Вам важко змінитися, чи, можливо, Ви консерватор в якійсь мірі, чи, можливо, Вас задовольняє абсолютно те життя, яким Ви живете?»²⁴⁶.

2.3. Конкурсна комісія СДІ

ВРП оголосила 19 грудня 2023 року конкурс на зайняття 26 вакантних посад до СДІ: керівника СДІ – заступника керівника секретаріату ВРП (керівник СДІ ВРП), заступника керівника СДІ ВРП та 24 дисциплінарних інспекторів СДІ ВРП²⁴⁷.

²⁴¹ Гацелюк Віталій, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 19.01.2023.

²⁴² Богоніс Михайло, суддя, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 16.01.2023.

²⁴³ Слуцька Тетяна, кандидатка у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 16.02.2023.

²⁴⁴ Омелян Олексій, суддя, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 14.02.2023.

²⁴⁵ Луганський Володимир, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 13.02.2023.

²⁴⁶ Домашенко Олексій, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Конкурсна комісія з добору членів ВККСУ. YouTube. 26.01.2023.

²⁴⁷ Про оголошення конкурсу на зайняття посади керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора : рішення Вищої ради правосуддя від 19 груд. 2023 р. № 1334/0/15-23.

Документи для участі в конкурсі подали 415 кандидатів (539 заяв)²⁴⁸. Деякі кандидати подали документи одночасно на декілька посад. Зокрема, на посаду керівника СДІ ВРП подали документи 15 кандидатів, з них 6 — тільки на посаду керівника; на посаду заступника керівника СДІ — 135 кандидатів, з них 18 — тільки на посаду заступника; на посаду дисциплінарного інспектора СДІ — 389 кандидатів, з них 274 — тільки на посаду інспектора. 108 кандидатів подали заяви на заступника і дисциплінарного інспектора; 7 кандидатів — на керівника, заступника і дисциплінарного інспектора; 2 кандидати — на керівника і заступника керівника СДІ²⁴⁹. За результатами розгляду документів до участі в конкурсі допущено на посаду: керівника СДІ ВРП — 11 кандидатів; заступника керівника СДІ ВРП — 120 кандидатів; дисциплінарного інспектора — 351 кандидат²⁵⁰.

У травні 2024 року проведено перший етап — тестування когнітивних навичок кандидатів. Лише 67 кандидатів на посаду дисциплінарного інспектора успішно склали такий вид тестування. Також успішно пройшли тестування 17 кандидатів на посаду заступника керівника СДІ ВРП і 2 кандидати на посаду керівника СДІ ВРП²⁵¹.

Наступний етап конкурсу — розв'язання ситуаційного завдання відбувся 22 червня 2024 року. У цьому етапі взяли участь 68 кандидатів із 69 запрошених²⁵², за результатами якого до наступного етапу конкурсу — співбесід — було допущено 5 кандидатів, які набрали найбільшу кількість балів і претендували на посаду заступника керівника СДІ ВРП, а також 48 кандидатів, які претендували на 24 посади дисциплінарних інспекторів відповідно²⁵³.

Конкурсна комісія СДІ 10 вересня 2024 року оголосила список переможців конкурсу: переможцем конкурсу (з 5 претендентів) на посаду заступника керівника СДІ стала Вікторія Недибалюк²⁵⁴; переможцями конкурсу на посади 24 дисциплінарних інспекторів

²⁴⁸ Завершено прийом документів від кандидатів на посади у Службі дисциплінарних інспекторів. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.

²⁴⁹ Завершено прийом документів від кандидатів на посади у Службі дисциплінарних інспекторів. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.

²⁵⁰ Перелік осіб, допущених до участі у конкурсі на зайняття посади керівника Служби дисциплінарних інспекторів, його заступника, дисциплінарного інспектора : додатки 1, 2 і 3 до Протоколу засідання конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 30 квіт. 2024 р. № 3 (зі змінами) / Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора. 2024.

²⁵¹ Відбулося шосте офіційне засідання конкурсної комісії : допис від 16 трав. 2024 р. / Конкурсна комісія – Служба дисциплінарних інспекторів. Facebook. 2024.

²⁵² Відбувся черговий етап конкурсу — розв'язання ситуаційного завдання : допис від 22 черв. 2024 р. / Конкурсна комісія – Служба дисциплінарних інспекторів. Facebook. 2024.

²⁵³ Формування Служби дисциплінарних інспекторів: комісія завершила перевірку відповідей кандидатів на ситуаційне завдання. PRAVO.UA : вебсайт. 2024.

²⁵⁴ Перелік переможців конкурсу на посаду заступника керівника Служби дисциплінарних інспекторів, затверджений рішенням Конкурсної комісії від 10 верес. 2024 р. / Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора. 2024.

стали 25 кандидатів із 45 претендентів, з якими відбулися співбесіди²⁵⁵. За результатами проведених співбесід 28 листопада 2024 року ВРП призначила Вікторію Недибалюк на посаду заступника керівника СДІ ВРП та 21 дисциплінарного інспектора. Процедуру щодо призначення трьох кандидатів на посаду дисциплінарного інспектора було припинено за їхніми заявами²⁵⁶.

У липні 2024 року відбулися співбесіди з двома кандидатами на посаду керівника СДІ ВРП, за результатами яких до списку переможців конкурсу конкурсна комісія не включила жодного кандидата²⁵⁷.

У зв'язку із цим у липні 2024 року ВРП оголосила повторний конкурс на цю посаду²⁵⁸. До конкурсу було допущено 23 особи²⁵⁹. 13 листопада 2024 року Конкурсна комісія СДІ оголосила двох переможців конкурсу²⁶⁰. 12 грудня 2024 року ВРП призначила Тараса Кузика на посаду керівника СДІ ВРП²⁶¹.

У грудні 2024 року розпочала роботу СДІ ВРП²⁶².

На початку липня 2025 року ВРП вирішила збільшити кількість вакантних посад дисциплінарних інспекторів, щодо яких 29 квітня 2025 року було оголошено конкурс²⁶³, із чотирьох до п'яти осіб²⁶⁴. Конкурсна комісія СДІ допустила до участі в конкурсі 70 осіб

²⁵⁵ [Перелік переможців конкурсу на посаду дисциплінарного інспектора, затверджений рішенням Конкурсної комісії від 10 верес. 2024 р. / Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора. 2024.](#)

²⁵⁶ [ВРП призначила заступника керівника Служби дисциплінарних інспекторів та 21-го дисциплінарного інспектора. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.](#)

²⁵⁷ [Комісія визначила результат конкурсу на посаду керівника Служби дисциплінарних інспекторів : допис від 12 лип. 2024 р. / Конкурсна комісія – Служба дисциплінарних інспекторів. Facebook. 2024.](#)

²⁵⁸ [Про оголошення повторного конкурсу на зайняття посади керівника Служби дисциплінарних інспекторів – заступника керівника секретаріату Вищої ради правосуддя : рішення Вищої ради правосуддя від 18 лип. 2024 р. № 2232/0/15-24.](#)

²⁵⁹ [Перелік осіб, допущених до участі у конкурсі на зайняття посади керівника Служби дисциплінарних інспекторів : додаток 1 до Протоколу / Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора.](#)

²⁶⁰ [Перелік переможців конкурсу на посаду керівника Служби дисциплінарних інспекторів, затверджений рішенням Конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 13 лист. 2024 р. / Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора. 2024.](#)

²⁶¹ [Про призначення Кузика Т. М. на посаду керівника Служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя : рішення Вищої ради правосуддя від 12 груд. 2024 р. № 3618/0/15-24.](#)

²⁶² [Служба дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя розпочинає роботу. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.](#)

²⁶³ [Про оголошення конкурсу на зайняття посад дисциплінарних інспекторів Служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя : рішення Вищої ради правосуддя від 29 квіт. 2025 р. № 885/0/15-25.](#)

²⁶⁴ [Вища рада правосуддя : вебсайт. 2025.](#)

(пізніше цей список було збільшено до 71 особи)²⁶⁵ із 81 особи, яка подала документи²⁶⁶. За підсумками тестування когнітивних навичок 22 кандидати подолали бар'єр у 100 балів і продовжили участь у конкурсному доборі²⁶⁷, а перші 10 кандидатів у рейтингу з найвищими балами за результатами оцінювання ситуаційного завдання пройшли до наступного етапу конкурсу — співбесід²⁶⁸. У підсумку 1 жовтня 2025 року Конкурсна комісія СДІ визнала переможцями конкурсу та рекомендувала ВРП призначити дисциплінарними інспекторами СДІ ВРП 5 кандидатів із 9 (одна кандидатка припинила свою участь у конкурсі за власним бажанням)²⁶⁹. У грудні 2025 року троє з них були призначені ВРП дисциплінарними інспекторами²⁷⁰.

У часові межі зазначеного аналізу входять три конкурси: 1) на зайняття посади керівника СДІ ВРП та його заступника, дисциплінарного інспектора СДІ ВРП²⁷¹; 2) повторний на зайняття посади керівника СДІ ВРП²⁷²; 3) на зайняття посад дисциплінарних інспекторів СДІ ВРП²⁷³. Загалом до конкурсів було допущено 576 кандидатів²⁷⁴. Деякі кандидати подавали свої кандидатури одночасно на різні посади та на різні конкурси (наприклад,

²⁶⁵ Підсумки засідання : допис від 28 лип. 2025 р. / Конкурсна комісія – Служба дисциплінарних інспекторів. Facebook. 2025.

²⁶⁶ 70 кандидатів допущені до участі у конкурсі на посади дисциплінарних інспекторів. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2025.

²⁶⁷ Рейтинг результатів тестування когнітивних навичок кандидатів на зайняття посади дисциплінарного інспектора Служби дисциплінарних інспекторів, затверджений рішенням комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 09 серп. 2025 р. / Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора. 2025.

²⁶⁸ Результати етапу розв'язання ситуаційних завдань : допис від 10 верес. 2025 р. / Конкурсна комісія – Служба дисциплінарних інспекторів. Facebook. 2025.

²⁶⁹ Підсумки: Конкурсна комісія оголосила переможців конкурсу на посади дисциплінарних інспекторів : допис від 01 жовт. 2025 р. / Конкурсна комісія – Служба дисциплінарних інспекторів. Facebook. 2025.

²⁷⁰ ВРП призначила трьох дисциплінарних інспекторів. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2025.

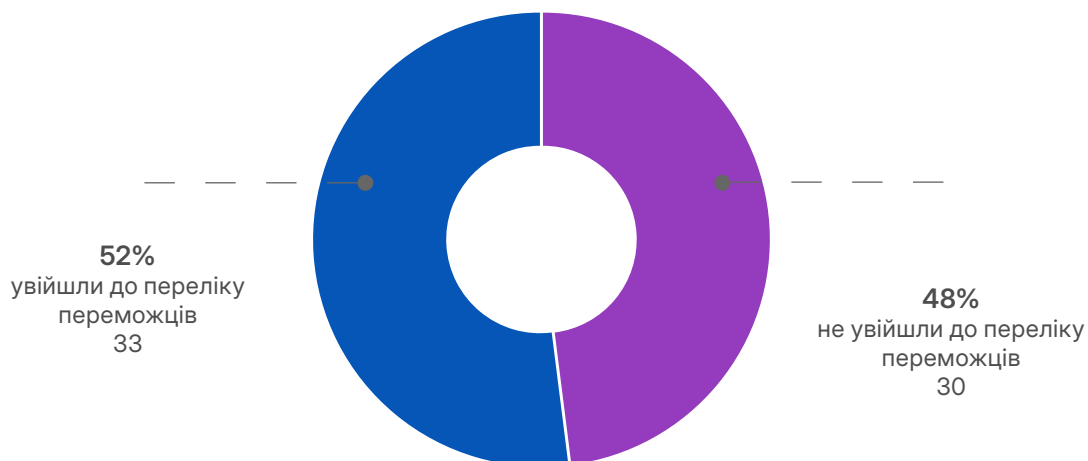
²⁷¹ Про оголошення конкурсу на зайняття посади керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора : рішення Вищої ради правосуддя від 19 груд. 2023 р. № 1334/0/15-23.

²⁷² Про оголошення повторного конкурсу на зайняття посади керівника Служби дисциплінарних інспекторів – заступника керівника секретаріату Вищої ради правосуддя : рішення Вищої ради правосуддя від 18 лип. 2024 р. № 2232/0/15-24.

²⁷³ Про оголошення конкурсу на зайняття посад дисциплінарних інспекторів Служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя : рішення Вищої ради правосуддя від 29 квіт. 2025 р. № 885/0/15-25.

²⁷⁴ Перелік осіб, допущених до участі у конкурсі на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів, заступника керівника служби дисциплінарних інспекторів, дисциплінарного інспектора Служби дисциплінарних інспекторів : додатки 1, 2, 3 до Протоколу засідання конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 30 квіт. 2024 р. № 3 / Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора. 2024; Перелік осіб, допущених до участі у конкурсі на зайняття посади керівника Служби дисциплінарних інспекторів : додаток 1 до Протоколу / Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора; Підсумки засідання : допис від 28 лип. 2025 р. / Конкурсна комісія – Служба дисциплінарних інспекторів. Facebook. 2025.

Пшевлоцький Ю., Плескач В., Гришин С.). За результатами попередніх етапів конкурсів до етапу співбесід було допущено 63 кандидати²⁷⁵. З них до переліку переможців конкурсів увійшли 33 особи²⁷⁶. Призначено на посади керівника СДІ, його заступницю та 21 дисциплінарного інспектора (процедуру щодо призначення трьох кандидатів на посаду дисциплінарного інспектора було припинено за їхніми заявами)²⁷⁷. Також у грудні 2025 року було призначено ще трьох дисциплінарних інспекторів²⁷⁸.

Вказана діаграма засвідчує, що майже половина (48%) кандидатів не пройшла етап співбесід та припинила свою участь у конкурсі у зв'язку з наявністю обґрунтованого сумніву щодо їх відповідності критеріям професійної компетентності, доброчесності та встановленим для судді етичним стандартам.

²⁷⁵ Графіки проведення співбесід з кандидатами на посаду керівника Служби дисциплінарних інспекторів, його заступника, дисциплінарного інспектора / Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора.

²⁷⁶ Про затвердження переліку переможців з числа кандидатів на посаду керівника Служби дисциплінарних інспекторів : рішення Конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 13 лист. 2024; Про затвердження переліку переможців з числа кандидатів на посаду заступника керівника Служби дисциплінарних інспекторів : рішення Конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 10 верес. 2024 р.; Про затвердження переліку переможців з числа кандидатів на посаду дисциплінарних інспекторів : рішення Конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 10 верес. 2024 р.; Перелік переможців конкурсу на посаду дисциплінарного інспектора Служби дисциплінарних інспекторів : затв. рішенням Конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 01 жовт. 2025 р.

²⁷⁷ ВРП призначила заступника керівника Служби дисциплінарних інспекторів та 21-го дисциплінарного інспектора. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.; Про призначення Кузика Т. М. на посаду керівника Служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя : рішення Вищої ради правосуддя від 12 груд. 2024 р. № 3618/0/15-24.

²⁷⁸ ВРП призначила трьох дисциплінарних інспекторів. Вища рада правосуддя : вебсайт. 2025.

У межах дослідження переглянуто **34** проведених Конкурсною комісією СДІ співбесід із кандидатами на посади керівника СДІ ВРП, його заступника, дисциплінарного інспектора СДІ ВРП та проведено їх аналіз. Отже, детально розглянемо саме їх.

Спільне для всіх співбесід

На початку співбесід Конкурсна комісія СДІ коротко оголошувала регламент проведення співбесіди. Кандидатам надавали до 10 хвилин на представлення своєї кандидатури, що містило виклад мотивації, досвіду, а також бачення функціонування та розвитку СДІ. Спільним для співбесід на всі посади також було те, що Конкурсна комісія СДІ ставила переважно запитання, що стосувалися цінностей кандидатів, їхньої мотивації, професійного досвіду, здатності реагувати на критичні ситуації, розуміння місії та ролі дисциплінарних інспекторів, а також розуміння дисциплінарних проваджень. Для посад керівника СДІ ВРП та його заступника, окрім зазначених запитань, також ставили запитання щодо управлінських навичок та лідерських якостей кандидатів на вказані посади. Крім того, деякі відповіді на запитання Конкурсної комісії СДІ кандидати на посаду керівника СДІ надавали англійською мовою.

Запитання майнового блоку займали меншу частину співбесід, і переважно Конкурсна комісія СДІ повідомляла, що на ці запитання отримала вичерпні додаткові письмові пояснення кандидатів. Співбесіди в середньому тривали 60 хвилин, якщо особа подавала свою кандидатуру на одну посаду, та до 90 хвилин — якщо на дві та більше. Наприкінці співбесіди кожному кандидату надавалося заключне слово (до 5 хвилин).

Відмінності під час проведення співбесід

Хоча на початку співбесід кандидати розповідали про свою мотивацію працювати в СДІ, члени Конкурсної комісії СДІ просили деяких кандидатів повторно зазначити свою мотивацію (Волкова А., Тронь І.²⁷⁹).

Подекуди використовувалися складні синтаксичні конструкції запитань від міжнародних експертів у складі Конкурсної комісії СДІ, що призводило до того, що кандидати перепитували запитання і цікавилися, чи вони правильно зрозуміли його (наприклад: *«Чи були у Вас ситуації, коли Ви самі опинились на перехресті, наприклад, Ваша доброчесність могла бути під загрозою, Ви могли піти одним шляхом, який би був простіший, але який би скомпрометував би Ваші принципи доброчесності, або Ви могли обрати інший шлях, який би був набагато складнішим і вартісним і мав би для Вас наслідки. Колись у Вас були такі ситуації у професійному житті? Також ми можемо спростити це запитання: чи були у Вас етичні дилеми в професійному житті?»²⁸⁰, «В рамках суддівської етики є ось ця концепція неприйнятності. Чи знаєте Ви, що це? (відповідь кандидата) Це концепція того, щоб вести себе неприйнятно з порушенням норм. Чи розумієте Ви, що суддя, який веде себе неприйнятно, неналежним чином може бути притягнутий до дисциплінарної*

²⁷⁹ Співбесіди з кандидатами до Служби дисциплінарних інспекторів 30.08.2024 (співбесіда з Волковою А.). Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024; Співбесіди з кандидатами до Служби дисциплінарних інспекторів 06.09.24 (співбесіда з Тронь І.) : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 06.09.2024.

²⁸⁰ Засідання конкурсної комісії для проведення конкурсу на посади у Службі дисциплінарних інспекторів 11 листопада 2024 року (співбесіда з Кузиком Т.). Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.

відповідальності? (відповідь кандидата) Чи знаєте Ви про концепцію того, як це виглядає, коли суддя веде себе неналежним чином, навіть якщо суддя дійсно вів себе неналежним чином? (кандидат перепитав) Чи знаєте Ви про концепцію чи принцип, коли виглядає так, що суддя веде себе неналежним чином, навіть якщо суддя власне нічого так і не зробив, тобто виглядало так, що він щось не так зробив?»²⁸¹). Додатково це впливало на загальний час проведення співбесіди.

Траплялися запитання, що потребували від кандидатів спеціальних знань (наприклад, «Вам знайома концепція тріаж (сортування поранених)»)²⁸² або ж не мали жодного стосунку до теми співбесіди («У Вашому досьє, як Ви обрали власну офіційну фотографію себе власне на фоні Вищого антикорупційного суду України?»²⁸³, «Розкажіть трохи стисло про себе особисто, що Ви робите за межами роботи?»²⁸⁴, «Яке Ваше хобі? Чим Ви займаєтесь у позаробочий час?»²⁸⁵, «Ви військовозобов'язаний? Коли оновлювали дані. Тобто питань до Вас з боку ТЦК немає? Це дуже добре»²⁸⁶).

Частина запитань стосувалася особистісних якостей кандидатів (наприклад, «Оскільки Ви досить відверта людина, що безумовно імпонує особисто мені, скажіть, будь ласка, чи є у Вас певні прогалини у знаннях, які стосуються роботи?»²⁸⁷, «Я поважаю Ваш вибір, що Ви відмовились від своєї кар'єри судді на користь Вашої сім'ї. Я поважаю вибір Вашого чоловіка піти захищати свою Батьківщину»²⁸⁸, «Ви не боїтесь ставити свій підпис?»²⁸⁹, «У Вас, якщо я не помилюсь може найкращий бал із практичного завдання. Відкрийте секрет, як Вам вдалось отримати такий самий високий бал?»²⁹⁰, «Ви сказали, що готові вже розглянути дисциплінарну скаргу і вчинити певні дії, визначені законом. Скажіть, будь ласка,

²⁸¹ Співбесіди з кандидатами до Служби дисциплінарних інспекторів 05.09.24 (співбесіда з Хижною О.). Вища рада правосуддя : офіційний вебсайт.

²⁸² Співбесіди з кандидатами на посаду заступника керівника Служби дисциплінарних інспекторів 27.08.24 (співбесіда з Ковальчук А.) : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 27.08.2024.

²⁸³ Там само. Співбесіда з Плєскач В.

²⁸⁴ Співбесіди з кандидатами до Служби дисциплінарних інспекторів 06.09.24 (співбесіда з Остапенко Т.) : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 06.09.2024.

²⁸⁵ Там само. Співбесіда з Тронь І.

²⁸⁶ Засідання конкурсної комісії для проведення конкурсу на посади у Службі дисциплінарних інспекторів 12 листопада 2024 року (співбесіда з Плєскач В.). Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.

²⁸⁷ Співбесіди з кандидатами на посаду заступника керівника Служби дисциплінарних інспекторів (співбесіда з Матвійчук А.) : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 25.04.2024.

²⁸⁸ Співбесіди з кандидатами до Служби дисциплінарних інспекторів 06.09.24 (співбесіда з Остапенко Т.) : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 06.09.2024.

²⁸⁹ Співбесіди з кандидатами до Служби дисциплінарних інспекторів 06.09.24 (співбесіда із Заїкою І.) : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 06.09.2024.

²⁹⁰ Співбесіди з кандидатами до Служби дисциплінарних інспекторів 28.08.24 (співбесіда з Кучером І.). Вища рада правосуддя : вебсайт. 2024.

Ви це зрозуміли після отримання такого досить невисокого балу за виконання практичного завдання?»²⁹¹).

Прикладами застосування єдиної практики Конкурсної комісії СДІ до оцінювання кандидатів на відповідність критеріям професійної компетентності, доброчесності та встановлених для судді етичних стандартів є історія кандидатки *Недибалюк В.*, яка ввійшла до переліку переможців з-поміж кандидатів як на посаду дисциплінарного інспектора, так і на посаду заступника керівника СДІ²⁹².

Також були випадки, коли одного і того ж кандидата під час участі в конкурсах до різних органів відповідні комісії визнавали таким, що не відповідає критерію доброчесності. Як приклад можна навести випадок кандидата *Савченка С.*, який: 1) у вересні 2024 року визнаний Конкурсною комісією СДІ таким, що не відповідає критеріям професійної компетентності, доброчесності і встановленим для судді етичним стандартам²⁹³ та 2) у серпні 2025 року визнаний Етичною радою таким, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена ВРП²⁹⁴. Зокрема, у членів зазначених конкурсних комісій виникли сумніви щодо доходу, який покриває базові потреби для утримання сім'ї кандидата.

Однак Конкурсна комісія СДІ не дослідила питання етичності поведінки одного з кандидатів (*Плескача В.*), якого ВС притягнув до відповідальності за зловживання процесуальними правами²⁹⁵. Також Конкурсна комісія СДІ в рішенні щодо *Плескача В.* не розвіяла обґрунтований сумнів у його політичній нейтральності²⁹⁶ з огляду на його попередні місця роботи²⁹⁷.

²⁹¹ Співбесіди з кандидатами до Служби дисциплінарних інспекторів 02.09.24 (співбесіда з Григоришиним Д.) : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 02.09.2024.

²⁹² Рішення Конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора про затвердження переліків переможців з числа кандидатів на посаду керівника Служби дисциплінарних інспекторів, заступника керівника Служби дисциплінарних інспекторів, дисциплінарних інспекторів від 10 верес. 2024 р. та 13 лист. 2024 р.

²⁹³ Рішення Конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора про затвердження переліків переможців з числа кандидатів на посаду керівника Служби дисциплінарних інспекторів, заступника керівника Служби дисциплінарних інспекторів, дисциплінарних інспекторів від 10 верес. 2024 р. та 13 лист. 2024 р.

²⁹⁴ Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Савченка Сергія Анатолійовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 11 серп. 2025 р. № 47.

²⁹⁵ Ухвала Великої Палати Верховного Суду від 27 жовт. 2021 р. у справі № 9901/598/19; Постанова Великої Палати Верховного Суду від 08 лип. 2021 р. у справі № 9901/235/20 (пункти 11–30).

²⁹⁶ Тіньовий звіт до розділу 23 «Правосуддя та фундаментальні права» Звіту Європейської комісії щодо України у 2023 році / Лабораторія законодавчих ініціатив [та ін.]. Київ, 2024. С. 83, 88–89.

²⁹⁷ Співбесіди з кандидатами до Служби дисциплінарних інспекторів (співбесіда з Плескачем В.) : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 12.11.2024; Співбесіди з кандидатами до Служби дисциплінарних інспекторів 27.08.24 (співбесіда з Плескачем В.) : відеозапис прямої трансляції / Вища рада правосуддя. YouTube. 27.08.2024.

Щодо рішень Конкурсної комісії СДІ варто вказати, що вона, зокрема:

- ▶ затверджує своїм вмотивованим рішенням перелік переможців з-поміж кандидатів на посаду керівника СДІ, його заступника, дисциплінарних інспекторів²⁹⁸;
- ▶ ухвалює вмотивоване рішення про припинення участі в конкурсі тих кандидатів, стосовно яких наявний обґрунтований сумнів щодо їх відповідності критерію доброчесності чи встановленим для судді етичним стандартам²⁹⁹.

Усі рішення Конкурсної комісії СДІ, ухвалені окремим документом, оприлюднюються на офіційному вебсайті ВРП. У разі припинення участі кандидатів у конкурсі за рішенням Конкурсної комісії СДІ у зв'язку з наявністю обґрунтованого сумніву щодо їх відповідності критерію доброчесності чи встановленим для судді етичним стандартам, ці рішення можуть бути опубліковані на офіційному вебсайті ВРП лише за письмовим запитом відповідного кандидата³⁰⁰.

Аналіз єдиних трьох рішень про затвердження переліків переможців з-поміж кандидатів на посаду керівника СДІ, його заступника, дисциплінарних інспекторів та одного рішення про припинення участі кандидата в конкурсі (Пшевлоцький Ю.), розміщених на вебсайті ВРП³⁰¹, засвідчив таке. Рішення про затвердження переліку переможців, зокрема, містять узагальнену фразу про те, що кандидат/кандидатка «*під час співбесіди підтвердив/підтвердила свою професійну компетентність та відповідність критерію доброчесності і встановленим для судді етичним стандартам*», а також коротке резюме щодо професійного досвіду. Рішення про припинення участі в конкурсі кандидата Пшевлоцького Ю.³⁰² містить більше відомостей, як порівняти з рішеннями про затвердження переліків переможців, зокрема, в ньому описуються обставини, що викликали обґрунтовані сумніви щодо достовірності наданої кандидатом інформації щодо відповідності його доходів та вартості

²⁹⁸ Регламент роботи конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора : затв. Протоколом засідання конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 05 лют. 2024 р. № 1 (зі змінами). Пункт 2.1.5, 2.1.6; Порядок проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора : затв. Протоколом засідання конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 02 квіт. 2024 р. № 2. Розділ X.

²⁹⁹ Порядок проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора : затв. Протоколом засідання конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 02 квіт. 2024 р. № 2. Пункт 8.14.

³⁰⁰ Регламент роботи конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора : затв. Протоколом засідання конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 05 лют. 2024 р. № 1 (зі змінами). Пункт 5.15.

³⁰¹ Документи. Вища рада правосуддя : вебсайт.

³⁰² Про припинення участі в Конкурсі Пшевлоцького Юрія Миколайовича : рішення Конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора від 12 лип. 2024 р.

набутого майна. Голосувала Конкурсна комісія СДІ за ухвалення вказаних рішень, як правило, одногосно, за винятком деяких випадків. Зокрема, стосовно кандидатів *Волкової А., Гришина С., Любарець О., Кошляка В., Стасів Н.* один із членів зазначеної комісії з-поміж міжнародних експертів утримався; кандидатів *Осетрова В., Плєскача В.* не затвердили члени комісії з-поміж українських представників; також відбувся самовідвід українського представника з-поміж членів комісії стосовно одного з кандидатів).

2.4. ДГЕ

За досліджуваний період ДГЕ провела такі конкурсні добори:

- ▶ *Конкурсні добори за квотою РСУ (з'їзду суддів України) та квотою ВРУ, оголошені у вересні 2023 року (на дві вакантні посади суддів КСУ від з'їзду суддів України та три — від ВРУ)*

ДГЕ отримала від РСУ документи 16 кандидатів на посади суддів КСУ 28 листопада 2023 року³⁰³. ВРУ передала на розгляд ДГЕ документи 25 кандидатів 7 грудня 2023 року³⁰⁴.

На початку березня 2024 року ДГЕ провела співбесіди з 29 кандидатами³⁰⁵ в межах оцінювання їх відповідності критеріям високих моральних якостей (інші кандидати або не були допущені, або добровільно завершили участь у конкурсі).

5 квітня 2024 року вісім допущених кандидатів на посаду судді КСУ, які за підсумками етапу оцінювання моральних якостей кандидатів отримали оцінку «відповідає», взяли участь у письмовому оцінюванні з метою встановлення рівня компетентності у сфері права³⁰⁶.

2 травня 2024 року ДГЕ провела засідання, на якому ухвалила рішення щодо відповідності рівня компетентності у сфері права п'ятьох кандидатів: трьох кандидатів за квотою Парламенту і двох кандидатів за квотою з'їзду суддів³⁰⁷. У підсумку 23 травня 2024 року ВРУ призначила Сергія Різника суддею КСУ³⁰⁸, а 18 вересня 2024 року делегати ХХ чергового з'їзду суддів України призначили на відповідну посаду Аллу Олійник³⁰⁹.

³⁰³ [Рішення Ради суддів України від 02 лист. 2023 р. № 44; Рішення Ради суддів України від 20 лист. 2023 р. № 51.](#)

³⁰⁴ [5 вакантних посад — 37 кандидатів. Конституційний Суд України : вебсайт. 2023.](#)

³⁰⁵ [Рада суддів України інформує. З 15 осіб, які виявили намір стати суддями КСУ від з'їзду суддів України, участь у співбесідах взяли 8 кандидатів. Судова влада України : вебсайт. 2024.](#)

³⁰⁶ [Дорадча група експертів провела письмове оцінювання кандидатів на посаду судді КСУ. Конституційний Суд України : вебсайт. 2024.](#)

³⁰⁷ [ДГЕ оголосила підсумки етапу оцінювання рівня компетентності кандидатів на посаду судді КСУ. Конституційний Суд України : вебсайт. 2024.](#)

³⁰⁸ [Про призначення Різника С. В. на посаду судді Конституційного Суду України : постанова Верховної Ради України від 23 трав. 2024 р. № 3746-ІХ.](#)

³⁰⁹ [Делегати ХХ чергового з'їзду суддів України призначили суддю Конституційного Суду України. Рада суддів України : вебсайт. 2024.](#)

Водночас ДГЕ повідомила ВРУ про необхідність повторного оголошення конкурсів на дві вакантні посади судді КСУ³¹⁰.

- ▶ *Конкурсний добір за квотою Президента, оголошений у лютому 2024 року (на одну вакантну посаду судді КСУ)*

У травні 2024 року документи всіх 10 кандидатів, які виявили бажання взяти участь у доборі, були спрямовані на розгляд ДГЕ³¹¹. У червні — липні 2024 року ДГЕ опрацювала зазначені документи та провела сім співбесід із кандидатами. Етап перевірки високих моральних якостей успішно подолав лише один кандидат, тому конкурс за квотою Президента завершився достроково. Рішення про це ДГЕ ухвалила 31 липня 2024 року³¹². Законом України «Про Конституційний Суд України» передбачено, що якщо за результатами оцінювання кількість кандидатів становить менше ніж дві особи на одну вакантну посаду судді КСУ, оголошується новий конкурс на таку вакантну посаду³¹³.

- ▶ *Повторні конкурсні добори за квотою РСУ (з'їзду суддів України), оголошені в квітні, грудні 2024 року та червні 2025 року (на дві вакантні посади суддів КСУ)*

30 травня та 21 червня 2024 року РСУ допустила 13 кандидатів до участі в конкурсі на дві вакантні посади судді КСУ за своєю квотою³¹⁴.

У листопаді 2024 року ДГЕ повідомила про необхідність оголошення повторного конкурсу на одну посаду судді КСУ у зв'язку з недостатньою кількістю кандидатів для продовження конкурсного добору на цю посаду. ДГЕ за підсумками оцінювання встановлено відповідність лише трьох кандидатів критерію високих моральних якостей³¹⁵, проте в грудні зазначені кандидати визнані ДГЕ такими, що не відповідають критерію визнаного рівня компетентності у сфері права для цілей добору кандидатів на посаду судді КСУ³¹⁶. Отже, конкурс за квотою з'їзду суддів України не відбувся.

З огляду на ці обставини, РСУ 9 грудня 2024 року оголосила про новий конкурс на дві посади суддів КСУ³¹⁷.

³¹⁰ Дорадча група експертів повідомила Верховну Раду України про необхідність повторного оголошення конкурсів на дві вакантні посади судді КСУ : допис від 08 трав. 2024 р. / Дорадча група експертів. Facebook. 2024.

³¹¹ Дорадча група експертів отримала від конкурсної комісії документи всіх 10 кандидатів на посаду судді КСУ за квотою Президента України. Конституційний Суд України : вебсайт. 2024.

³¹² Підсумки: ДГЕ оголосила результати етапу оцінювання моральних якостей кандидатів на посаду судді КСУ : допис від 31 лип. 2024 р. / Дорадча група експертів. Facebook. 2024.

³¹³ Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. Стаття 108.

³¹⁴ 13 кандидатів беруть участь у конкурсі на посади суддів КСУ за квотою з'їзду суддів України. Конституційний Суд України : вебсайт. 2024.

³¹⁵ ДГЕ повідомила Раду суддів України про необхідність повторного оголошення конкурсу на одну із посад судді КСУ. Конституційний Суд України : вебсайт. 2024.

³¹⁶ Дорадча група експертів підвела підсумки конкурсу на посаду судді КСУ за квотою з'їзду суддів України. Конституційний Суд України : вебсайт. 2024.

³¹⁷ Рішення Ради суддів України від 09 груд. 2024 р. № 41.

ДГЕ отримала від РСУ документи сімох кандидатів 20 лютого 2025 року. До 18 травня 2025 року троє із цих кандидатів припинили участь у конкурсі за власним бажанням³¹⁸. Натомість 29 травня 2025 року ДГЕ надала лише одному кандидату із чотирьох оцінку «відповідає» критерію високих моральних якостей. З огляду на недостатню кількість кандидатів ДГЕ констатувала факт припинення конкурсу на дві вакантні посади суддів КСУ за квотою з'їзду суддів України³¹⁹.

РСУ оголосила новий конкурс на посади судді КСУ за квотою з'їзду суддів України³²⁰ 2 червня 2025 року. Документи для участі в цьому конкурсі подали 17 кандидатів³²¹. 20 грудня 2025 року ДГЕ ухвалила рішення щодо відповідності дев'яти кандидатів критерію високих моральних якостей у межах конкурсного добору на дві вакантні посади суддів КСУ за квотою з'їзду суддів України (оцінку «відповідає» критерію високих моральних якостей дістали двоє кандидатів, семеро інших кандидатів визнано такими, що не відповідають критерію високих моральних якостей для цілей добору кандидатур на посаду судді КСУ на конкурсних засадах)³²².

- ▶ *Повторний конкурсний добір за квотою ВРУ, оголошений у травні 2024 року (на дві вакантні посади суддів КСУ)*

Комітет ВРУ з питань правової політики 31 липня 2024 року допустив 14 кандидатів до участі в повторному конкурсі³²³. 19 лютого 2025 року ДГЕ передала зазначеному Комітету рейтинговий список оцінених кандидатів на посади суддів КСУ, які відповідають критеріям високих моральних якостей та визнаного рівня компетентності у сфері права, і вмотивовані рішення щодо кожного з них (шість кандидатів)³²⁴. Однак на початку жовтня 2025 року жоден із чотирьох кандидатів не набрав необхідної кількості голосів народних депутатів. У зв'язку із цим Комітет ВРУ з питань правової політики 13 жовтня 2025 року оголосив новий конкурс на дві вакантні посади суддів КСУ за квотою ВРУ³²⁵.

- ▶ *Повторний конкурсний добір за квотою Президента, оголошений у серпні 2024 року (на три вакантні посади суддів КСУ)*

³¹⁸ Кандидати на посаду судді КСУ, допущені до конкурсного відбору за квотою Ради суддів України (з'їзд суддів України), оголошеного 09.12.2024. Конституційний Суд України : вебсайт.

³¹⁹ ДГЕ підвела підсумки етапу оцінювання моральних якостей кандидатів від з'їзду суддів України : допис від 29 трав. 2025 р. / Дорадча група експертів. Facebook. 2025.

³²⁰ Рішення Ради суддів України від 02 черв. 2025 р. № 25.

³²¹ На посаду судді Конституційного Суду України від з'їзду суддів України претендують 17 кандидатів. Рада суддів України : вебсайт. 2025.

³²² Конкурс від з'їзду суддів України: ДГЕ оголосила результати етапу оцінювання моральних якостей кандидатів : допис від 20 груд. 2025 р. / Дорадча група експертів. Facebook. 2025.

³²³ На дві посади суддів Конституційного Суду претендують 14 кандидатів. Дзеркало тижня : вебсайт. 2024.

³²⁴ ДГЕ передала Парламенту та Президентові рейтингові списки кандидатів на посади суддів КСУ. Конституційний Суд України : вебсайт. 2025.

³²⁵ Комітет Верховної Ради України оголосив конкурс на 2 посади судді Конституційного Суду України. Конституційний Суд України : вебсайт. 2025.

19 лютого 2025 року ДГЕ передала рейтинговий список оцінених кандидатів конкурсній комісії при Президентові³²⁶. 11 березня 2025 року конкурсна комісія при Президентові ухвалила рішення рекомендувати Президентові трьох кандидатів для призначення на посаду судді КСУ³²⁷. 27 червня 2025 року Президент призначив Олександра Водянікова суддею КСУ³²⁸, 17 вересня того ж року — Юрія Барабаша³²⁹. Один кандидат, рекомендований ДГЕ (Михайло Савчин), досі не призначений.

Варто зазначити, що особливістю проведення конкурсів за участю ДГЕ є те, що спочатку здійснюється перевірка високих моральних якостей кандидатів і лише після успішного проходження цього етапу перевіряється наявність у них відповідного рівня компетентності у сфері права для роботи в КСУ.

У часові межі зазначеного аналізу входить вісім конкурсних доборів на посаду суддів КСУ за різними квотами³³⁰. Загалом до участі в конкурсах було допущено 133 кандидати³³¹. Водночас є сталою практика, коли один і той самий кандидат подавався на зазначені конкурси декілька разів, а також за різними квотами (так звані подвійні кандидати). Так, понад 20 кандидатів у різний час повторно подавалися на вказані конкурси, наприклад, *Барабаш Ю., Денисенко Н., Кириченко Ю., Назаров І., Ткаченко О. та інші*.

З вказаних 133 кандидатів:

- 41 кандидат припинив свою участь у конкурсах за власним бажанням;
- стосовно однієї кандидатки рішення не було прийнято (*Прачук О.*)³³², адже під час розгляду рішення три українські члени ДГЕ проголосували за, й лише один іноземний член ДГЕ проголосував за. Однак, відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України», рішення вважається прийнятим, якщо за нього віддали свої голоси чотири члени ДГЕ, принаймні два з яких іноземні³³³;

³²⁶ ДГЕ передала Парламенту та Президентові рейтингові списки кандидатів на посади суддів КСУ. Конституційний Суд України : вебсайт.

³²⁷ Рішення конкурсної комісії для проведення конкурсного відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України стосовно осіб, яких призначає Президент України, щодо рекомендацій про призначення на посади суддів КСУ. Офіс Президента України : вебсайт. 2025.

³²⁸ Про призначення О. Водянікова суддею Конституційного Суду України : Указ Президента України від 27 черв. 2025 р. № 438/2025.

³²⁹ Про призначення Ю. Барабаша суддею Конституційного Суду України : Указ Президента України від 17 верес. 2025 р. № 687/2025.

³³⁰ 2 роки тому, 12 листопада 2023 року, відбулося перше засідання Дорадчої групи експертів : допис від 14 лист. 2025 р. / Дорадча група експертів. Facebook. 2025.

³³¹ Там само.

³³² Підсумки: ДГЕ оголосила результати етапу оцінювання моральних якостей кандидатів на посаду судді КСУ. Конституційний Суд України : вебсайт.

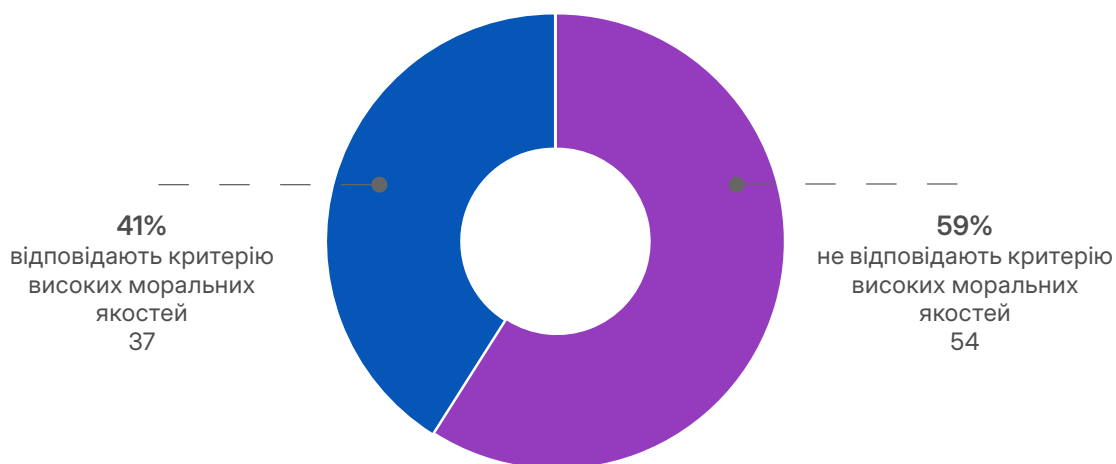
³³³ Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. Розділ IV «Перехідні положення», пункт 20.

- » стосовно 91 кандидата ДГЕ ухвалювали рішення за результатами оцінювання відповідності кандидатів на посаду судді КСУ критерію високих моральних якостей. З них:
  - » 37 кандидатів визнано такими, що відповідають зазначеному критерію та, відповідно, допущені до наступного етапу — оцінки відповідності критерію визнаного рівня компетентності у сфері права;
  - » 54 кандидати припинили участь у конкурсі за результатами оцінювання відповідності критерію високих моральних якостей.

З 37 кандидатів, які були допущені до етапу оцінювання відповідності критерію визнаного рівня компетентності у сфері права:

- » успішно пройшли цей етап 17 кандидатів³³⁴, з яких 4 особи призначено суддями КСУ (Різник С., Олійник А., Водянніков О., Барабаш Ю.)³³⁵;
- » не пройшли вказаний етап 18 кандидатів³³⁶;
- » стосовно 2 кандидатів триває опрацювання письмового завдання в межах оцінювання рівня компетентності у сфері права кандидатів на посаду судді КС³³⁷.

Отже, трохи менш як половина кандидатів (41%) змогла дістати оцінку ДГЕ «відповідає» критерію високих моральних якостей, та майже половина кандидатів пройшла етап оцінювання відповідності критерію визнаного рівня компетентності у сфері права.

³³⁴ 2 роки тому, 12 листопада 2023 року, відбулося перше засідання Дорадчої групи експертів : допис від 14 лист. 2025 р. / Дорадча група експертів. Facebook. 2025.

³³⁵ Про призначення Різника С. В. на посаду судді Конституційного Суду України : постанова Верховної Ради України від 23 трав. 2024 р. № 3746-IX; Рішення XX чергового з'їзду суддів України від 18 верес. 2024 р.; Про призначення О. Водяннікова суддею Конституційного Суду України : Указ Президента України від 27 черв. 2025 р. № 438/2025; Про призначення Ю. Барабаша суддею Конституційного Суду України : Указ Президента України від 17 верес. 2025 р. № 687/2025.

³³⁶ Кандидати на посаду судді. Конституційний Суд України : вебсайт.

³³⁷ ДГЕ провела письмове оцінювання кандидатів на посаду судді КСУ : допис від 23 груд. 2025 р. / Дорадча група експертів. Facebook. 2025.

Водночас доцільно враховувати, що ДГЕ переглядала деякі власні негативні висновки щодо кандидатів (Кириченко Ю.³³⁸, Савчина М.³³⁹, Назарова І.³⁴⁰) та надалі надавала позитивні висновки.

Приклад 1. Кандидатка Кириченко Ю. двічі брала участь у конкурсах на посаду судді КСУ. Водночас під час першого конкурсу ДГЕ визнала її такою, що не відповідає критерію високих моральних якостей. Однак уже під час іншого конкурсу ДГЕ переглянула свій висновок. Так, голоси членів ДГЕ розподілилися порівну, тобто три голоси — за та три голоси — проти. Кириченко Ю. тоді підтримали український представник у складі ДГЕ та два іноземних експерти з трьох (оскільки іноземні експерти мають право контрольного голосу, то фактично саме іноземці дали можливість потрапити Кириченко Ю. до списку кандидатів, рекомендованих для призначення на посаду судді КСУ).

Приклад 2. У березні 2024 року ДГЕ визнала Назарова І. таким, що не відповідає критерію високих моральних якостей, зокрема, через наявність сумнівів щодо відповідності його стилю життя офіційним доходам, а також незрозуміле походження коштів, якими батьки фінансували його коштовні подарунки. Однак уже в травні цього ж року більшість сумнівів ДГЕ були спростовані за результатами відповідей Назарова І. як на письмові запитання ДГЕ, так і на запитання під час співбесіди, у результаті чого він був визнаний таким, що відповідає критерію високих моральних якостей. Також тричі Етична рада визнавала Назарова І. таким, що відповідає критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена ВРП (докладно описано в блоці про діяльність Етичної ради).

Приклад 3. У березні 2024 року ДГЕ визнала Савчина М. таким, що не відповідає критерію високих моральних якостей (були сумніви щодо його відповідності показникам «чесність», «сумлінність», «дотримання етичних норм та демонстрація бездоганної поведінки в професійній діяльності та особистому житті», а також щодо сумлінного ставлення до вимог податкового законодавства у сфері декларування доходів та сплати податків). Проте в січні 2025 року більшість сумнівів була спростована за результатами відповідей кандидата на письмові запитання ДГЕ, запитання під час співбесіди, аналізу документів. Як результат, зважаючи на серйозність, сукупність обставин, виявлених під час оцінювання

³³⁸ [Протокол № 5 засідання Дорадчої групи експертів від 23 берез. 2024 р.; Про відповідність кандидатки на посаду судді Конституційного Суду України Кириченко Юлії Миколаївни критерію високих моральних якостей : рішення 1.14, ухвалене Протоколом № 15 засідання Дорадчої групи експертів від 28 січ. 2025 р.](#)

³³⁹ [Протокол № 5 засідання Дорадчої групи експертів від 23 берез. 2024 р.; Про відповідність кандидата на посаду судді Конституційного Суду України Савчина Михайла Васильовича критерію високих моральних якостей : рішення 1.25, ухвалене Протоколом № 15 засідання Дорадчої групи експертів від 28 січ. 2025 р.](#)

³⁴⁰ [Протокол № 5 засідання Дорадчої групи експертів від 23 берез. 2024 р.; Про відповідність кандидата на посаду судді Конституційного Суду України Назарова Івана Володимировича критерію високих моральних якостей : рішення 1.21, ухвалене Протоколом № 15 засідання Дорадчої групи експертів від 28 січ. 2025 р.](#)

Савчина М., ДГЕ визнала його таким, що відповідає критерію високих моральних якостей.

Приклад 4. ДГЕ визнала деяких кандидатів (Яроменок Р. (двічі)³⁴¹ та Іващенко В.³⁴²) такими, що відповідають критерію високих моральних якостей, попри негативні висновки Етичної ради, яка здійснює попередній добір кандидатів на посади членів ВРП³⁴³.

Водночас наявна єдина практика ДГЕ щодо оцінювання відповідності одного й того ж кандидата на різні конкурси критерію високих моральних якостей (зокрема як порівняти з іншими конкурсними комісіями).

Приклад 1. Кандидат Камінська Н. у 2024 та 2025 роках тричі³⁴⁴ була визнана ДГЕ такою, що не відповідає критерію високих моральних якостей (у всіх трьох випадках рішення було ухвалене всіма членами ДГЕ одноголосно). Крім того, у серпні 2025 року Камінська Н. була визнана Етичною радою такою, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена ВРП³⁴⁵, зокрема, через обґрунтовані сумніви в дотриманні кандидатом вимог академічної доброчесності та законності джерел походження майна як самого кандидата, так і членів його родини, а також відповідності рівня життя їхнім задекларованим і законним доходам.

Приклад 2. Кандидат Радутний О. двічі визнаний ДГЕ таким, що не відповідає критерію високих моральних якостей³⁴⁶ (рішення ухвалені одноголосно). Також у квітні 2023 року він був визнаний Етичною радою таким, що не відповідає

³⁴¹ Про відповідність кандидата на посаду судді Конституційного Суду України Яроменка Романа Олександровича критерію високих моральних якостей : рішення Дорадчої групи експертів № 1.25, ухвалене Протоколом № 5 засідання Дорадчої групи експертів від 23 берез. 2024 р.; Про відповідність кандидата на посаду судді Конституційного Суду України Яроменка Романа Олександровича критерію високих моральних якостей : рішення Дорадчої групи експертів № 1.33, ухвалене Протоколом № 15 засідання Дорадчої групи експертів від 28 січ. 2025 р.

³⁴² Про відповідність кандидата на посаду судді Конституційного Суду України Іващенко Владислава Івановича критерію високих моральних якостей : рішення Дорадчої групи експертів № 1.10, ухвалене Протоколом № 15 засідання Дорадчої групи експертів від 28 січ. 2025 р.

³⁴³ Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Яроменка Р.О. критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 черв. 2022 р. № 21; Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Іващенко Владислава Івановича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 19 черв. 2024 р. № 9.

³⁴⁴ Протокол № 5 засідання Дорадчої групи експертів від 24 берез. 2024 р.; Протокол № 11 засідання Дорадчої групи експертів від 31 лип. 2024 р.; Протокол № 15 засідання Дорадчої групи експертів від 28 січ. 2025 р.

³⁴⁵ Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Камінської Наталії Василівни критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 11 серп. 2025 р. № 42.

³⁴⁶ Рішення. Конституційний Суд України : вебсайт. Протокол № 5 засідання Дорадчої групи експертів 24 берез. 2024 р.; Протокол № 11 засідання Дорадчої групи експертів 31 лип. 2024 р.

критеріям професійної етики та доброчесності³⁴⁷, зокрема, через обґрунтовані сумніви щодо його відповідності таким показникам критеріїв доброчесності та професійної етики, як «сумлінність» і «відповідність вимогам фінансового контролю» в частині незазначення повних та точних відомостей у майнових деклараціях.

Приклад 3. Кандидат *Войнарівський М.* був визнаний як ДГЕ таким, що не відповідає критерію високих моральних якостей (березень 2024 року)³⁴⁸, так і Етичною радою таким, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності (червень 2022 року)³⁴⁹. Водночас наразі він також допущений як кандидат на посаду судді КСУ до конкурсного добору за квотою РСУ (з'їзду суддів України), оголошеного в червні 2025 року (етап співбесід ще не настав)³⁵⁰.

Приклад 4. Кандидат *Голобутовський Р.* був визнаний як ДГЕ таким, що не відповідає критерію високих моральних якостей (січень 2025 року)³⁵¹, так і Етичною радою таким, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності (червень 2022 року)³⁵².

Іншими прикладами єдиної практики ДГЕ в оцінюванні відповідності одного й того ж кандидата на різні конкурси критерію високих моральних якостей є ситуації таких кандидатів, як-от *Гриценко Д., Денисенко Н., Красовський К., Рубанець А., Ткаченко О., Солдатенко О., Опанасюк Т.*

Загалом у межах цього дослідження проаналізовано **30** проведених ДГЕ співбесід із кандидатами на посаду судді КСУ.

Спільне для всіх співбесід

На початку співбесід ДГЕ коротко зазначала про нормативно-правову базу та порядок проведення співбесід, а також про мету їх проведення, а саме спростування будь-яких сумнівів щодо високих моральних якостей кандидатів. Співбесіди в середньому тривали одну годину. Зазвичай члени ДГЕ зупиняли кандидатів і чітко вказували на необхідність дотримання регламенту часу, а також конкретності відповідей, коли кандидат давав

³⁴⁷ Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Радутного Олександра Едуардовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 28 квіт. 2023 р. № 32.

³⁴⁸ Рішення. Конституційний Суд України : вебсайт. Протокол № 5 засідання Дорадчої групи експертів 24.03.2024.

³⁴⁹ Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Войнарівського М.М. критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 черв. 2022 р. № 12.

³⁵⁰ Кандидати на посаду судді КСУ, допущені до конкурсного відбору за квотою Ради суддів України (з'їзду суддів України), оголошеного 02.06.2025. Конституційний Суд України : вебсайт.

³⁵¹ Рішення. Конституційний Суд України : вебсайт. Протокол № 15 засідання Дорадчої групи експертів 28 січ. 2025 р.

³⁵² Про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Голобутовського Р. З. критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя : рішення Етичної ради від 23 черв. 2022 р. № 14.

загальну інформацію. Наприкінці співбесіди кожному кандидату надавали заключне слово (до 5 хвилин).

Відмінності під час проведення співбесід

Зафіксовані різні підходи до порядку обговорення переліку запитань із кандидатами. Інколи члени ДГЕ непослідовно переходили від одного блоку запитань до іншого, різним кандидатам ставили різну кількість запитань майнового та немайнового блоків. Такі відмінності створюють враження нерівномірності критеріїв під час проведення співбесід. Зокрема, одні кандидати пройшли співбесіду без жодного запитання про майновий стан чи доходи³⁵³, тоді як інші пояснювали членам ДГЕ походження джерел доходів 30-річної давнини та їх документальне підтвердження³⁵⁴.

Частина запитань, яку ставили члени ДГЕ на етапі оцінювання відповідності кандидатів на посаду судді КСУ критерію високих моральних якостей, стосувалася перевірки знань у сфері права, що стосується наступного етапу оцінювання і не могло бути предметом поточного (наприклад: *«Коли була прийнята Конституція України, з яких глав та статей вона складається?»*³⁵⁵, *«Коли вперше в Україні був запроваджений конституційний контроль?»*³⁵⁶, *«Коли був ухвалений Закон України «Про Конституційний Суд України?»*³⁵⁷). Лише один раз таке запитання було зняте ДГЕ як невідповідне³⁵⁸.

Частина запитань безпосередньо не впливала на оцінку відповідності кандидата критерію високих моральних якостей, а більше була схожа на оцінювальні судження, рекомендації чи просто стосувалася особистих захоплень кандидата (наприклад:

*«Ви теж ходили до музичної школи? У Вас є зараз час, щоб зараз грати на інструменті?»*³⁵⁹,

*«Ми не знаємо наперед, станете Ви суддею КСУ чи не станете, але ми Вам рекомендуємо все-таки пройти якийсь тренінг, ретельно проконсультуватися у фахівця із заповнення декларацій, з тим, щоби в подальшому майбутньому таких помилок не припускати»*³⁶⁰,

³⁵³ Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Наталія Денисенко. Конституційний Суд України : вебсайт.

³⁵⁴ Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Бойко Андрій. Конституційний Суд України : вебсайт.

³⁵⁵ Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Андрейчук Любомир. Конституційний Суд України : вебсайт.

³⁵⁶ Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Водяніков Олександр. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Назаров Іван. Конституційний Суд України : вебсайт.

³⁵⁷ Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Музика Максим. Конституційний Суд України : вебсайт.

³⁵⁸ Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Водяніков Олександр. Конституційний Суд України : вебсайт.

³⁵⁹ Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Алла Олійник. Конституційний Суд України : вебсайт.

³⁶⁰ Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Барабаш Юрій. Конституційний Суд України : вебсайт.

«Дякую за відповідь. Зрозуміла відповідь. Я задоволена нею»³⁶¹,

«Чим Вам погана робота у Верховному Суді? Чому Ви постійно пориваєтесь кудись інакше, в якийсь інший суд потрапити? Суддів КСУ обирають на 9 років? В нас є певність, що Ви відпрацюєте 9 років у разі призначення суддею КСУ чи через два роки Ви знову кудись будете пориватись?»³⁶²,

«Ви не дружите з цифрами?»³⁶³,

«Ви тільки у листопаді 2023 року, тобто ще пів року не пройшло, як Ви захистили дисертацію, мабуть, на банкеті Ви відмічали оцю подію, Ви говорили, що вдячні тим, хто підтримав Вас у бажанні стати доктором філософії у галузі права, і що Ви пам'ятаєте їх внесок, бо Ви на їх плечах увійшли в науку, і Ви не пам'ятаєте навіть тих, хто допоміг Вам у цьому серйозному процесі здобуття наукового ступеня? Ну, це дивно для мене певною мірою»³⁶⁴,

«От мені дивно, що Ви така серйозна жінка, маючи вже певний життєвий досвід, купилися на те, що це дешевий автомобіль, треба було поцікавитися, що Ви купляєте. Це так, до речі»³⁶⁵).

Варто уточнити, що такі запитання ставили саме українські представники в складі ДГЕ.

2.5. ГРМЕ

Перший конкурс до ВАКС тривав із 2 серпня 2018 року до 11 квітня 2019 року та був оголошений на зайняття 39 вакантних посад суддів ВАКС, з яких 12 — суддів Апеляційної палати вказаного суду (АП ВАКС)³⁶⁶. 28 січня 2019 року ГРМЕ завершила свою роботу з оцінювання добросовісності кандидатів на посади суддів ВАКС³⁶⁷. За результатами спеціальних спільних засідань ВККС та ГРМЕ стосовно 49 кандидатів (47% від загальної кількості кандидатів) зі 113:

- ▶ 7 кандидатів продовжили участь у конкурсі;
- ▶ 39 кандидатів припинили участь у конкурсі;

³⁶¹ [Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Яновська Олександра. Конституційний Суд України : вебсайт.](#)

³⁶² Там само.

³⁶³ [Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Савчин Михайло. Конституційний Суд України : вебсайт.](#)

³⁶⁴ [Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Музика Максим. Конституційний Суд України : вебсайт.](#)

³⁶⁵ [Архів засідань Дорадчої групи експертів. Співбесіда з кандидатом на посаду судді КСУ — Кармаза Олександра. Конституційний Суд України : вебсайт.](#)

³⁶⁶ [Стартує конкурс на зайняття 25 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2024.](#)

³⁶⁷ [Відбір до Вищого антикорсуду: Безпрецедентна прозорість та унікальний світовий досвід. Укрінформ : вебсайт. 2019.](#)

- 3 кандидати припинили участь у конкурсі за власною заявою до початку спеціальних спільних засідань³⁶⁸.

За результатами проведення першого конкурсу 38 суддів ВАКС було призначено, з них: 27 — суддями ВАКС³⁶⁹, 11 — суддями АП ВАКС³⁷⁰.

Другий добір до ВАКС було оголошено 23 листопада 2023 року на зайняття 25 вакантних посад суддів ВАКС, з яких 10 — в АП ВАКС³⁷¹. У межах зазначеного конкурсу 17 лютого 2025 року під час спільного засідання ВККС та ГРМЕ розглянуто питання щодо відповідності семи кандидатів на посади суддів ВАКС критеріям, передбаченим Законом № 2447-VIII³⁷². За результатами розгляду двоє кандидаток продовжили участь у конкурсі до ВАКС як суду першої інстанції³⁷³ та стали його переможцями³⁷⁴. 3 червня 2025 року Президент призначив їх суддями ВАКС³⁷⁵. Конкурс до АП ВАКС завершився в січні 2025 року нульовим результатом, оскільки скласти кваліфікаційний іспит не вдалося жодному з кандидатів³⁷⁶.

ВККС у пленарному складі оголосила 23 січня 2025 року повторний конкурс на зайняття 10 вакантних посад суддів в АП ВАКС³⁷⁷, який із метою оптимізації процедур конкурсу на посади суддів у травні 2025 року скасовано³⁷⁸.

Натомість уже 3 червня 2025 року ВККС оголосила новий конкурс на зайняття 23 вакантних посад у ВАКС (10 вакантних посад суддів в АП ВАКС і 13 — до першої інстанції

³⁶⁸ Конкурс на зайняття 39 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду (оголошено 02.08.2018). Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт.

³⁶⁹ Про призначення суддів Вищого антикорупційного суду : Указ Президента України від 11 квіт. 2019 р. № 128/2019.

³⁷⁰ Про призначення суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду : Указ Президента України від 11 квіт. 2019 р. № 129/2019.

³⁷¹ Про оголошення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду та Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду : рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 23 лист. 2023 р. № 145/зп-23.

³⁷² Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII. Стаття 8, частина 4.

³⁷³ Двоє кандидатів продовжують участь у конкурсі до Вищого антикорупційного суду. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

³⁷⁴ Список переможців конкурсу на зайняття вакантних посад суддів у Вищому антикорупційному суді, оголошеного рішенням ВККС від 23 листопада 2023 року № 145/зп-23. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

³⁷⁵ Про призначення суддів Вищого антикорупційного суду : Указ Президента України від 03 черв. 2025 р. № 378/2025.

³⁷⁶ Затверджено загальні результати кваліфікаційного іспиту учасників конкурсу до Вищого антикорупційного суду та Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

³⁷⁷ 23 січня 2025 року оголошено конкурс на зайняття вакантних посад суддів в Апеляційній палаті Вищого антикорупційного суду. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

³⁷⁸ Про скасування конкурсу на зайняття вакантних посад суддів в Апеляційній палаті Вищого антикорупційного суду, оголошеного рішенням Комісії від 23 січня 2025 року № 25/зп-25 : рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 29 трав. 2025 р. № 110/зп-25.

ВАКС)³⁷⁹. За орієнтовним графіком, встановленим ВККС, цей конкурс має завершитися в березні 2026 року³⁸⁰.

У вересні 2025 року ВККС завершила розгляд матеріалів кандидатів. Із 205 кандидатів 158 допущено до проходження кваліфікаційного оцінювання та участі в конкурсі³⁸¹.

1 жовтня 2025 року стосовно 158 учасників проводилося тестування знань з історії української державності, а 13 жовтня 2025 року 141 учасник (1 — не з'явився) склав тестування загальних знань у сфері права та знань зі спеціалізації ВАКС. Уже 27 жовтня 2025 року 131 учасник склав тестування когнітивних здібностей³⁸².

Четвертий етап кваліфікаційного іспиту призначено 29 жовтня 2025 року (виконання практичного завдання зі спеціалізації ВАКС) та визначено графік його виконання — 12 та 14 листопада 2025 року (допущено 87 кандидатів)³⁸³. На зазначений етап з'явилися 85 із 87 кандидатів, які успішно пройшли попередні етапи добору³⁸⁴. Наприкінці грудня 2025 року практичне завдання успішно склали 73 із 85 кандидатів³⁸⁵. У кінці лютого — на початку березня 2026 року заплановано проведення співбесід із ГРМЕ³⁸⁶.

У часові межі зазначеного аналізу входить другий добір до ВАКС, оголошений наприкінці 2023 року на зайняття 25 вакантних посад суддів ВАКС. Так, для участі в зазначеному конкурсі документи подали **238** кандидатів (153 — на посади суддів ВАКС та 85 — на посади суддів АП ВАКС)³⁸⁷. Допуск до участі в конкурсі тоді отримав **161** кандидат (100 кандидатів на посади суддів ВАКС та 61 кандидат на посади суддів АП ВАКС)³⁸⁸. До другого етапу кваліфікаційного оцінювання «Дослідження досьє та проведення співбесіди» у

³⁷⁹ 03 червня 2025 року оголошено конкурс на зайняття вакантних посад у Вищому антикорупційному суді. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

³⁸⁰ Конкурс на 23 вакантні посади суддів у Вищому антикорупційному суді та його Апеляційній палаті. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

³⁸¹ Конкурс до ВАКС: завершено розгляд матеріалів кандидатів. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

³⁸² Огляд результатів у Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у жовтні 2025 року. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

³⁸³ Там само.

³⁸⁴ 85 кандидатів претендують на посади у ВАКС — конкурс виходить на фінішну пряму. Судово-юридична газета : вебсайт. 2025.

³⁸⁵ Декодовані результати четвертого етапу кваліфікаційного іспиту (виконання практичного завдання зі спеціалізації Вищого антикорупційного суду, зокрема його Апеляційної палати) у межах оголошеного рішенням Комісії від 03 червня 2025 року № 112/зп-25 конкурсу на зайняття вакантних посад суддів у Вищому антикорупційному суді / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2025.

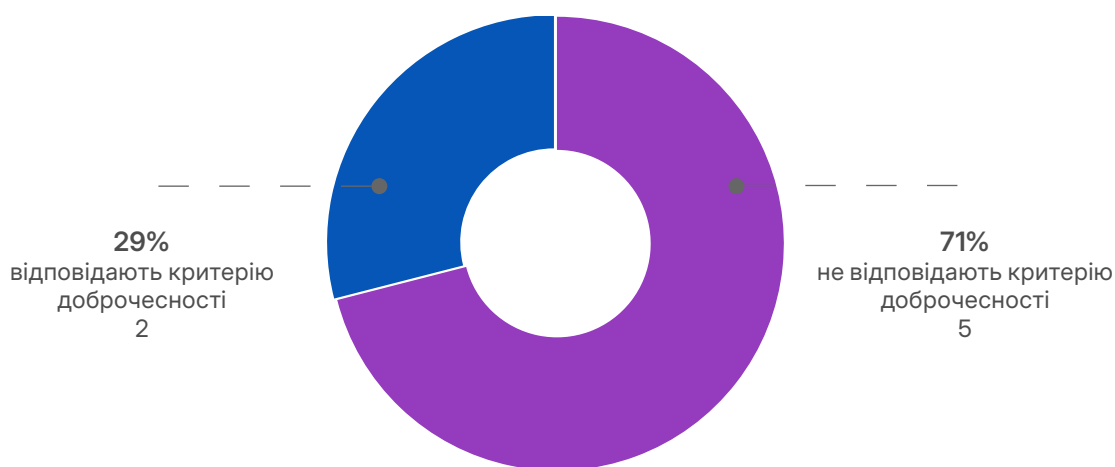
³⁸⁶ Шлях до ЄС: Погляд громадянського суспільства на прогрес України за переговорними розділами 23 і 24. Виступ Голови ВККС А. Пасічника : відеозапис прямої трансляції / EU Project Pravo-Justice. YouTube. 23.10.2025.

³⁸⁷ Статистичні дані конкурсу до Вищого антикорупційного суду : допис від 04 квіт. 2024 р. / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. Facebook. 2024.

³⁸⁸ До конкурсу на зайняття 25 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду допущено 161 кандидата. Судова влада України : вебсайт. 2024.

межах конкурсу допущено 7 кандидатів на посаду судді ВАКС як суду першої інстанції, які успішно склали кваліфікаційний іспит³⁸⁹.

Особливістю формату діяльності ГРМЕ є процедура проведення спеціального спільного засідання ВККС та ГРМЕ, яке ініціює саме ГРМЕ³⁹⁰. ГРМЕ звернулася до ВККС 22 січня 2025 року із запитом щодо скликання спеціального спільного засідання для розгляду питання відповідності всіх семи кандидатів на посаду судді ВАКС критеріям доброчесності (моралі, чесності, непідкупності) та наявності знань і практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності ВАКС³⁹¹. Уже 6 та 7 лютого 2025 року відбулися два спеціальні спільні засідання³⁹². Наступне спеціальне спільне засідання ВККС та ГРМЕ відбулося 17 лютого 2025 року, на якому оголосили спільне рішення щодо кандидатів на посаду судді ВАКС³⁹³. За його результатами 2 (29%) кандидати (*Чернова О. та Литвинко Т.*) були визнані такими, що відповідають вищезазначеним критеріям, а 5 (71%) — не відповідають (*Боднарук Ю., Кімстачов О., Одарюк М., Котельва К., Легких К.*) та припинили свою участь у конкурсі³⁹⁴.

Спільне для всіх співбесід

Перед початком спеціальних спільних засідань щодо кандидатів на посаду судді ВАКС встановлювався часовий регламент: доповідь щодо кандидатів (до 10 хвилин), пояснення кандидата (до 10 хвилин), запитання-відповіді (до 30–40 хвилин). Жодних обмежень щодо

³⁸⁹ Про визначення загальних результатів першого етапу кваліфікаційного оцінювання «Складання кваліфікаційного іспиту» та допуск до другого етапу «Дослідження досьє та проведення співбесіди» у межах оголошеного рішенням Комісії від 23 листопада 2023 року № 145/зп-23 (зі змінами) конкурсу на зайняття вакантних посад суддів у Вищому антикорупційному суді та Апеляційній палаті Вищого антикорупційного суду : рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 15 січ. 2025 р. № 15/зп-25.

³⁹⁰ Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII. Стаття 8, частина 5.

³⁹¹ Протокол № 2 засідання Громадської ради міжнародних експертів від 22 січ. 2025 р.

³⁹² Конкурс у ВАКС: Комісія оприлюднить результати спеціального спільного засідання з ГРМЕ 17 лютого 2025 року. Судова влада України : вебсайт. 2025.

³⁹³ Спеціальне спільне засідання українською мовою (17.02.2025) : відеозапис прямої трансляції / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. YouTube. 17.02.2025.

³⁹⁴ ВККСУ оприлюднила рішення щодо кандидатів на посади суддів ВАКС. Громадська рада міжнародних експертів : вебсайт. 2025.

кількості запитань, які могли ставити кандидату, не встановлювалося. Перед початком співбесіди з кожним кандидатом наводили коротку інформаційну довідку про відповідного кандидата. Співбесіди в середньому тривали півтори години (за винятком співбесіди з однією з переможниць конкурсу — Литвинко Т.; тривалість співбесіди з нею склала одну годину³⁹⁵). Першим запитанням зазвичай було визначення мотивації кандидата брати участь у зазначеному конкурсі та бути призначеним на посаду судді ВАКС.

Також можна зазначити певну рівномірність участі як членів ГРМЕ, так і ВККС у постановленні запитань кандидатам. Усі запитання, які вони ставили кандидатам під час співбесід, умовно можна поділити на: немайнові запитання, майновий блок запитань, запитання щодо відомостей, отриманих у відповідь на запити, запитання стосовно інформації, яка надійшла у зверненнях, а також запитання, спрямовані на перевірку знань законодавства й засад здійснення судочинства.

Відмінності під час проведення співбесід

Частина запитань безпосередньо не впливала на оцінювання кандидата щодо відповідності встановленим критеріям, а ставилися у форматі перепитування інформації, яка вже зазначена в анкеті кандидата (наприклад, «Чи є у Вас доступ до державної таємниці?»³⁹⁶) або ж стосувалася сенситивних моментів, попри те, що закрита частина засідання не проводилася і такі запитання теж не стосувалися оцінювання відповідності кандидата критеріям доброчесності та професійної етики (наприклад, «Як шахряям вдалося Вас обдурити, «втертися» до Вас в довіру і позбавити Вас активу?» (йшлося про криптоактиви), «Ви особисто себе вважаєте довірливою особою?»³⁹⁷). Хоча під час іншої співбесіди, коли члени ГРМЕ вирішили уточнити інформацію про цільову матеріальну допомогу, вказану в декларації кандидатки, через чутливість цього запитання пояснення кандидатки заслухали в закритому режимі без здійснення трансляції³⁹⁸.

Також лише стосовно однієї кандидатки членами ГРМЕ та ВККС була зібрана інформація в соціальних мережах. Щодо інших кандидатів таку аналітику не проводили, що вбачається з відсутності обговорення відповідної інформації стосовно них під час співбесід³⁹⁹.

Наявна також певна розбіжність у практиці визначення встановлених критеріїв щодо одного й того ж кандидата (навіть з одного й того самого запитання), але на різні посади в різних конкурсах.

³⁹⁵ Спеціальне спільне засідання українською мовою Литвинко Т. В. (06.02.2025) : відеозапис прямої трансляції / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. YouTube. 06.02.2025.

³⁹⁶ Спеціальне спільне засідання українською мовою Легких К. В. (07.02.2025) : відеозапис прямої трансляції / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. YouTube. 07.02.2025.

³⁹⁷ Спеціальне спільне засідання оригінальна аудіодоріжка Кімстачов О.С. (06.02.2025) : відеозапис прямої трансляції / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. YouTube. 06.02.2025.

³⁹⁸ Спеціальне спільне засідання українською мовою Чернова О.В. (07.02.2025) : відеозапис прямої трансляції / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. YouTube. 07.02.2025.

³⁹⁹ Спеціальне спільне засідання українською мовою Котельва Котельва К.О. (07.02.2025) : відеозапис прямої трансляції / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. YouTube. 07.02.2025.

Кандидат на посаду судді ВАКС Боднарук Ю. в минулому також брав участь у конкурсі на посаду члена ВККС, співбесіда відбувалася 17 січня 2023 року⁴⁰⁰. Запитання Конкурсної комісії ВККС стосувалося вартості квартири в м. Одеса та походження коштів на її придбання (це ж запитання поставлене й під час конкурсу на зайняття кандидатом посади судді ВАКС).

Конкурсна комісія ВККС 11 квітня 2023 року надіслала до ВРП рекомендації щодо 32 кандидатів на посади членів ВККС, зокрема стосовно Боднарука Ю. Але 1 червня 2023 року ВРП, не заперечуючи відповідності кандидата критеріям («Боднарук Ю.В. відповідає критерію доброчесності»), відмовила в його призначенні, оскільки за цю кандидатуру не проголосував жоден член Ради⁴⁰¹. Водночас у ГРМЕ та ВККС уже під час конкурсу на зайняття посади судді ВАКС виник обґрунтований сумнів щодо відповідності Боднарука Ю. показнику «відповідність рівня життя задекларованим доходам» критерію доброчесності, зокрема, щодо можливості самостійної купівлі квартири⁴⁰².

Станом на 29 вересня 2025 року Боднарук Ю. допущений до проходження кваліфікаційного оцінювання та участі в конкурсі на зайняття вакантних посад суддів ВАКС, оголошеному рішенням ВККС від 3 червня 2025 року № 112/зп-25⁴⁰³, успішно склав тестування знань з історії української державності⁴⁰⁴, загальних знань у сфері права та знань зі спеціалізації ВАКС⁴⁰⁵, когнітивних здібностей⁴⁰⁶ і успішно виконав практичне завдання зі спеціалізації ВАКС⁴⁰⁷.

⁴⁰⁰ Боднарук Юрій, кандидат у члени ВККС : відеозапис прямої трансляції / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. YouTube. 17.01.2023.

⁴⁰¹ Про відмову в призначенні Боднарука Ю.В. на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України : рішення Вищої ради правосуддя від 01 черв. 2023 р. № 573/0/15-23.

⁴⁰² Про розгляд у спеціальному спільному засіданні питання про відповідність кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду Боднарука Юрія Володимировича критеріям, передбаченим частиною четвертою статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» : рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 17 лют. 2025 р. № 1/вс-25.

⁴⁰³ Список осіб, допущених до проходження кваліфікаційного оцінювання та участі в конкурсі на зайняття вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду, оголошеному рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 03 черв. 2025 р. № 112/зп-25 / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2025.

⁴⁰⁴ Список кандидатів на посаду судді, які успішно склали тестування знань з історії української державності та допущені до другого етапу кваліфікаційного іспиту — тестування загальних знань у сфері права та знань зі спеціалізації Вищого антикорупційного суду, зокрема його Апеляційної палати / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2025.

⁴⁰⁵ Список кандидатів на посаду судді, які успішно склали тестування загальних знань у сфері права та знань зі спеціалізації Вищого антикорупційного суду, зокрема його Апеляційної палати, та допущені до третього етапу кваліфікаційного іспиту — тестування когнітивних здібностей / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2025.

⁴⁰⁶ Список кандидатів на посаду судді, які успішно склали тестування когнітивних здібностей та допущені до четвертого етапу кваліфікаційного іспиту — виконання практичного завдання зі спеціалізації Вищого антикорупційного суду, зокрема його Апеляційної палати / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2025.

⁴⁰⁷ Декодовані результати четвертого етапу кваліфікаційного іспиту (виконання практичного завдання зі спеціалізації Вищого антикорупційного суду, зокрема його Апеляційної палати) у межах оголошеного рішенням Комісії від 03 червня 2025 року № 112/зп-25 конкурсу на зайняття вакантних посад суддів у Вищому антикорупційному суді / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2025.

Цікавою склалася ситуація із висвітленням під час співбесід попередніх висновків чи інформації, яка могла б свідчити про недоброчесність кандидатів.

Приклад 1. У березні 2018 року ГРД затверджено негативний висновок стосовно Кімстачова О. про його невідповідність як судді Уманського міськрайонного суду Черкаської області критеріям доброчесності та професійної етики, у якому, зокрема, вказувалося про притягнення його до дисциплінарної відповідальності⁴⁰⁸. Крім того, Кімстачов О. брав участь у першому конкурсі до ВАКС (2018–2019 роки). В інформаційній записці ГРМЕ були наведені обставини, які викликали обґрунтований сумнів щодо відповідності кандидата критеріям доброчесності (моралі, чесності, невідкупності) та наявності знань і практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності ВАКС. Вказані обставини були встановлені також під час спеціального засідання. Крім того, кандидат мав представницький мандат депутата селищної ради (не може бути призначена суддею ВАКС особа, яка впродовж 10 років, що передують призначенню, мала представницький мандат⁴⁰⁹). Він був визнаний таким, що припинив участь у конкурсі⁴¹⁰.

Під час співбесіди з Кімстачовим О. члени ГРМЕ ставили запитання щодо вищезазначених попередніх негативних висновків.

Кімстачов О. вже втретє бере участь у конкурсах на посаду судді ВАКС та, так само як і кандидат Боднарук Ю., станом на 22 грудня 2025 року успішно склав четвертий етап кваліфікаційного іспиту (виконання практичного завдання зі спеціалізації ВАКС) у межах оголошеного рішенням ВККС від 3 червня 2025 року № 112/зп-25 конкурсу на зайняття вакантних посад суддів ВАКС⁴¹¹.

Приклад 2. Під час співбесіди ГРМЕ з кандидатом Одарюком М. питання щодо негативного висновку ГРД не порушувалося, хоча у 2019 році ГРД дала висновок про невідповідність судді Ізюмського міськрайонного суду Харківської області Одарюка М. критеріям доброчесності та професійної етики⁴¹². На той час цей висновок не розглядала ВККС, оскільки він надійшов після ухвалення рішення про відповідність Одарюка М. займаній посаді.

⁴⁰⁸ Висновок про невідповідність судді Уманського міськрайонного суду Черкаської області Кімстачова Олега Сергійовича критеріям доброчесності та професійної етики : затв. Громадською радою доброчесності 06 берез. 2018 р.

⁴⁰⁹ Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII. Стаття 7, частина 4.

⁴¹⁰ Про відповідність кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду Кімстачова Олега Сергійовича критеріям, передбаченим частиною четвертою статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» : рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 21 січ. 2019 р. № 60/вс-19.

⁴¹¹ Декодовані результати четвертого етапу кваліфікаційного іспиту (виконання практичного завдання зі спеціалізації Вищого антикорупційного суду, зокрема його Апеляційної палати) у межах оголошеного рішенням Комісії від 03 черв. 2025 р. № 112/зп-25 конкурсу на зайняття вакантних посад суддів у Вищому антикорупційному суді / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2025.

⁴¹² Висновок про невідповідність судді Ізюмського міськрайонного суду Харківської області Одарюка Михайла Павловича критеріям доброчесності та професійної етики : затв. Громадською радою доброчесності 23 верес. 2019 р.

Аналізуючи відповідні сім рішень⁴¹³ про відповідність кандидатів на посаду судді ВАКС критеріям добросовісності та наявності знань і практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності ВАКС, можна констатувати, що ці рішення структуровані, достатньо мотивовані та обґрунтовані щодо обставин, які були предметом дослідження та оцінювання під час спеціального спільного засідання.

Також вони містять такі чотири блоки інформації, як-от «Стислий виклад інформації про кар'єру кандидата», «Інформація про участь кандидата у конкурсі», «Обставини, які досліджувалися»/«Обставини, що викликали обґрунтований сумнів», «Щодо відповідності кандидата критеріям, зазначеним у частині четвертій статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» та резолютивну частину. У трьох із п'яти випадків ВККС та ГРМЕ одногосно визнали кандидатів такими, що не відповідають вказаним критеріям, а в одному з двох випадків кандидата одногосно була визнана такою, що відповідає таким критеріям. Серед обставин, що викликали обґрунтований сумнів у відповідності кандидатів встановленим критеріям, найпоширенішими були: законність джерел походження коштів і грубе порушення норм процесуального права.

2.6. Експертна рада

2 жовтня 2025 року набрав чинності Закон № 4586-ІХ, яким розпочато процедуру створення СОАС та СААС⁴¹⁴. ВККС оголосила конкурс на зайняття посад у СОАС та СААС 29 жовтня 2025 року⁴¹⁵.

31 грудня 2025 року розпочався період подання та підписання кандидатами документів для участі в конкурсах до СОАС та СААС (тривав до 23 грудня 2025 року включно)⁴¹⁶. Також цього дня затверджено програми іспиту (етапу) та таксономічні характеристики анонімних тестувань для проведення кваліфікаційних іспитів під час кваліфікаційного оцінювання кандидатів на посади суддів СОАС та СААС⁴¹⁷.

⁴¹³ Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про розгляд у спеціальних спільних засіданнях питань про відповідність кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду критеріям, передбаченим частиною четвертою статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» від 17 лют. 2025 р. № 1/вс-25 – 7/вс-25 / Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2025.

⁴¹⁴ Про утворення Спеціалізованого окружного адміністративного суду, Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду : Закон України від 16 верес. 2025 р. № 4602-ІХ.

⁴¹⁵ Оголошено конкурс на зайняття 27 посад суддів у нових спеціалізованих адміністративних судах СОАС та СААС. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

⁴¹⁶ Розпочався період подання та підписання документів для участі в конкурсах до СОАС та СААС. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

⁴¹⁷ До уваги кандидатів на посади суддів Спеціалізованого окружного адміністративного суду та Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду. Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2025.

2.7. ГРД

Упродовж 2016–2018 років ГРД взяла участь у конкурсі до ВС та оцінила 381 кандидата⁴¹⁸.

Упродовж 2018–2020 років ГРД узяла участь у:

- ▶ другому доборі до ВС (члени ГРД проаналізували 235 кандидатів і надали ВККС 71 висновок про невідповідність кандидата критеріям доброчесності та професійної етики);
- ▶ конкурсі до ВСПІВ (конкурс не завершено). Члени ГРД проаналізували досьє 49 кандидатів до першої інстанції ВСПІВ та 17 кандидатів — до його Апеляційної палати. Загалом ГРД надала ВККС 19 висновків щодо кандидатів на посаду судді;
- ▶ кваліфікаційному оцінюванні суддів на відповідність займаній посаді. Упродовж 2019 року ГРД проаналізувала 1 682 досьє суддів і надала ВККС 472 висновки та 111 інформацій про суддів. У 2020 році ГРД надала ВККС 131 висновок про невідповідність судді критеріям доброчесності та професійної етики та 5 інформацій щодо суддів⁴¹⁹.

З кінця 2020 року обрання нових членів ГРД було заблоковане, допоки не було сформовано ВККС⁴²⁰. 14 серпня 2023 року (після призначення нового складу ВККС) обрано новий склад ГРД⁴²¹. 13 листопада 2023 року ВККС відновила кваліфікаційне оцінювання суддів місцевих та апеляційних судів, яке «стояло на паузі» з 2019 року⁴²². Протягом майже дев'яти місяців кваліфікаційного оцінювання ГРД надіслала ВККС 194 рішення щодо 161 судді. ГРД надіслала в межах процедури кваліфікаційного оцінювання на відповідність займаній посаді 192 рішення (щодо 159 суддів), зокрема 48 інформацій щодо суддів та 140 висновків про невідповідність судді критеріям доброчесності та професійної етики⁴²³.

Протягом квітня 2025 року ГРД проаналізувала інформацію щодо 36 суддів та кандидатів у судді⁴²⁴. У травні 2025 року членами ГРД опрацьовано 56 матеріалів щодо осіб, які беруть

⁴¹⁸ [Обрали новий склад Громадської ради доброчесності](#). Громадська рада доброчесності : вебсайт. 2018.

⁴¹⁹ [Звіт за результатами роботи другого складу Громадської ради доброчесності 17 груд. 2018 р. — 16 груд. 2020 р.](#) / Громадська рада доброчесності. С. 11–12.

⁴²⁰ [Спливає строк повноважень другого складу Громадської ради доброчесності](#). Громадська рада доброчесності : вебсайт. 2020.

⁴²¹ [Обрано новий склад Громадської ради доброчесності](#). Вища кваліфікаційна комісія суддів України : вебсайт. 2023.

⁴²² [Рік роботи нового складу ГРД: проміжні результати](#). Громадська рада доброчесності : вебсайт. 2024.

⁴²³ [Рік третього складу ГРД: екватор результатів роботи](#). Громадська рада доброчесності : вебсайт. 2024; [Кваліфікаційне оцінювання за нового складу ГРД та ВККС: проміжні результати / Громадська рада доброчесності](#). 2024. С. 12.

⁴²⁴ [Підсумки роботи ГРД в квітні 2025](#) : допис від 01 трав. 2025 р. / Громадська рада доброчесності. Facebook. 2025.

участь у конкурсі на посади суддів апеляційних судів⁴²⁵, у червні — 57⁴²⁶, у липні — 68⁴²⁷. У вересні 2025 року ГРД ухвалила та надала ВККС рішення щодо 60 кандидатів на посаду судді та чинних суддів, з яких: 34 висновки про невідповідність критеріям доброчесності та професійної етики; 21 рішення про надання ВККС інформації щодо кандидатів/чинних суддів; щодо 1 кандидата ГРД не знайшла достатньо інформації для рішення; решта рішень — про скасування попередніх висновків⁴²⁸.

Також у травні 2025 року, окрім опрацювання матеріалів кандидатів на посади суддів апеляційних судів, ГРД опрацювала три суддівських досье в межах кваліфікаційного оцінювання на відповідність займаній посаді, за результатами яких ухвалила рішення щодо надання двох висновків про невідповідність суддів критеріям професійної етики та доброчесності та одне — щодо надання ВККС інформації⁴²⁹.

У межах зазначеного дослідження проаналізовано рішення ГРД⁴³⁰, ухвалені в межах проведення конкурсу до апеляційних судів та кваліфікаційного оцінювання. Серед таких рішень, зокрема, були:

- ▶ рішення про скасування власних висновків про невідповідність кандидатів на посаду судді/суддів критеріям доброчесності та професійної етики (9, з яких 6 — стосовно суддів та 3 — стосовно кандидатів на посаду судді апеляційного суду)⁴³¹;
- ▶ рішення про скасування висновків про невідповідність кандидатів на посаду судді/суддів критеріям доброчесності та професійної етики та надання ВККС інформації (40, з яких 23 — стосовно суддів та 17 — стосовно кандидатів на посаду судді апеляційного суду)⁴³²;
- ▶ рішення про часткове скасування висновків про невідповідність кандидата на посаду судді/суддів критеріям доброчесності та професійної етики (2, з яких 1 — стосовно судді та 1 — стосовно кандидата на посаду судді апеляційного суду)⁴³³.

Вказані рішення були скасовані повністю або частково після розгляду ГРД додаткових пояснень, які надійшли від кандидатів на посаду судді/суддів.

⁴²⁵ Підсумки роботи ГРД у травні 2025. Громадська рада доброчесності : вебсайт. 2025.

⁴²⁶ Підсумки роботи ГРД у червні 2025. Громадська рада доброчесності : вебсайт. 2025.

⁴²⁷ Підсумки роботи ГРД в липні 2025 : допис від 01 серп. 2025 р. / Громадська рада доброчесності. Facebook. 2025.

⁴²⁸ 60 рішень за вересень: перші результати роботи нового складу Громадської ради доброчесності : допис від 02 жовт. 2025 р. / Громадська рада доброчесності. Facebook. 2025.

⁴²⁹ Підсумки роботи ГРД у травні 2025. Громадська рада доброчесності : вебсайт. 2025.

⁴³⁰ Рішення ГРД. Громадська рада доброчесності : вебсайт.

⁴³¹ Там само.

⁴³² Там само.

⁴³³ Там само.

2.8. Висновки до Розділу

За змістом цього розділу конкурсні комісії мають як єдину практику в підходах/стандартах до оцінювання відповідності кандидатів встановленим критеріям, так і різний підхід до формування та застосування власної практики до оцінювання таких критеріїв. Зафіксовані випадки, коли, наприклад, один і той самий кандидат був однаково визнаний доброчесним/недоброчесним як однією конкурсною комісією, так і різними конкурсними комісіями в межах проведення різних конкурсів на різні посади.

Водночас є і протилежні випадки, коли конкурсна комісія змінювала своє рішення або деякі її члени висловлювали окрему думку стосовно одного й того самого кандидата, а також коли одна конкурсна комісія визнавала одного й того самого кандидата доброчесним/недоброчесним, тоді як інша ухвалювала протилежне рішення. Така практика може засвідчувати застосування членами конкурсних комісій суб'єктивного підходу до оцінювання відповідності кандидатів встановленим критеріям, що негативно впливає на загальний рівень довіри громадськості до системи добору кандидатів у судовій владі та КСУ.

Також аналіз дав змогу виявити, що одна й та ж особа може подавати свою кандидатуру на різні конкурси на посади як у межах одного органу, так і в межах різних органів за різними квотами від різних суб'єктів призначення/обрання. Водночас така особа вже може мати попередній негативний висновок стосовно її відповідності встановленим критеріям. Це створює враження про відсутність належної кількості гідних кандидатів на посади та так званого вибору без вибору серед одних і тих самих кандидатів. Крім того, із цим явищем тісно пов'язане питання визначення строку недоброчесності кандидата. Тобто встановлення часових чи предметних (наприклад, до усунення обставин, що викликали обґрунтований сумнів у доброчесності) меж закінчення недоброчесності, коли кандидата можна вважати таким, що відповідає критерію доброчесності та уникнути формування довічного клейма «недоброчесного». У Єдиних показниках вказується, що оцінювання відповідності їм судді (кандидата на посаду судді) може ґрунтуватися на інформації без часових обмежень, з урахуванням давності та подальшої поведінки судді (кандидата на посаду судді)⁴³⁴.

Щодо проведених співбесід із кандидатами, то в середньому майже 50% кандидатів, які дійшли до цього етапу, припинили свою участь у конкурсах після проведення співбесід конкурсними комісіями та не підтвердили свою відповідність встановленим критеріям. Варто зазначити, що позитивним моментом є пряма трансляція співбесід, яка забезпечила публічність конкурсних процедур (за винятком співбесід з Етичною радою, хоча надалі такі співбесіди все ж були оприлюднені). Однак відсутність єдиної методики проведення таких співбесід не сприяє дотриманню принципів рівності та прозорості проведення конкурсів. Різні підходи до формування переліку запитань (зокрема, в одних випадках більше уваги зверталось на майнові запитання, в інших — на мотивацію, професійні, управлінські якості тощо; в одних випадках оголошувалася коротка інформаційна довідка про кандидата та надавалося заключне слово, в інших — ні), непослідовність їх обговорення, обумовлена відсутністю затвердженої методології підготовки та проведення співбесід. Зазначене, а також в деяких випадках запитання, що не впливали на оцінку кандидата встановленим

⁴³⁴ Про затвердження Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) : рішення Вищої ради правосуддя від 17 груд. 2024 р. № 3659/0/15-24.

критеріям, складають враження нерівного ставлення до кандидатів і проявів упередженого ставлення з боку конкурсних комісій до деяких кандидатів.

Залишається відкритим також питання щодо строків публічного зберігання записів співбесід із тими кандидатами, які не стали переможцями відповідних конкурсів.

Також деякі члени конкурсних комісій⁴³⁵ зазначали, що відсутність щонайменше середнього рівня знання англійської мови в деяких членів конкурсних комісій — українських представників — іноді призводить до непорозуміння з міжнародними (іноземними) членами таких комісій, оскільки важливо пояснити міжнародним (іноземним) членам конкурсних комісій контекст, нюанси, особливості, притаманні українському законодавству, зокрема за минулі періоди, а перекладач неповністю чи невірно розкриває суть запитання чи відповіді. Зазначене може вплинути на результат ухваленого рішення стосовно кандидата.

Щодо рішень конкурсних комісій, то спостерігаються різні підходи до їх ухвалення. Це, зокрема, стосується як їхньої структури, мотивованості, так і встановлення так званих негативних висновків. Подекуди не передбачено надання мотивованих рішень щодо кандидатів (наприклад, позитивний добір Конкурсної комісії ВККС, коли затверджений лише перелік переможців конкурсу та немає жодного рішення стосовно тих кандидатів, які припинили участь у конкурсі, починаючи з етапу допуску до співбесід). Також одні рішення є досить структурованими, належно мотивованими (наприклад, рішення ВККС та ГРМЕ), інші ж, навпаки, містять лише загальні формулювання та шаблонні мовленнєві конструкції й не мають належного обґрунтування (наприклад, рішення Етичної ради про відповідність кандидатів критеріям професійної етики та доброчесності, хоча її рішення про невідповідність кандидатів є добре мотивованими).

Застосування неоднакової практики у формулюванні рішень може створювати ризики в розумінні як кандидатами, так і сторонніми спостерігачами, громадськістю підходів конкурсних комісій до оцінювання кандидатів, а також не сприятиме прозорості їхньої діяльності. Належна мотивація рішень за результатами оцінювання кандидатів на відповідність встановленим критеріям має давати чітке розуміння того, чим керувалися конкурсні комісії, коли оцінювали таких кандидатів: що було взято до уваги, а що — ні; які мотиви ухвалення конкретного рішення. Вказане не лише зніме багато запитань у самих кандидатів, але й дасть змогу підвищити рівень довіри до таких рішень.

Виникають питання щодо врахування та застосування конкурсними комісіями понять істотності, сукупності та системності порушення доброчесності під час визначення відповідності критерію доброчесності. З наведеного аналізу вбачається, що:

- 1) за схожих обставин різні кандидати можуть бути визнані як доброчесними, так і недоброчесними;
- 2) не завжди вдається встановити чи обставини, які стали підставою для формування негативного висновку, розглядалися як самостійні підстави для визнання кандидата таким, що не відповідає критерію доброчесності, чи таке рішення ухвалювалося за сукупністю та системністю таких обставин;
- 3) відсутність зрозумілих критеріїв/обставин/індикаторів, які б могли вважатися істотним порушенням у сфері доброчесності.

⁴³⁵ Інформацію отримано під час інтерв'ю, проведеного 26.02.2026.

У Єдиних показниках⁴³⁶ зазначається, що під час оцінювання відповідності судді (кандидата на посаду судді) Єдиним показникам для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) можуть враховуватися обставини, що вказують на істотність/неістотність порушення вимог законодавства, правил професійної етики або інших етичних норм: тяжкість порушення, одиничність, повторюваність чи систематичність; наявність/відсутність шкоди; тяжкість наслідків; форма вини та мотиви; ставлення судді (кандидата на посаду судді) до порушення; обставини та умови діяння; давність порушення тощо. Водночас не передбачено визначення таких обставин, критеріїв/індикаторів вагомими для ухвалення рішення щодо доброчесності чи недоброчесності кандидата, його відповідності встановленим критеріям/індикаторам.

Окремим питанням, що стосується саме майнового блоку, який аналізували конкурсні комісії під час оцінювання кандидатів, є часові межі перевірки майнового стану кандидата. Передбачено, що під час оцінювання відповідності показникам критерію доброчесності використовується інформація без часових обмежень. Єдині показники теж закріплюють цей принцип, хоча вже додаючи «з урахуванням давності та подальшої поведінки судді (кандидата на посаду судді)»⁴³⁷.

Виникали ситуації, коли під час оцінювання кандидатам пропонували підтвердити законність походження коштів, отриманих понад 30 років тому ними чи їхніми батьками. Проте з огляду на історико-політичну ситуацію в Україні, чинне на той час податкове законодавство, строки зберігання фінансової документації, значний часовий проміжок, відсутність підтверджувальних документів тощо кандидатам було складно надати обґрунтування законності походження коштів.

2.9. Рекомендації

1. Працювати в напрямку формування єдиної практики в стандартах оцінювання відповідності встановленим критеріям кандидатів, які беруть участь у конкурсах на посади в органи судової влади та КСУ, що сприятиме підвищенню ефективності конкурсних процедур.
2. Законодавчо закріпити зрозумілі та прозорі критерії оцінювання, які виключають можливість різночитання та безмежного тлумачення сутності того чи іншого критерію оцінки, його показників.
3. Переглянути правила, згідно з якими Конкурсна комісія ВККС без пояснення причин і спілкування з кандидатами добирає кандидатури для подальшої співбесіди в Конкурсній комісії ВККС.

⁴³⁶ Про затвердження Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) : рішення Вищої ради правосуддя від 17 груд. 2024 р. № 3659/0/15-24. Пункт 10.

⁴³⁷ Про затвердження Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) : рішення Вищої ради правосуддя від 17 груд. 2024 р. № 3659/0/15-24. Пункт 9.

4. Розробити та запровадити єдину базу профайлів кандидатів із єдиним форматом резюме (включно з інформацією про їхню участь у минулих конкурсах, наявних стосовно них рішень конкурсних комісій тощо), які беруть участь у конкурсах на посади в органи судової влади та КСУ. Надати право доступу до цих профайлів членам відповідних конкурсних комісій, ГРД та відповідних органів, до яких призначаються/обираються кандидати, з метою уникнення різної практики у формуванні різних рішень про відповідність/невідповідність одного й того ж кандидата встановленим критеріям (з урахуванням законодавства про захист персональних даних, про обмеження загального доступу до інформації з грифами й інформації про кандидатів-військовослужбовців).
5. Суб'єктам призначення/обрання делегувати до участі в конкурсах лише тих представників, чия репутація, професійна діяльність та суспільна поведінка не матимуть зауважень зі сторони громадськості.
6. Визначити та встановити часову/предметну межу оцінки доброчесності кандидата, який бере участь у конкурсах на посади в органи судової влади та КСУ, з урахуванням розумних строків та обґрунтованого сумніву.
7. Розробити та затвердити єдину методику проведення співбесід конкурсними комісіями, зокрема, із зазначенням орієнтовного переліку/блоку запитань та визначення послідовності їх постановлення кандидату, що забезпечить єдиний стандарт проведення таких співбесід.
8. Врегулювати питання строку публічного зберігання записів співбесід із тими кандидатами, які не стали переможцями відповідних конкурсів.
9. За можливості залучати в члени конкурсних комісій — українських представників — осіб зі щонайменше середнім рівнем знання англійської мови.
10. Уникати формального підходу до обґрунтування рішень за результатами оцінювання відповідності кандидатів встановленим критеріям.
11. Напрацювати однаковий підхід до структури, обґрунтування і ухвалення рішень за результатами оцінювання відповідності кандидатів встановленим критеріям у межах однієї комісії. Вживати заходів для спільного розуміння підходів до роботи конкурсних комісій.
12. Розробити та затвердити чіткий, зрозумілий, докладний, уніфікований, структурований шаблон/зразок рішення за результатами оцінювання відповідності кандидатів встановленим критеріям та інструкцію до нього, у якій закріпити необхідність належної вмотивованості таких рішень.
13. Для єдності практики забезпечити опублікування всіх рішень конкурсних комісій (як позитивних, так і негативних) за такими правилами: негативні рішення публікуються деперсоніфікованими; позитивні — із зазначенням тих персональних даних, які були відкритими під час проведення публічної співбесіди з відповідним кандидатом; якщо особа, яка отримала позитивне рішення, не була призначена на посаду, вона може звернутися до конкурсної комісії про деперсоніфікацію її даних.
14. Передбачити в Єдиних показниках зрозумілі критерії/індикатори визначення істотності порушення у сфері доброчесності (з метою застосування єдиного підходу

конкурсних комісій до визначення істотності, сукупності та системності порушень у сфері доброчесності для оцінювання кандидатів).

15. Переглянути нормативно-правову базу, яка регулює діяльність конкурсних комісій у частині, що регулює питання відсутності часового обмеження в оцінюванні кандидатів на відповідність критерію доброчесності, зокрема щодо підтвердження законності походження коштів кандидатів, їхніх батьків і членів сімей за значний минулий період.

Розділ 3

Практика Верховного Суду в справах щодо оскарження рішень конкурсних комісій за участі міжнародних (іноземних) експертів в органах судової влади та Конституційному Суді України: законодавча база та огляд правових позицій Верховного Суду

Конституція України гарантує кожному право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб⁴³⁸.

3.1. Етична рада

У червні 2023 року⁴³⁹ та січні 2025 року⁴⁴⁰ ВС опублікував дайджести судової практики Великої Палати Верховного Суду (ВП ВС) у справах щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності ВРП. Також у них висвітлено актуальну судову практику ВП ВС щодо порядку оскарження рішень Етичної ради про невідповідність кандидата на посаду члена ВРП критеріям професійної етики та добросовісності для зайняття цієї посади. Справи за позовами про оскарження рішень, дій чи бездіяльності Етичної ради у вказаних дайджестах були розподілені за декількома блоками, одними з яких є справи:

1. *Щодо інстанційної підсудності справ за позовами про оскарження рішень, дій чи бездіяльності Етичної ради, пов'язаних зі встановленням відповідності критеріям професійної етики та добросовісності кандидатів на посади членів ВРП*⁴⁴¹

⁴³⁸ Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Стаття 55.

⁴³⁹ Дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду у справах щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності Вищої ради правосуддя. Рішення, внесені до ЄДРСР станом на 30 червня 2023 року / Верховний Суд. 2023. 93 с.

⁴⁴⁰ Дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду у справах щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності Вищої ради правосуддя. Рішення, внесені до ЄДРСР станом на 01 січня 2025 року / Верховний Суд. 2025. 135 с.

⁴⁴¹ Постанови Великої Палати Верховного Суду від: 17 лист. 2022 р. (справа № 990/124/22, провадження № 11-1173аі22); 08 груд. 2022 р. (справа № 990/127/22, провадження № 11-1153аі22); 12 січ. 2023 р. (справа № 990/142/22, провадження № 11-1293аі22); 19 січ. 2023 р. (справа № 990/141/22, провадження № 11-1283аі22); 19 січ. 2023 р. (справа № 990/146/22, провадження № 11-1343аі22).

ВС як суду першої інстанції підсудні, зокрема, справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності ВРУ, Президента, ВРП, ВККС, рішень, дій чи бездіяльності органів, які обирають (призначають), звільняють членів ВРП, щодо питань обрання (призначення) на посади членів ВРП, звільнення їх з таких посад⁴⁴².

ВС як суду першої інстанції підсудні справи щодо рішень, дій чи бездіяльності органів, які оцінюють членів ВРП відповідно до Закону № 1635-IX⁴⁴³.

Усі справи, пов'язані з оскарженням рішень, дій чи бездіяльності органів, які обирають (призначають), проводять оцінювання членів ВРП, щодо питань обрання (призначення), оцінювання членів ВРП підсудні ВС як суду першої інстанції та ВП ВС як суду апеляційної інстанції⁴⁴⁴.

Отже, ВП ВС визначила, що ВС є судом першої інстанції для розгляду справ щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органу, який має повноваження оцінювати членів ВРП. Цим органом є Етична рада як стосовно власне такого оцінювання, так і стосовно сприяння органам, що обирають (призначають) членів ВРП, у встановленні відповідності кандидата на посаду члена ВРП критеріям професійної етики та доброчесності.

2. Щодо непоширення юрисдикції судів України на розгляд спорів з Етичною радою з приводу оскарження її рішень, дій чи бездіяльності (крім щодо оцінювання членів ВРП)⁴⁴⁵

ВС виснував, що Етична рада є допоміжним органом, який лише сприяє суб'єктам обрання (призначення) членів ВРП у встановленні відповідності кандидата на цю посаду критеріям професійної етики та доброчесності, не маючи водночас повноважень ухвалювати остаточне рішення щодо призначення на цю посаду або звільнення з неї.

Остаточні рішення, які створюють правові наслідки для кандидатів на посаду членів ВРП, ухвалюють саме суб'єкти обрання/призначення. Відповідно таке рішення суб'єкта обрання чи призначення на посаду члена ВРП має правове значення виключно для особи, щодо якої воно постановлене, і може бути оскаржене в судовому порядку лише такою особою.

⁴⁴² Кодекс адміністративного судочинства України від 06 лип. 2005 р. № 2747-IV. Стаття 22, частина 4 (в редакції, чинній на момент винесення постанов вказаних вище).

⁴⁴³ Кодекс адміністративного судочинства України від 06 лип. 2005 р. № 2747-IV. Розділ VII «Перехідні положення», пункт 3; Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя : Закон України від 14 лип. 2021 р. № 1635-IX.

⁴⁴⁴ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя : Закон України від 14 лип. 2021 р. № 1635-IX. Розділ II «Прикінцеві та перехідні положення», пункт 5.

⁴⁴⁵ Постанови Великої Палати Верховного Суду від: 10 лист. 2022 р. (справа № 990/120/22, провадження № 11-99зai22); 01 груд. 2022 р. (справа № 990/126/22, провадження № 11-110зai22); 20 лип. 2023 р. (справа № 990/34/23, провадження № 11-34зai23); 14 верес. 2023 р. (справа № 990/20/23, провадження № 11-30зai23); 23 лист. 2023 р. (справа № 990/124/22, провадження № 11-151зai23); 11 квіт. 2024 р. (справа № 990/106/23, провадження № 11-42зai24); 07 лист. 2024 р. (справа № 990/231/24, провадження № 11-183зai24).

Висновки Етичної ради щодо відповідності або невідповідності кандидата на посаду члена ВРП критеріям професійної етики та добросовісності самі собою не мають наслідком обрання/призначення на відповідну посаду, а є лише однією з умов для розгляду цих питань компетентним органом (етапом у процедурі обрання/призначення члена ВРП), тобто не зумовлюють самостійних правових наслідків, а відтак не можуть бути самостійним предметом судового розгляду.

З урахуванням послідовності (стадійності) ухвалення рішення про обрання/призначення члена ВРП судовий контроль має здійснюватися щодо остаточного рішення, яке уповноважені ухвалювати суб'єкти обрання/призначення. В іншому разі може виникнути ситуація, за якої оцінка наявності або відсутності підстав для обрання/призначення кандидата на посаду члена ВРП буде надана до розв'язання цього питання компетентним суб'єктом або всупереч волі органу, який сприяє обранню/призначенню членів ВРП.

ВП ВС висувала, що спір з Етичною радою з приводу оскарження її рішень, дій або бездіяльності (крім як щодо оцінювання членів ВРП), зокрема оскарження висновку щодо відповідності кандидата на посаду члена ВРП критеріям професійної етики та добросовісності, а також списку кандидатів, рекомендованих для обрання на цю посаду, не належить до юрисдикції судів України (зокрема не підлягає розгляду за правилами адміністративного судочинства), а Етична рада в таких правовідносинах не є суб'єктом владних повноважень, який може бути відповідачем. Водночас до предметної юрисдикції адміністративного суду належать спори щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності Етичної ради у зв'язку з оцінюванням нею членів ВРП.

У деяких із зазначених справ були висловлені окремі думки суддів/групи суддів ВС, які, обґрунтовуючи свою позицію, не погодилися з висновками ВП ВС про неможливість оскарження до суду кандидатом на посаду члена ВРП рішення Етичної ради про його невідповідність критеріям професійної етики та добросовісності. Натомість, навпаки, вказують на те, що такі рішення Етичної ради підлягають судовому оскарженню, а їх неоскарження позбавляє особу права на судовий захист (наприклад, справи: № 990/124/22⁴⁴⁶, № 990/126/22⁴⁴⁷, № 990/34/23⁴⁴⁸, 990/20/23⁴⁴⁹, 990/106/23⁴⁵⁰).

⁴⁴⁶ Окрема думка судді Великої Палати Верховного Суду Ситнік О. М. щодо постанови Великої Палати Верховного Суду від 23 лист. 2023 р. у справі № 990/124/22 (провадження № 11-1513ai23); Відповідно до частини 3 статті 34 Кодексу адміністративного судочинства України суддя, не згодний із судовим рішенням за наслідками розгляду адміністративної справи, може письмово викласти свою окрему думку.

⁴⁴⁷ Окрема думка (збіжна) суддів Великої Палати Верховного Суду Прокопенка О.Б., Британчука В. В., Власова Ю. Л., Гриціва М.І., Ситнік О. М. щодо постанови Великої Палати Верховного Суду від 1 груд. 2022 р. у справі № 990/126/22 (провадження № 11-1103ai22).

⁴⁴⁸ Окрема думка (спільна) суддів Великої Палати Верховного Суду Воробйової І. А., Гриціва М. І., Єленіної Ж. М., Мартєва С. Ю., Прокопенка О. Б., Ситнік О. М. у справі № 990/34/23 (провадження № 11-343ai23).

⁴⁴⁹ Окрема думка (спільна) суддів Великої Палати Верховного Суду Власова Ю. Л., Гриціва М. І., Крет Г. Р. у справі № 990/20/23 (провадження № 11-303ai23).

⁴⁵⁰ Окрема думка (спільна) суддів Великої Палати Верховного Суду Власова Ю. Л., Гриціва М. І. у справі № 990/106/23 (провадження № 11-423ai24).

Крім того, у 2023 році одна з кандидаток (*Гольник Л.*), яка брала участь у конкурсі на зайняття посади члена ВРП і яку Етична рада своїм рішенням визнала такою, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття цієї посади, подала конституційну скаргу. Вона звернулася до КСУ з клопотанням щодо перевірки конституційності окремих приписів Кодексу адміністративного судочинства України (КАСУ) та Закону № 1635-ІХ щодо обмеження на оскарження в судовому порядку рішення Етичної ради про невідповідність кандидата на посаду члена ВРП критеріям професійної етики та доброчесності.

У квітні 2024 року Другий сенат КСУ на відкритій частині пленарного засідання у формі письмового провадження розпочав розгляд справи за вказаною конституційною скаргою та згодом перейшов до закритої частини пленарного засідання⁴⁵¹. Однак станом на 30 листопада 2025 року жодного рішення, ухваленого за вказаною конституційною скаргою, на вебсайті КСУ не розміщено.

Отже, ВС як суду першої інстанції підсудні справи, зокрема, щодо: 1) питань обрання (призначення) членів ВРП; 2) рішень, дій чи бездіяльності Етичної ради стосовно питань оцінювання членів ВРП. Натомість спір з Етичною радою з приводу оскарження її рішень, дій або бездіяльності, за винятком питань оцінювання членів ВРП, не належить до юрисдикції судів України (зокрема, його не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства). З огляду на те, що Етична рада не ухвалює остаточного рішення в конкурсній процедурі, а лише є допоміжним органом у проведенні певного етапу такої процедури, у таких правовідносинах Етична рада не є суб'єктом владних повноважень, який може бути відповідачем в адміністративній справі⁴⁵².

Також у постанові від 16 лютого 2023 року ВП ВС (справа № 990/99/22⁴⁵³) погоджується з висновком суду першої інстанції про те, що, здійснюючи перевірку чинного члена ВРП на відповідність критерію професійної етики та доброчесності й надаючи відповідну оцінку, Етична рада визначає, чи відповідає його поведінка наведеним вище критеріям, за внутрішнім переконанням її членів. Відповідні повноваження членів Етичної ради є дискреційними та виключною її компетенцією. Жоден інший суб'єкт чи орган, зокрема й суд, не може здійснювати втручання в здійснення Етичною радою своєї компетенції, зокрема компетенції під час здійснення оцінювання відповідності чинного члена ВРП критеріям професійної етики та доброчесності.

---

⁴⁵¹ Суд перевірить на конституційність законодавчі приписи щодо оскарження в судовому порядку рішення Етичної ради про невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя критеріям професійної етики та доброчесності. Конституційний Суд України : вебсайт. 2024.

⁴⁵² Постанова Великої Палати Верховного Суду від 14 верес. 2023 р. (справа № 990/20/23, провадження № 11-303аі23).

⁴⁵³ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16 лют. 2023 р. (справа № 990/99/22, провадження № 11-1273аі22).

3.2. Конкурсна комісія ВККС

У листопаді 2023 року⁴⁵⁴ та лютому 2025 року⁴⁵⁵ ВС опублікував дайджести судової практики ВП ВС у справах щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності ВККС, зокрема щодо неналежності до юрисдикції адміністративних судів спорів про оскарження рішень, дій або бездіяльності Конкурсної комісії ВККС.

ВП ВС висновує, що до повноважень Конкурсної комісії ВККС не віднесено ухвалення остаточного рішення про обрання (призначення) особи на посаду члена ВККС. Натомість Конкурсна комісія ВККС здійснює допоміжні функції, а ухвалення остаточного рішення віднесено до повноважень ВРП.

Отже, Конкурсна комісія ВККС є допоміжним органом, який лише сприяє суб'єкту обрання (призначення) членів ВККС у встановленні відповідності кандидата на цю посаду критеріям професійної етики та доброчесності, не маючи водночас повноважень ухвалювати остаточне рішення щодо призначення на цю посаду або звільнення з неї.

Водночас у Законі України «Про судоустрій і статус суддів»⁴⁵⁶ відсутні будь-які посилання на способи оскарження рішень, дій чи бездіяльності Конкурсної комісії ВККС.

Зважаючи на те, що Конкурсна комісія ВККС не ухвалює остаточного рішення в проведеному конкурсі на зайняття посади члена ВККС, а є лише допоміжним органом у проведенні такого конкурсу, у таких правовідносинах Конкурсна комісія ВККС не є суб'єктом владних повноважень, який може бути відповідачем в адміністративній справі.

Отже, спір до Конкурсної комісії ВККС із приводу оскарження її рішень, дій або бездіяльності, зокрема оскарження рішення про допуск до участі в другому етапі конкурсу на посаду члена ВККС кандидатів та зобов'язання вчинити дії стосовно допуску кандидата до другого етапу конкурсу, не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства.

Розгляд спору за позовною вимогою до Конкурсної комісії ВККС перебуває поза межами юрисдикції адміністративних судів та не належить до юрисдикції жодного іншого суду⁴⁵⁷.

Водночас у вказаній справі (№ 990/9/23) деякі судді ВС висловили спільну окрему думку⁴⁵⁸, у якій обґрунтовують власну позицію та зазначають, що рішення, дії або бездіяльність Конкурсної комісії ВККС щодо порядку обрання (призначення) на посади членів ВККС підлягають судовому оскарженню, а тому висновки ВП у цій частині у вказаній справі є помилковими, позбавляючи особу права на суд.

⁴⁵⁴ Дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду у справах щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Рішення, внесені до ЄДРСР станом на 01 листопада 2023 року / Верховний Суд. 2023. 47 с.

⁴⁵⁵ Дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду у справах щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Рішення, внесені до ЄДРСР станом на 01 лютого 2025 року / Верховний Суд. 2025. 93 с.

⁴⁵⁶ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1402-VIII.

⁴⁵⁷ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 14 верес. 2023 р. (справа № 990/9/23, провадження № 11-373аі23).

⁴⁵⁸ Окрема думка (спільна) суддів Великої Палати Верховного Суду Власова Ю. Л., Воробйової І. А., Гриціва М. І., Єленіної Ж. М., Крет Г. Р., Прокопенка О. Б., Ситнік О. М. щодо справи № 990/9/23 (провадження № 11-373аі23).

3.3. СДІ

У квітні 2025 року ВС опублікував огляд⁴⁵⁹ судової практики ВС у справах щодо державної служби (прийняття на державну службу), у якому, зокрема, висвітлено судові рішення щодо оскарження результатів конкурсу на зайняття вакантних посад державної служби, зокрема щодо неоскаржуваності в порядку адміністративного судочинства рішень, дій або бездіяльності Конкурсної комісії СДІ.

У справі № 990/205/24 позивач звернувся до суду з позовом до ВРП, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача — Конкурсна комісія СДІ, у якому просив визнати неправомірною бездіяльність ВРП під час проведення конкурсу на зайняття посади керівника Служби дисциплінарних інспекторів, його заступника та дисциплінарного інспектора, скасувати конкурс та зобов'язати відповідача оголосити новий конкурс, проведення якого повністю покласти на ВРП. На обґрунтування позову зазначав, що ВРП незаконно самоусунулася від виконання своїх конституційних обов'язків, незаконно делегувала свої повноваження з проведення конкурсу незрозумілому допоміжному органу, який називає себе Конкурсною комісією СДІ та переважно складається з осіб, які не є держслужбовцями, не є працівниками Секретаріату ВРП, не є громадянами України, відібрані за непрозорою процедурою, належать до громадського сектору, не проходили спеціальну перевірку й не надавали зобов'язань щодо нерозголошення інформації (зокрема таємної чи такої, що складає державну таємницю), яка їм стала/стане відома в процесі проведення конкурсу.

Рішенням Касаційного адміністративного суду в складі Верховного Суду (КАС ВС)⁴⁶⁰ в задоволенні позову відмовлено. Суд першої інстанції дійшов висновку, що Конкурсна комісія СДІ є суб'єктом владних повноважень у розумінні КАСУ, наділена адміністративною процесуальною правосуб'єктністю відповідно до вимог ст. 43 вказаного Кодексу, а тому її рішення може бути оскаржене в порядку, встановленому зазначеним Кодексом. Водночас з огляду на положення ч. 4 ст. 22 КАСУ ВС як суду першої інстанції такий спір не підсудний. ВП ВС частково задовольнила апеляційну скаргу та змінила мотивувальну частину рішення суду першої інстанції⁴⁶¹.

До повноважень Конкурсної комісії СДІ не віднесено ухвалення остаточного рішення про призначення або про відмову в призначенні переможців конкурсу на вакантні посади заступника керівника СДІ та дисциплінарних інспекторів. Проведення співбесіди з переможцями конкурсу та ухвалення за її результатами рішення про призначення або про відмову в призначенні переможців конкурсу належить до виключної компетенції ВРП.

Конкурсна комісія СДІ лише сприяє суб'єкту призначення у встановленні відповідності кандидатів на зазначені посади критерію доброчесності і встановленим для судді етичним

⁴⁵⁹ [Огляд судової практики Верховного Суду у справах щодо державної служби \(прийняття на державну службу\)](#). Рішення, внесені до ЄДРСР з лютого 2019 року до квітня 2025 року / Верховний Суд. 2025. 35 с.

⁴⁶⁰ [Рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 09 груд. 2024 р. \(справа № 990/205/24, провадження № П/990/205/24\)](#).

⁴⁶¹ [Постанова Великої Палати Верховного Суду від 03 квіт. 2025 р. \(справа № 990/205/24, провадження № 11-11заі25\)](#).

стандартам та не уповноважена призначати їх на посаду, а відтак вона не є суб'єктом владних повноважень, який може бути відповідачем в адміністративній справі.

Отже, позов до Конкурсної комісії СДІ з приводу оскарження її рішень, дій або бездіяльності не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства.

Водночас деякі судді ВП ВС висловили окрему думку⁴⁶² стосовно вказаних висновків ВП ВС. На їхнє переконання, Конкурсна комісія СДІ є суб'єктом владних повноважень у розумінні КАСУ та наділена адміністративною процесуальною правосуб'єктністю відповідно до ст. 43 вказаного Кодексу. Рішення Конкурсної комісії СДІ може бути оскаржене в порядку, встановленому КАСУ. Водночас ВС як суду першої інстанції спір за позовом до Конкурсної комісії не підсудний. Застосування протилежного підходу ВП ВС позбавляє особу права на суд.

3.4. ДГЕ

Рішення ДГЕ, ухвалені в процесі конкурсного добору кандидатів на посаду судді КСУ (про оцінювання кандидатів на посаду судді КСУ за критеріями високих моральних якостей та визнаного рівня компетентності у сфері права), може бути оскаржене в судовому порядку та скасоване виключно з таких підстав:

- 1) склад ДГЕ, який ухвалив відповідне рішення, був неповноважним;
- 2) рішення не підписано будь-ким зі складу членів ДГЕ, які брали участь у його ухваленні;
- 3) рішення не містить мотивів, з яких ДГЕ дійшла відповідних висновків⁴⁶³.

ВС як суду першої інстанції підсудні, зокрема, справи щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів призначення суддів КСУ в процесі конкурсного добору кандидатів на посаду судді КСУ, а також ДГЕ щодо оцінювання таких кандидатів на посаду судді КСУ⁴⁶⁴. Повноваження ВС щодо можливості розгляду справ про оскарження дій чи рішень ДГЕ були розширені в липні 2023 року у зв'язку з внесенням змін до КАСУ, та вже з 20 серпня того ж року відповідні норми набрали чинності⁴⁶⁵.

У Звітах про здійснення правосуддя ВП ВС та КАС ВС за 2024–2025 роки, які містять статистичні показники щодо результативності здійснення правосуддя, зокрема за видами судочинства, одна з категорій сформульована як «*Оскарження рішень, дій чи бездіяльності*

⁴⁶² Окрема думка суддів Великої Палати Верховного Суду Власова Ю. Л., Короля В. В., Шевцової Н. В. щодо постанови Великої Палати Верховного Суду від 03 квіт. 2025 р. у справі № 990/205/24 (провадження № 11-11заі25).

⁴⁶³ Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. Стаття 10-2, частина 32.

⁴⁶⁴ Кодекс адміністративного судочинства України від 06 лип. 2005 р. № 2747-IV. Стаття 22, частина 4.

⁴⁶⁵ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення положень про конкурсний відбір кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України : Закон України від 27 лип. 2023 р. № 3277-IX.

суб'єктів призначення суддів Конституційного Суду України та Дорадчої групи експертів у процесі конкурсного відбору кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України», що унеможлиблює виокремлення кількісного показника саме щодо оскарження діяльності ДГЕ⁴⁶⁶.

Однією з позицій ВС у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності ДГЕ є те, що КАС ВС є судом першої інстанції в спорах за позовами щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності ДГЕ стосовно надання/ненадання копій повного тексту рішення з мотивуванням щодо кандидатів, які отримали оцінку «не відповідає» за критеріями високих моральних якостей або визнаного рівня компетентності у сфері права (справа № 990/131/24)⁴⁶⁷.

Ще в одній позиції ВП ВС вказала, хто є належним відповідачем під час оскарження рішень у процесі добору кандидатів до КСУ. Кандидатка на посаду судді КСУ звернулася до КАС ВС як суду першої інстанції з позовною заявою до Президента в особі Конкурсної комісії та ДГЕ, у якій просила скасувати рішення про її невідповідність критерію високих моральних якостей (справа № 990/299/24⁴⁶⁸). КАС ВС ухвалою позовну заяву повернув, вказавши, що позивачка на пропозицію в іншій попередній ухвалі КАС ВС, якою позовна заява була залишена без руху, не конкретизувала, кого вважає відповідачем (відповідачами) за своїм позовом, та вимоги до кожного з відповідачів. КАС ВС зазначив, що ДГЕ є самостійним суб'єктом владних повноважень та може бути відповідачем у справі. Надалі позивачка подала апеляційну скаргу до ВП ВС, у якій вказала, що, на її переконання, Конкурсна комісія та ДГЕ не є суб'єктами владних повноважень, які здійснюють владну управлінську функцію в спірних правовідносинах.

ВП ВС висувала, що, враховуючи те, що кандидатка в позовній заяві зазначила відповідачем Президента в особі Конкурсної комісії та ДГЕ, натомість ці суб'єкти владних повноважень є самостійними, а ВС як суду першої інстанції підсудні справи, зокрема, щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Президента, оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів призначення суддів КСУ в процесі конкурсного добору кандидатів, а також ДГЕ щодо оцінювання таких кандидатів на посаду судді КСУ й не підсудні справи з позовом до Конкурсної комісії, то висновки КАС ВС у її ухвалах як щодо підстав залишення позовної заяви без руху, так і щодо підстав повернення позовної заяви ґрунтуються на правильному застосуванні норм процесуального права.

⁴⁶⁶ Судова статистика. Судова влада України : вебсайт. Звіт про здійснення правосуддя Великою Палатою Верховного Суду за 2024 рік / ВП ВС. 2024. 9 с.; Звіт про здійснення правосуддя Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду за 2024 рік / ВП ВС. 2024. 9 с.; Звіт про здійснення правосуддя Великою Палатою Верховного Суду за I півріччя 2025 року / ВП ВС. 2025. 9 с.; Звіт про здійснення правосуддя Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду за перше півріччя 2025 року / ВП ВС. 2025. 12 с.

⁴⁶⁷ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 05 верес. 2024 р. (справа № 990/131/24, провадження № 11-873аі24).

⁴⁶⁸ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16 січ. 2025 р. (справа № 990/299/24, провадження № 11-2673аі24).

На противагу цьому була висловлена окрема думка декількох суддів⁴⁶⁹, у якій вони зазначили, що КАС ВС, з'ясувавши, що позовна заява відповідає вимогам КАСУ, був зобов'язаний відкрити провадження в справі. Тільки після цього КАС мав вирішити питання належного відповідача (відповідачів) у справі, а також заміни або залучення до справи належного відповідача. Водночас пред'явлення позову до неналежного відповідача є підставою для відмови в задоволенні позовних вимог за результатом їх розгляду по суті, але не підставою для повернення позовної заяви.

У своїй ухвалі КАС ВС (справа № 990/407/24⁴⁷⁰ триває) висноває, що кандидат на посаду судді КСУ має право оскаржити в порядку адміністративного судочинства рішення ДГЕ в процесі оцінювання кандидатів на посаду судді КСУ за критеріями високих моральних якостей шляхом подання адміністративного позову до ВС. Аналіз компетенції, прав та повноважень ДГЕ дає підстави для висновку, що цей орган наділений державою владно-управлінськими функціями в правовідносинах, що виникають у процесі формування суддівського корпусу КСУ.

Також у рішенні КАС ВС (справа № 990/76/25⁴⁷¹) колегія суддів дійшла висновку, що діяльність ДГЕ має дискреційний характер, оскільки передбачає певний ступінь розсуду під час оцінювання кандидатів. Здійснення такого розсуду має відбуватися виключно в межах наданих законом повноважень, із дотриманням установлених процедур, принципів добросовісності, неупередженості та обґрунтованості. Зазначений висновок узгоджується також із позицією ВП ВС, викладеній у постанові від 16 травня 2024 року в справі № 9901/107/19⁴⁷² (*щодо того, що повноваження ВККС за участю ГРМЕ щодо вирішення питання відповідності кандидата критерію добросовісності є дискреційними та знаходяться в межах їхньої виключної компетенції*). У рішенні КАС ВС (справа № 990/136/24⁴⁷³) теж зазначається про те, що повноваження ДГЕ стосовно оцінювання кандидата на посаду судді КСУ є дискреційними та виключною її компетенцією як уповноваженого органу. Водночас межі дискреції ДГЕ щодо оцінювання кандидата не можуть бути неосязними та мають підлягати зовнішньому публічному контролю.

Відповідно до завдань адміністративного судочинства, визначених ст. 2 КАСУ, адміністративний суд не наділений повноваженнями втручатися у розсуд (дискрецію) суб'єкта владних повноважень поза межами перевірки за критеріями, передбаченими в цій статті й інших законах. Водночас оцінка ВС мотивів та обґрунтованості оспорюваного

⁴⁶⁹ Окрема думка суддів Великої Палати Верховного Суду Власова Ю. Л., Банаська О. О. щодо постанови Великої Палати Верховного Суду від 16 січ. 2025 р. у справі № 990/299/24 (провадження № 11-267заі24).

⁴⁷⁰ Ухвала Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 20 лют. 2025 р. (справа № 990/407/24, провадження № П/990/407/24).

⁴⁷¹ Рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 25 лист. 2025 р. (справа № 990/76/25, провадження № П/990/76/25).

⁴⁷² Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16 трав. 2024 р. (справа № 9901/107/19, провадження № 11-473заі24).

⁴⁷³ Рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 15 серп. 2024 р. (справа № 990/136/24, провадження № П/990/136/24).

рішення ДГЕ не є втручанням у її дискреційні повноваження (справа № 990/85/25⁴⁷⁴ триває). Межі дискреції ДГЕ щодо оцінювання кандидата на посаду судді КСУ не є необмеженими та підлягають зовнішньому публічному контролю. Процес оцінювання, як і ухвалене за його результатом рішення, мають бути зрозумілими як кандидату на посаду судді КСУ, так і незалежному сторонньому спостерігачу (справа № 990/76/25⁴⁷⁵).

3.5. ГРМЕ

У дайджесті⁴⁷⁶ судової практики ВП ВС у справах щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності ВККС, зокрема, узагальнено практику вказаного суду щодо визнання повноважень ВККС за участю ГРМЕ вирішувати питання відповідності кандидата на посаду судді ВАКС критерію добросовісності дискреційними та такими, що знаходяться в межах їхньої виключної компетенції⁴⁷⁷.

Встановлення відповідності кандидата на посаду судді ВАКС критерію добросовісності є однією з обов'язкових умов для зайняття цієї посади. Органом, який сприяє ВККС в оцінюванні відповідності кандидата такому критерію, є ГРМЕ.

Рішення щодо відповідності кандидатів на посаду судді ВАКС критерію добросовісності ухвалюється шляхом визначення результатів голосування членів ВККС і ГРМЕ за результатами спеціального спільного засідання, на якому відбувалось обговорення питання щодо відповідності кандидата на посаду судді ВАКС критеріям, зазначеним у частині четвертій ст. 8 Закону № 2447-VIII⁴⁷⁸. Формування результатів голосування здійснюється шляхом підрахунку голосів.

Під час розгляду справи № 9901/83/19 ВП ВС зазначила, що оскільки рішення про відповідність позивача критеріям, визначеним ст. 8 Закону № 2447-VIII, не набрало установленної цією статтею кількості голосів, ВП ВС погодилася з висновком КАС ВС про те, що рішення ВККС від 21 січня 2019 року № 60/вс-19 прийнято на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені законодавством.

Наведені позивачем підстави для скасування рішення ВККС від 21 січня 2019 року № 60/вс-19 ґрунтуються на його незгоді із запитаннями, які викликали сумнів щодо

⁴⁷⁴ Ухвала Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 28 трав. 2025 р. (справа № 990/85/25, провадження № П/990/85/25).

⁴⁷⁵ Рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 25 лист. 2025 р. (справа № 990/76/25, провадження № П/990/76/25).

⁴⁷⁶ Дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду у справах щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Рішення, внесені до ЄДРСР станом на 01 лютого 2025 року / Верховний Суд. 2025. 93 с.

⁴⁷⁷ Постанови Великої Палати Верховного Суду від: 14 квіт. 2021 р. (справа № 9901/83/19, провадження № 11-402заі20); 07 квіт. 2021 р. (справа № 9901/87/19, провадження № 11-68заі21); 30 верес. 2020 р. (справа № 9901/102/19, провадження № 11-62заі20); 27 трав. 2020 р. (справа № 9901/88/19, провадження № 11-1196заі19); 16 трав. 2024 р. (справа № 9901/107/19, провадження № 11-473заі24).

⁴⁷⁸ Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. № 2447-VIII.

відповідності його критерію доброчесності, і, як наслідок, із загальною думкою (особистим переконанням) більшості членів від спільного складу ВККС та ГРМЕ, яка оформлена оскаржуваним рішенням.

Однак такі обставини не можуть бути предметом перевірки судом, оскільки за Законом № 1402-VIII та Законом № 2447-VII суд не наділений повноваженнями визначати запитання для оцінювання відповідності кандидатів на посади суддів ВАКС критеріям доброчесності (моралі, чесності, непідкупності), зокрема й щодо законності джерел походження майна, відповідності рівня життя кандидата або членів його сім'ї задекларованим доходам, відповідності способу життя кандидата його статусу, наявності знань та практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності ВАКС.

Таким спеціальним органом є ВККС за участю ГРМЕ, а отже, їхні повноваження щодо вирішення питання відповідності кандидата такому критерію є дискреційними та знаходяться в межах їхньої виключної компетенції.

Крім того, своєю постановою ВП ВС (справа № 9901/88/19⁴⁷⁹) вказала, що ГРМЕ не є суб'єктом владних повноважень у розумінні вимог КАСУ. Така ж позиція висловлена і в ухвалі КАС ВС (справа № 9901/83/19⁴⁸⁰): «ГРМЕ у цих правовідносинах не є самостійним органом (суб'єктом владних повноважень), уповноваженим ухвалювати рішення стосовно подальшої участі кандидата на посаду судді в оголошеному на цю посаду конкурсі. Остаточне рішення (яке створює правові наслідки для особи) ухвалює ВККС, і форма проведення засідання у цьому випадку (спільно з ГРМЕ) не впливає на правовий статус ВККС і її рішень (у процедурі конкурсного добору кандидатів на посаду судді ВАКС) та не наділяє ГРМЕ правосуб'єктністю у правовідносинах, які виникають у зв'язку з ухваленням рішень ВККС за її участі».

Двоє з п'яти кандидатів на посаду судді ВАКС (Кімстачов О. та Боднарук Ю.), стосовно яких винесені рішення ВККС, якими вони були визнані такими, що не відповідають критеріям доброчесності (моралі, чесності, непідкупності) та наявності знань та практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності ВАКС, у зв'язку з чим вони припинили свою участь у конкурсі на посаду судді ВАКС, оскаржили такі рішення в судовому порядку. Станом на кінець листопада 2025 року:

- ▶ одну справу (№ 990/201/25, Кімстачов О.) призначено до розгляду в судовому засіданні на 8 грудня 2025 року⁴⁸¹;
- ▶ в іншій справі (№ 990/203/25, Боднарук Ю.) у задоволенні позову було відмовлено («Позивач переконливо не довів, у чому на сьогоднішній день полягає його порушене право та яким чином визнання протиправним оскаржуваного рішення Комісії захистить (відновить) таке. Формально оскаржуване рішення відповідача не скасоване й існує як конкретно-індивідуальний акт державного органу,

⁴⁷⁹ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 27 трав. 2020 р. (справа № 9901/88/19, провадження № 11-11963а19).

⁴⁸⁰ Ухвала Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 25 лют. 2019 р. (справа № 9901/83/19, провадження № П/9901/83/19).

⁴⁸¹ Ухвала Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 01 лип. 2025 р. (справа № 990/201/25, провадження № П/990/201/25); Ухвала Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 11 лист. 2025 р. (справа № 990/201/25, провадження № П/990/201/25).

що констатує невідповідність позивача певним критеріям у межах конкретної конкурсної процедури. Однак наразі оскаржуване рішення не здійснює жодної обтяжувальної дії чи регулюючого впливу на юридичний статус позивача з огляду на припинення участі останнього у відповідній конкурсній процедурі»⁴⁸².

3.6. ГРД

У постанові КАС ВС (справа № 160/9844/19⁴⁸³) виснував, що ГРД не є суб'єктом владних повноважень, а спір щодо скасування висновку ГРД не підлягає судовому розгляду («ВС вважає правильним висновок суду першої інстанції, що функції, які здійснює ГРД у процедурі кваліфікаційного оцінювання суддів, за своєю суттю не є «владними управлінськими повноваженнями» у розумінні КАСУ, у зв'язку з цим ця інституція не має ознак суб'єкта владних повноважень»; «ГРД лише сприяє Комісії в питаннях оцінювання та не може виносити остаточного рішення щодо професійної етики та доброчесності. Висновок ГРД є інформацією, яка міститься у досьє кандидата і підлягає дослідженню Комісією з-поміж іншої інформації при оцінці показників критеріїв професійної етики та доброчесності»; «Таким чином, рішення щодо підтвердження здатності кандидата на посаду судді здійснювати правосуддя приймає ВККСУ. Між тим, наявність негативного висновку ГРД стосовно кандидата на посаду судді обов'язково передбачає необхідність проведення Комісією співбесіди із кандидатом на посаду судді (у формі засідання) з метою з'ясувати викладені у висновку ГРД обставини та надати їм власну оцінку на предмет відповідності такого кандидата на посаду судді критеріям доброчесності і професійної етики та, як наслідок, прийняти за підсумками цього обговорення остаточне рішення щодо підтвердження здатності кандидата на посаду судді здійснювати правосуддя»; «Аналізуючи в аспекті спірних правовідносин приписи Закону № 1402-VIII стосовно правового статусу ВККСУ та ГРД у процедурі кваліфікаційного оцінювання суддів, ВС приходять до висновку, що ГРД у цих правовідносинах не є самостійним органом (суб'єктом владних повноважень), уповноваженим ухвалювати рішення про підтвердження або непідтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді. Отже, остаточне рішення, яке створює правові наслідки для особи, ухвалює ВККСУ»; «За таких обставин ВС вважає правильним висновок судів попередніх інстанцій про закриття провадження у справі із роз'ясненням про те, цей спір не підлягає розгляду як в порядку адміністративного судочинства, так і взагалі не підлягає судовому розгляду»).

ВП ВС також узагальнила практику щодо визнання повноважень за членами ВККС оцінювати критерії професійної етики та доброчесності, а висновок ГРД досліджувати лише з-поміж іншої інформації під час оцінювання таких критеріїв (справа № 9901/257/19⁴⁸⁴).

⁴⁸² Рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 13 лист. 2025 р. (справа № 990/203/25, провадження № П/990/203/25).

⁴⁸³ Постанова Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 30 берез. 2021 р. (справа № 160/9844/19, провадження № К/9901/9172/20).

⁴⁸⁴ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 20 трав. 2020 р. (справа № 9901/257/19, провадження № 11-12363ai19).

Як вбачається зі змісту оскаржуваного рішення, підставою для його ухвалення слугували обґрунтовані сумніви ВККС щодо відповідності позивача — кандидата на посаду судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду критеріям доброчесності та професійної етики.

Це рішення Комісія ухвалювала колегіально за внутрішнім переконанням її членів, з дотриманням конкурсної процедури. Системний аналіз наведених нормативно-правових актів дав ВП ВС підстави для висновку, що оцінка критеріїв професійної етики та доброчесності покладається саме на членів Комісії і ґрунтується на засадах рівноправності та співпричетності до рішення.

ВП ВС також зазначила, що посада судді покладає певні обмеження і обов'язки, зумовлені необхідністю неупередженого здійснення правосуддя. Зокрема, запорукою і необхідною умовою утвердження довіри до суду має бути законслухняна й добропорядна поведінка судді не лише під час виконання професійних обов'язків, але й у повсякденному житті. Тому вказала, що не вважає, що Комісія, здійснюючи покладений на неї законом обов'язок кваліфікаційного оцінювання кандидата на посаду судді за критерієм доброчесності, що містить з'ясування та оцінку всіх аспектів життя і діяльності такого кандидата, не лише професійного характеру, але й морально-етичного, допустила втручання в приватне життя позивача.

ВП ВС відхилила доводи скаржника щодо невмотивованості рішення ВККС, оскільки Комісія взяла до відома висновок ГРД, а не розглянула його в спосіб, передбачений статтею 88 Закону № 1402-VIII.

До того ж ВП ВС вказала, що ГРД лише сприяє Комісії в питаннях оцінювання та не може вносити остаточного рішення щодо професійної етики та доброчесності. Висновок ГРД є інформацією, яка міститься в досьє кандидата і підлягає дослідженню Комісією з-поміж іншої інформації під час оцінювання показників критеріїв професійної етики та доброчесності.

3.7. Висновки до Розділу

ВС у складі КАС та ВП здійснює судовий контроль за законністю перевірки суддів, кандидатів на посаду суддів, кандидатів на посади в органах суддівського врядування на відповідність критеріям доброчесності та професійної етики за позовами щодо скасування відповідних рішень про невідповідність вказаним критеріям.

З проведеного аналізу вбачається, що ВС сформував системну позицію щодо конкурсних комісій, відповідно до якої вони не ухвалюють остаточних рішень, а лише сприяють суб'єкту призначення/обрання, здійснюючи окремий етап конкурсної процедури. Судовий контроль можливий лише щодо фінального рішення суб'єкта призначення/обрання.

Також ВС сформував усталену практику в процесі судового контролю, відповідно до якої повноваження органу, який перевіряє доброчесність особи, є дискреційними. Тобто лише члени цього органу, керуючись власним внутрішнім переконанням, уповноважені перевіряти ті чи інші обставини та робити висновки про відповідність чи невідповідність кандидатів (суддів) критерію доброчесності. Отже, навіть суд не має права втручатися в здійснення цієї функції такими органами.

Водночас межі такої дискреції не можуть бути неосяжними та мають підлягати зовнішньому публічному контролю. Адміністративний суд не наділений повноваженнями втручатися у розсуд (дискрецію) суб'єкта владних повноважень поза межами перевірки за критеріями, передбаченими в ст. 2 КАСУ й інших законах. У той самий час оцінка ВС мотивів та обґрунтованості оспорюваних рішень не є втручанням у її дискреційні повноваження. ВС у своїй практиці наголошує, що будь-яка переоцінка фактів, встановлених уповноваженими органами під час перевірки особи на відповідність встановленим законом критеріям доброчесності, перебуває поза межами судового контролю (справа № 800/330/17⁴⁸⁵, 990/85/25⁴⁸⁶).

Крім того, у судовій практиці ВС є утверджений підхід (за винятком ДГЕ, яку КАС ВС визнає органом, що «наділений державою владно-управлінськими функціями у правовідносинах, що виникають у процесі формування суддівського корпусу КСУ»), відповідно до якого конкурсні комісії не є суб'єктами владних повноважень у спірних правовідносинах.

Також у деяких випадках судова практика ВС вказує на те, що спори до конкурсних комісій не підлягають розгляду за правилами адміністративного судочинства (Етична рада, Конкурсна комісія ВККС, Конкурсна комісія СДІ, ГРД).

Водночас наявні окремі думки деяких суддів ВС, які не поділяють позиції, викладені в рішеннях ВС стосовно зазначених вище питань. Крім того, дискусійним є питання щодо визначення поняття «остаточності рішень» для тих кандидатів, які за результатами ухвалених конкурсними комісіями рішень про невідповідність встановленим критеріям фактично припиняють свою участь у конкурсі. Тобто для них такі рішення є остаточними, і неможливість їх оскарження позбавляє особу права на судовий захист. Законодавчо закріплено лише можливість оскарження рішень ДГЕ, зокрема визначено, які її рішення можуть бути оскаржені в судовому порядку і з яких виключних підстав, щодо рішень інших конкурсних комісій — такого законодавчого закріплення не передбачено.

3.8. Рекомендації

1. Провести широку дискусію щодо питання визначення остаточного характеру ухвалених конкурсними комісіями рішень, оскільки за результатами ухвалення рішень про невідповідність встановленим критеріям кандидат завершує свою участь у конкурсі, і це, відповідно, у кінцевому результаті впливає на рішення суб'єкта призначення/обрання.
2. Законодавчо закріпити норми, що врегулювали б, які рішення конкурсних комісій можуть бути оскаржені, з яких саме підстав, які не можуть бути оскаржені, а також правила представництва конкурсних комісій у судах.

⁴⁸⁵ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 07 берез. 2024 р. (справа № 800/330/17, провадження № 11-171заі23).

⁴⁸⁶ Ухвала Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 28 трав. 2025 р. (справа № 990/85/25, провадження № П/990/85/25).

3. Продовжити узагальнення судової практики ВС та розроблення типових підходів до вирішення спірних ситуацій із зазначених питань, що сприяє підвищенню правової визначеності та рівню довіри громадськості та суспільства до органів судової влади.

Додаток 1 до Звіту

Конкурсні комісії за участі міжнародних (іноземних) експертів (органи судової влади та Конституційний Суд України)

Оновлена інформація щодо діяльності конкурсних комісій та проведення конкурсних процедур за період із січня 2026 року до квітня 2026 року

1. Етична рада

З п'яти кандидатів, які у грудні 2025 року були визнані Етичною радою такими, що відповідають критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя (ВРП) від з'їзду суддів України, **у березні 2026 року делегати XX чергового з'їзду суддів України обрали двох членів ВРП (Круподерю Д. та Спірідонову Т.)**⁴⁸⁷. Загальна кількість членів ВРП наразі становить 19 осіб із 21⁴⁸⁸, передбачених Конституцією України⁴⁸⁹, а вакантними залишаються ще два місця за квотою з'їзду адвокатів України, який **так і не розпочав добір кандидатів у члени ВРП на дві вакантні посади за своєю квотою**⁴⁹⁰.

Оскільки в серпні 2026 року спливає чотирирічний строк повноважень трьох членів ВРП (2 — за квотою Верховної Ради України (ВРУ) та 1 — за квотою з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів (ВНЗ) та наукових установ), **у лютому 2026 року**

⁴⁸⁷ XX черговий з'їзд суддів України обрав двох членів Вищої ради правосуддя. Вища рада правосуддя. 2026.

⁴⁸⁸ Склад Вищої ради правосуддя. Вища рада правосуддя. 2026.

⁴⁸⁹ Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР, ст. 131.

⁴⁹⁰ Членство Check. Аналітика. Центр «Нова Європа». 2026.

були **оголошені** відповідні **конкурси** на вказані вакантні посади⁴⁹¹. Станом на квітень 2026 року Секретаріат ВРП закінчив прийом документів від кандидатів для обрання члена ВРП з'їздом представників юридичних ВНЗ та наукових установ (документи подали 12 осіб, а датою проведення з'їзду визначено 28 травня 2026 року)⁴⁹². Станом на квітень 2026 року документи на участь у конкурсі на посади членів ВРП за квотою ВРУ подано від 32 кандидатів⁴⁹³.

2. Конкурсна комісія з добору кандидатів на посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (Конкурсна комісія ВККС)

Станом на квітень 2026 року **продовжує формуватися наступний склад** Конкурсної комісії ВККС⁴⁹⁴ (початок проведення конкурсу на зайняття вакантних посад членів Конкурсної комісії ВККС було оголошено наприкінці липня 2025 року). Рішення щодо продовження участі міжнародних (іноземних) експертів, як це передбачає Звіт Європейської комісії про розширення 2025 року⁴⁹⁵, Парламентом не ухвалено.

3. Конкурсна комісія з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора (Конкурсна комісія СДІ)

Станом на кінець березня 2026 року вакантними залишаються дві посади дисциплінарних інспекторів⁴⁹⁶. Водночас **нових конкурсів на зайняття посад дисциплінарних інспекторів СДІ не оголошено**.

4. Дорадча група експертів (ДГЕ)

У межах оголошеного РСУ у червні 2025 року конкурсу на посади судді Конституційного Суду України (КСУ) за квотою з'їзду суддів України, у січні 2026 року ДГЕ повідомила РСУ про те, що за результатами голосування щодо двох кандидатів (*Клименка О.* та *Салюка П.*), які хоч і отримали від ДГЕ оцінку «відповідає» критерію високих моральних якостей, але обидва не підтвердили свою відповідність критерію визнаного рівня компетентності⁴⁹⁷. В результаті конкурс на дві вакантні посади суддів КСУ за квотою з'їзду суддів України припинився⁴⁹⁸.

⁴⁹¹ Оголошення про проведення конкурсу на дві посади членів Вищої ради правосуддя та про початок прийому документів від осіб, які претендують на участь у конкурсі. Верховна Рада України. 2026; Про оголошення конкурсу та визначення часу і місця проведення з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ: рішення Вищої ради правосуддя від 12.02.2026 № 208/0/15-26.

⁴⁹² Закінчено прийом документів від кандидатів у члени ВРП від з'їзду науковців. Вища рада правосуддя. 2026.

⁴⁹³ Кандидати на посаду члена Вищої ради правосуддя (оголошення оприлюднено 9 лютого 2026 року). Верховна Рада України. 2026.

⁴⁹⁴ Формування Конкурсної комісії з добору членів ВККС. Документи. Вища рада правосуддя.

⁴⁹⁵ [Ukraine 2025 Report. Communication on EU enlargement policy. Brussels, 4.11.2025 SWD\(2025\) 759 final.](#)

⁴⁹⁶ Інформацію отримано під час інтерв'ю з представником Конкурсної комісії з проведення конкурсу на зайняття посад керівника Служби дисциплінарних інспекторів та його заступника, дисциплінарного інспектора, проведеного 25.03.2026.

⁴⁹⁷ Рішення Ради суддів України від 22.01.2026 № 5. Рада суддів України. 2026.

⁴⁹⁸ Там само.

У зв'язку з цим у січні 2026 року було оголошено новий конкурс для відбору кандидатур на дві посади судді КСУ за квотою з'їзду суддів України⁴⁹⁹. У квітні 2026 року було оприлюднено список із 18 кандидатів, допущених до конкурсного відбору на посаду судді КСУ⁵⁰⁰, який було надано ДГЕ⁵⁰¹.

Станом на квітень 2026 року конкурс на дві вакантні посади суддів КСУ за квотою ВРУ, оголошений у жовтні 2025 року, триває⁵⁰². На початку квітня 2026 року ДГЕ ухвалила рішення щодо відповідності критерію високих моральних якостей 15 кандидатів на вказані посади, з них: 10 кандидатів відповідають критерію високих моральних якостей та проходять до наступного етапу конкурсу — оцінювання рівня компетентності у сфері права; 4 — не відповідають та відносно одного кандидата рішення не прийнято, однак відповідно до змісту положень Закону України «Про Конституційний Суд України» він не проходить до наступного етапу оцінювання⁵⁰³. У середині квітня 2026 року ДГЕ провела письмове оцінювання вказаних 10 кандидатів⁵⁰⁴. Очікується, що ДГЕ передасть перелік кандидатів до Комітету ВРУ з питань правової політики у травні 2026 року⁵⁰⁵.

Станом на квітень 2026 року за квотою Президента України одна вакантна посада залишається незаповненою: кандидат (*Савчин М.*), рекомендований ДГЕ та конкурсною комісією, не призначений з першої половини 2025 року; новий конкурс на відповідну посаду не оголошено⁵⁰⁶.

5. Громадська рада міжнародних експертів (ГРМЕ)

У межах конкурсу до Вищого антикорупційного суду (ВАКС), оголошеного 3 червня 2025 року, упродовж лютого–березня 2026 року ВККС спільно з ГРМЕ провела спеціальні спільні засідання, до участі у яких було допущено 73 кандидати. У цих засіданнях взяли участь 69 кандидатів, семеро припинили участь у конкурсі за власним бажанням. За результатами спільного голосування членів ВККС та ГРМЕ участь у конкурсі на посади суддів ВАКС продовжили 22 кандидати на посаду судді, які підтвердили відповідність визначеним законом критеріям⁵⁰⁷. Наприкінці квітня 2026 року ВККС у складі колегії розпочала проведення співбесід та визначення результатів кваліфікаційного оцінювання кандидатів у межах конкурсу на зайняття посад суддів ВАКС⁵⁰⁸. У травні вказані співбесіди мають завершитися, а ВККС має сформувати фінальний рейтинг та надати переможцям

⁴⁹⁹ Рішення Ради суддів України від 22.01.2026 № 5. Рада суддів України. 2026.

⁵⁰⁰ На сайті Ради суддів України оприлюднено список кандидатів на посаду судді КСУ. Рада суддів України. 2026.

⁵⁰¹ Публікація Дорадчої групи експертів у соціальній мережі Facebook. 2026.

⁵⁰² Кандидати на посаду судді КСУ, допущені до конкурсного відбору за квотою Верховної Ради України, оголошеного 14.10.2025. Дорадча група експертів.

⁵⁰³ Публікація Дорадчої групи експертів у соціальній мережі Facebook. 2026.

⁵⁰⁴ Публікація Дорадчої групи експертів у соціальній мережі Facebook. 2026.

⁵⁰⁵ Членство Check. Аналітика. Центр «Нова Європа». 2026.

⁵⁰⁶ Там само.

⁵⁰⁷ Конкурс до Вищого антикорупційного суду: результати спеціальних засідань. Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2026.

⁵⁰⁸ Конкурс до ВАКС: четверо кандидатів підтвердили здатність здійснювати правосуддя. Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2026.

конкурсу рекомендації для призначення на посади суддів ВАКС та його Апеляційної палати⁵⁰⁹.

6. Експертна рада

До ВККС надійшло 356 заяв про участь у конкурсах до Спеціалізованого окружного адміністративного суду (СОАС) та Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду (СААС)⁵¹⁰. Допущено до участі в конкурсах 280 кандидатів: 171 — у конкурсі до СОАС (на 17 вакантних посад суддів) та 109 — у конкурсі до СААС (на 10 вакантних посад суддів). Кількість унікальних кандидатів — 210 осіб, з яких 70 кандидатів претендують на зайняття посад суддів у двох спеціалізованих судах одночасно⁵¹¹.

У квітні 2026 року: 194 кандидати на посади СОАС та СААС успішно склали тестування знань з історії української державності (перший етап конкурсу)⁵¹²; за результатами тестування когнітивних здібностей (другий етап конкурсу) 136 кандидатів набрали середній допустимий та прохідний бал⁵¹³; 127 кандидатів успішно склали тестування загальних знань у сфері права та знань зі спеціалізації СОАС та СААС (третій етап конкурсу) і допущені до четвертого етапу кваліфікаційного іспиту — виконання практичного завдання зі спеціалізації СОАС та СААС, який планується до проведення у травні 2026 року⁵¹⁴.

7. Громадська рада доброчесності (ГРД)

Загалом у 2025 році ГРД ухвалила 506 рішень⁵¹⁵, з них: 298 висновків (58,9%), інформація щодо кандидатів/суддів — 178 (35,2%), скасування висновків — 30 (5,9%). Водночас третім складом ГРД ухвалено 290 документів (57,3%), четвертим складом — 216 (42,7%)⁵¹⁶.

⁵⁰⁹ Співбесіда. Відомості про трансляції співбесід із кандидатами на посади суддів Вищого антикорупційного суду. Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2026.

⁵¹⁰ Конкурси до СОАС та СААС: 280 кандидатів допущено до кваліфікаційного оцінювання. Судова влада України. 2026.

⁵¹¹ Там само.

⁵¹² Кандидати на посади суддів Спеціалізованого окружного адміністративного суду та/або Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду, які успішно склали тестування знань з історії української державності та допущені до другого етапу кваліфікаційного іспиту — тестування когнітивних здібностей. Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2026.

⁵¹³ Кодовані результати тестування когнітивних здібностей у межах конкурсів на зайняття вакантних посад суддів у Спеціалізованому окружному адміністративному суді та/або Спеціалізованому апеляційному адміністративному суді. Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2026.

⁵¹⁴ Затверджено результати тестування загальних знань у сфері права та знань зі спеціалізації відповідного суду в межах конкурсів на зайняття вакантних посад суддів у Спеціалізованому окружному адміністративному суді та Спеціалізованому апеляційному адміністративному суді. Вища кваліфікаційна комісія суддів України. 2026.

⁵¹⁵ На підставі аналізу документів ГРД, оприлюднених в період з 01.01.2025 по 31.12.2025 на вебсайті Громадської ради доброчесності.

⁵¹⁶ Там само.

Упродовж першого кварталу 2026 року ГРД ухвалила 144 рішення⁵¹⁷, з них: 80 висновків (55,5%), інформації щодо кандидатів/суддів — 60 (41,7%), скасування висновків — 4 (2,8%).

У квітні 2026 року ГРД ухвалила рішення щодо **виключення одного із членів ГРД** у зв'язку із допущенням ним поведінки, що суперечить цінностям ГРД (п. 3 ч. 3 ст. 5 Регламенту ГРД). Причиною для ухвалення рішення став захист дисертації, зміст якої свідчить про підготовку роботи з недобросовісним використанням штучного інтелекту⁵¹⁸.

---

⁵¹⁷ На підставі аналізу документів ГРД, оприлюднених в період з 01.01.2026 по 31.03.2026 на вебсайті Громадської ради доброчесності.

⁵¹⁸ Публікація Громадської ради доброчесності у соціальній мережі Facebook. 2026.

